

Z A K O N

O PREKRŠAJIMA

Deo prvi

MATERIJALNO-PRAVNE ODREDBE

Glava I

OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se: pojam prekršaja, uslovi za prekršajnu odgovornost, uslovi za propisivanje i primenu prekršajnih sankcija, sistem sankcija, prekršajni postupak, izdavanje prekršajnog naloga, postupak izvršenja odluke, registar sankcija i registar neplaćenih novčanih kazni i drugih novčanih iznosa.

Pojam prekršaja

Član 2.

Prekršaj je protivpravno delo koje je zakonom ili drugim propisom nadležnog organa određeno kao prekršaj i za koje je propisana prekršajna sankcija.

Zakornost u propisivanju prekršaja i prekršajnih sankcija

Član 3.

Niko ne može biti kažnjen za prekršaj, niti se prema njemu mogu primeniti druge prekršajne sankcije, ako to delo pre nego što je bilo izvršeno nije bilo zakonom, ili na zakonu zasnovanom propisu predviđeno kao prekršaj i za koje zakonom ili drugim na zakonu zasnovanom propisu, nije propisano kojom vrstom i visinom sankcije učinilac prekršaja može biti kažnjen.

Propisivanje prekršaja

Član 4.

Prekršaji se mogu propisivati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada i skupštine grada Beograda.

Organi ovlašćeni za donošenje propisa o prekršajima mogu propisivati samo sankcije predviđene ovim zakonom i u granicama koje određuje ovaj zakon.

Organi ovlašćeni za donošenje propisa iz stava 1. ovog člana mogu propisivati prekršajne sankcije samo za povrede propisa koje oni donose u okviru svoje nadležnosti utvrđene ustavom i zakonom, pod uslovima određenim ovim zakonom.

Organ koji je ovlašćen da propisuje prekršajne sankcije ne može ovo pravo preneti na druge organe.

Svrha prekršajnih sankcija

Član 5.

Za prekršaj mogu biti izrečene sankcije propisane ovim zakonom.

Svrha propisivanja, izricanja i primene prekršajnih sankcija je da građani poštuju pravni sistem i da se u buduće ne čine prekršaji.

Vremensko važenje propisa

Član 6.

Na učinioca prekršaja primenjuje se zakon, odnosno propis koji je važio u vreme izvršenja prekršaja.

Ako je posle učinjenog prekršaja jednom ili više puta izmenjen propis, primenjuje se propis koji je najblaži za učinioca.

Prostorno važenje propisa

Član 7.

Odredbe o prekršajima važe na teritoriji Republike Srbije kad su propisane zakonom ili uredbom, odnosno na teritoriji jedinica teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, kad su propisane odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada ili skupštine grada Beograda.

Za prekršaj predviđen propisima Republike Srbije kazniće se učinilac ako je prekršaj učinjen na teritoriji Republike Srbije ili ako je učinjen na domaćem brodu ili vazduhoplovu dok se nalazi van teritorije Republike Srbije.

Za prekršaj učinjen u inostranstvu kazniće se učinilac prekršaja samo ako je to određeno zakonom ili uredbom.

U slučaju iz stava 2. ovog člana može se, pod uslovom uzajamnosti, ustupiti gonjenje za prekršaj stranoj državi u kojoj učinilac prekršaja koji je strani državljanin ima prebivalište.

Zabrana ponovnog suđenja u istoj stvari

Član 8.

Nikome se ne može ponovo suditi niti mu može ponovo biti izrečena prekršajna sankcija za prekršaj o kome je pravosnažno odlučeno u skladu sa zakonom.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne sprečava ponavljanje prekršajnog postupka u skladu sa ovim zakonom.

Protiv učinioca prekršaja koji je u krivičnom postupku pravosnažno oglašen krivim za krivično delo koje obuhvata i obeležja prekršaja ne može se za taj prekršaj pokrenuti postupak, a ako je pokrenut ili je u toku, ne može se nastaviti i dovršiti.

Protiv učinioca prekršaja koji je u postupku po privrednom prestupu pravosnažno oglašen odgovornim za privredni prestup koji obuhvata i obeležja prekršaja ne može se za taj prekršaj pokrenuti postupak, a ako je pokrenut ili je u toku, ne može se nastaviti i dovršiti.

Diplomatski imunitet

Član 9.

Prekršajni postupak neće se voditi niti će se izricati prekršajna sankcija protiv lica koja uživaju diplomatski imunitet.

Glava II

IZVRŠENJE PREKRŠAJA

Radnja izvršenja prekršaja

Član 10.

Prekršaj može biti izvršen činjenjem ili nečinjenjem.

Prekršaj je izvršen nečinjenjem kad je propuštanje da se preduzme određeno činjenje propisom predviđeno kao prekršaj.

Vreme izvršenja prekršaja

Član 11.

Prekršaj je izvršen u vreme kada je učinilac radio ili bio dužan da radi, bez obzira kada je posledica nastupila.

Mesto izvršenja prekršaja

Član 12.

Prekršaj je izvršen kako u mestu gde je učinilac radio ili bio dužan da radi, tako i u mestu gde je posledica nastupila.

Nužna odbrana

Član 13.

Nema prekršaja ako je radnja propisana kao prekršaj učinjena u nužnoj odbrani.

Nužna odbrana je ona odbrana koja je neophodno potrebna da učinilac od svog dobra ili od dobra drugoga odbije istovremeni protivpravni napad.

Učinilac koji je prekoračio granice nužne odbrane, može se blaže kazniti. Ako je to prekoračenje učinjeno pod naročito olakšavajućim okolnostima, učinilac se može osloboditi od kazne.

Krajnja nužda

Član 14.

Nema prekršaja ako je radnja propisana kao prekršaj učinjena u krajnjoj nuždi.

Krajnja nužda postoji ako je prekršaj učinjen da učinilac otkloni od svog dobra ili dobra drugog istovremenu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, i ako pri tome učinjeno zlo nije veće od zla koje je pretilo.

Učinilac koji je prekoračio granice krajnje nužde, može se blaže kazniti. Ako je to prekoračenje učinjeno pod posebno olakšavajućim okolnostima, učinilac se može osloboditi od kazne.

Sila i pretnja

Član 15.

Nema prekršaja ako je učinilac postupao pod dejstvom neodoljive sile.

Učinilac koji je izvršio prekršaj pod dejstvom sile kojoj se moglo odoleti ili pod dejstvom pretnje može se blaže kazniti, ako se sila i pretnja ne mogu smatrati neskrivljenom opasnošću u smislu člana 14 ovog zakona.

Pokušaj

Član 16.

Za pokušaj prekršaja učinilac će se kazniti samo ako je to posebno propisano.

Glava III

ODGOVORNOST ZA PREKRŠAJ

Subjekti odgovornosti

Član 17.

Za prekršaj mogu da odgovaraju fizičko lice, preduzetnik, pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu.

Republika Srbija, teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave i njihovi organi ne mogu biti odgovorni za prekršaj, ali zakonom može biti propisano da za prekršaj pod uslovima iz člana 18. stav 1. ovog zakona odgovara odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije ili organu jedinice lokalne samouprave.

Odgovornost fizičkog lica

Član 18.

Fizičko lice odgovara za prekršaj koji mu se može pripisati u krivicu zato što je bilo uračunljivo i učinilo prekršaj sa umišljajem ili iz nehata, a bilo je svesno ili je bilo dužno i moglo biti svesno da je takav postupak zabranjen.

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredba iz stava 1. ovog člana primenjuje se i na preduzetnika, odgovorna lica u pravnom licu, državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave ili kod preduzetnika.

Neuračunljivost, skrivljena neuračunljivost i bitno smanjena uračunljivost

Član 19.

Neuračunljiv učinilac nije odgovoran za prekršaj.

Neuračunljiv je učinilac koji nije mogao da shvati značaj svog postupka ili nije mogao da upravlja svojim postupcima usled duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, zaostalog duševnog razvoja ili druge teže duševne poremećenosti.

Učiniocu prekršaja čija je sposobnost da shvati značaj svog dela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena usled nekog stanja iz stava 2. ovog člana (bitno smanjena uračunljivost) može se ublažiti kazna.

Ne smatra se neuračunljivim učinilac prekršaja koji upotrebom alkohola ili na drugi način dovede sebe u stanje u kome nije mogao shvatiti značaj svog postupka ili nije mogao upravljati svojim postupcima ako je u vreme kad se dovodio u takvo stanje bio svestan ili je bio dužan i mogao biti svestan da u takvom stanju može učiniti prekršaj.

Nehat i umišljaj

Član 20.

Za postojanje odgovornosti dovoljan je nehat učinioca ako propisom o prekršaju nije određeno da će se kazniti samo ako je prekršaj učinjen sa umišljajem.

Prekršaj je učinjen iz nehata kad je učinilac bio svestan da usled njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posledica, ali je olako držao da je može sprečiti ili da ona neće nastupiti, ili kad nije bio svestan mogućnosti nastupanja zabranjene posledice, iako je prema okolnostima i prema svojim ličnim svojstvima bio dužan i mogao biti svestan te mogućnosti.

Prekršaj je učinjen sa umišljajem kad je učinilac bio svestan svog dela i hteo njegovo izvršenje ili kad je bio svestan da usled njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posledica i pristao je na njeno nastupanje.

Stvarna zabluda

Član 21.

Nije odgovoran za prekršaj učinilac koji je u vreme izvršenog prekršaja bio u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.

Stvarna zabluda je neotklonjiva ako učinilac nije bio dužan i nije mogao da izbegne zabludu u pogledu neke stvarne okolnosti koja predstavlja obeležje prekršaja ili u pogledu neke stvarne okolnosti koja bi, da je zaista postojala, činila postupak učinioca dozvoljenim.

Pravna zabluda

Član 22.

Nije odgovoran za prekršaj učinilac koji je u vreme izvršenog prekršaja bio u neotklonjivoj pravnoj zabludi.

Pravna zabluda je neotklonjiva ako učinilac nije bio dužan i nije mogao da zna da je takav postupak zabranjen.

Ako je zabluda bila otklonjiva, učinilac se za učinjeni prekršaj može blaže kazniti.

Saizvršilaštvo

Član 23.

Ako više lica učestvovanjem u radnji izvršenja prekršaja zajednički učine prekršaj ili ostvarujući zajedničku odluku drugom radnjom bitno doprinesu izvršenju prekršaja, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za taj prekršaj.

Podstrekavanje

Član 24.

Ko drugog sa umišljajem podstrekne da učini prekršaj kazniće se kao da ga je sam učinio.

Pomaganje

Član 25.

Ko drugom sa umišljajem pomogne da izvrši prekršaj kazniće se kao da ga je sam učinio.

Granice odgovornosti saučesnika

Član 26.

Podstrekač i pomagač su odgovorni u granicama svog umišljaja, a saizvršilac je odgovoran za prekršaj u granicama svog umišljaja ili nehata.

S obzirom na prirodu prekršaja, način i okolnosti pod kojima je pomaganje izvršeno, pomagač se može blaže kazniti.

Odgovornost pravnog lica

Član 27.

Pravno lice je odgovorno za prekršaj učinjen radnjom ili propuštanjem dužnog nadzora organa upravljanja ili odgovornog lica ili radnjom drugog lica koje je u vreme izvršenja prekršaja bilo ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica.

Pravno lice je odgovorno za prekršaj i kada:

- 1) organ upravljanja donese protivpravnu odluku ili nalog kojim je omogućeno izvršenje prekršaja ili odgovorno lice naredi licu da izvrši prekršaj,
- 2) fizičko lice izvrši prekršaj usled propuštanja odgovornog lica da nad njim vrši nadzor ili kontrolu.

Pod uslovima iz stava 2. ovog člana pravno lice može da odgovara za prekršaj i kada:

- 1) je protiv odgovornog lica prekršajni postupak obustavljen ili je to lice oslobođeno od odgovornosti u skladu sa odredbama člana 250. ovog zakona,
- 2) postoje pravne ili stvarne smetnje za utvrđivanje odgovornosti odgovornog lica u pravnom licu ili se ne može odrediti ko je odgovorno lice.

Odgovornost fizičkog ili odgovornog lica u pravnom licu za učinjeni prekršaj, krivično delo ili privredni prestup ne isključuje odgovornost pravnog lica za prekršaj.

Član 28.

Prestankom postojanja pravnog lica u toku prekršajnog postupka prestaje odgovornost za prekršaj, osim u slučaju postojanja pravnog sledbenika, kada za prekršaj odgovara pravni sledbenik.

Ako je pravno lice prestalo da postoji nakon pravnosnažno okončanog prekršajnog postupka, izrečena sankcija će se izvršiti prema pravnom sledbeniku.

Pravno lice koje se nalazi u stečaju može da odgovara za prekršaj učinjen pre otvaranja ili u toku stečajnog postupka, ali mu se ne može izreći kazna, nego samo zaštitna mera oduzimanja predmeta i oduzimanje imovinske koristi.

Odgovornost preduzetnika

Član 29.

Preduzetnik odgovara za prekršaj koji učini pri vršenju svoje delatnosti.

Odgovornost odgovornog lica

Član 30.

Odgovornim licem, u smislu ovog zakona, smatra se lice kome su u pravnom licu povereni određeni poslovi koji se odnose na upravljanje, poslovanje ili proces rada, kao i lice koje u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave vrši određene dužnosti.

Nije odgovorno za prekršaj odgovorno lice koje je postupalo na osnovu naređenja drugog odgovornog lica ili organa upravljanja i ako je preduzelo sve radnje koje je na osnovu zakona, drugog propisa ili akta bilo dužno da preduzme da bi sprečilo izvršenje prekršaja.

Odgovornost odgovornog lica ne prestaje zato što mu je prestao radni odnos u pravnom licu, državnom organu ili organu jedinice lokalne samouprave niti zato što je nastala nemogućnost da se pravno lice oglasi odgovornim usled njegovog prestanka.

Odgovornost stranih lica

Član 31.

Strano fizičko lice, strano pravno lice i odgovorno lice odgovaraju za prekršaje jednako kao i domaće fizičko, pravno i odgovorno lice.

Strano pravno lice i odgovorno lice kazniće se za prekršaj učinjen na teritoriji Republike Srbije ako strano pravno lice ima poslovnu jedinicu ili predstavništvo u Republici Srbiji ili je prekršaj učinjen njegovim prevoznim sredstvom, ako propisom kojim je prekršaj regulisan nije nešto drugo predviđeno.

Glava IV

PREKRŠAJNE SANKCIJE

Član 32.

Prekršajne sankcije su:

- 1) kazne;
- 2) kazneni poeni;
- 3) opomena;
- 4) zaštitne mere;
- 5) vaspitne mere.

1. Kazne

Član 33.

Za prekršaj se mogu propisati kazna zatvora, novčana kazna i rad u javnom interesu.

U okviru opšte svrhe prekršajnih sankcija (član 5. stav 2.) svrha kažnjavanja je da se izrazi društveni prekor učiniocu zbog izvršenog prekršaja i da se utiče na njega i na sva ostala lica da ubuduće ne čine prekršaje.

Način propisivanja kazni

Član 34.

Za jedan prekršaj se može propisati i kazna zatvora i novčana kazna i obe se mogu izreći zajedno.

Za prekršaj pravnog lica može se propisati samo novčana kazna.

Nadležnost za propisivanje kazni

Član 35.

Kazna zatvora može se propisati samo zakonom.

Novčana kazna i rad u javnom interesu, mogu se propisati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada ili skupštine grada Beograda.

Izricanje kazni

Član 36.

Kazna zatvora se može izreći samo kao glavna kazna.

Novčana kazna i rad u javnom interesu mogu se izreći kao glavna i kao sporedna kazna.

Ako su novčana kazna i kazna zatvora propisane alternativno, kazna zatvora se izriče samo za prekršaj kojim su bile prouzrokovane teže posledice. ili za prekršaje koji ukazuju na veći stepen krivice učinioca u skladu sa članom 18. stav 1. ovog zakona.

Kazna zatvora

Član 37.

Kazna zatvora se ne može propisati u trajanju kraćem od jednog ni dužem od šezdeset dana.

Kazna zatvora ne može se izreći trudnoj ženi, posle navršena tri meseca trudnoće, ni majci dok dete ne navrši jednu godinu života, a ako je dete mrtvo rođeno ili ako je umrlo posle porođaja dok ne prođe šest meseci od dana porođaja.

Rad u javnom interesu

Član 38.

Rad u javnom interesu je neplaćeni rad u korist društva koji se ne obavlja pod prinudom, kojim se ne vređa ljudsko dostojanstvo i ne ostvaruje profit.

Rad u javnom interesu ne može trajati kraće od 20 časova ni duže od 360 časova.

Prilikom izricanja rada u javnom interesu, sud će imati u vidu vrstu izvršenog prekršaja, uzrast, fizičku i radnu sposobnost, psihička svojstva, obrazovanje, sklonosti i druge posebne okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca.

Ako kažnjeno lice ne obavi deo ili sve časove izrečene kazne rada u javnom interesu, sud će ovu kaznu zameniti kaznom zatvora tako što će za svakih započelih osam časova rada u javnom interesu odrediti jedan dan zatvora.

Novčana kazna

Član 39.

Zakonom ili uredbom novčana kazna može se propisati u rasponu:

- 1) od 5.000 do 150.000 dinara za fizičko lice ili odgovorno lice;
- 2) od 50.000 do 2.000.000 dinara za pravno lice;
- 3) od 10.000 do 500.000 dinara za preduzetnika.

Odlukama skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada ili skupštine grada Beograda, mogu se propisati novčane kazne od minimalnog iznosa do polovine najvišeg iznosa propisanog raspona iz stava 1. ovog člana.

Izuzetno od odredaba stava 1. i 2. ovog člana, novčana kazna može se propisati u fiksnom iznosu za fizičko lice i odgovorno lice od 1.000 do 10.000 dinara za preduzetnika od 5.000 do 50.000 dinara, a za pravno lice od 10.000 do 100.000 dinara.

Izuzetno od odredaba st. 1 do 3. ovog člana, za prekršaje iz oblasti javnih prihoda, javnog informisanja, carinskog, spoljnotrgovinskog i deviznog poslovanja, životne sredine, prometa roba i usluga i prometa hartijama od vrednosti zakonom se mogu propisati kazne u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, ali ne više od dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti s tim da ne prelazi petostruki iznos najvećih novčanih kazni koje se mogu izreći po odredbi stava 1. ovog člana.

Rok plaćanja novčane kazne

Član 40.

U presudi i prekršajnom nalogu se određuje rok plaćanja novčane kazne, koji ne može biti duži od 15 dana od dana pravnosnažnosti presude, a ukoliko je žalba izjavljena, od dana dostavljanja drugostepene presude, odnosno osam dana od dana uručenja prekršajnog naloga.

Sud može rešenjem dozvoliti da se u opravdanim slučajevima novčana kazna isplati u ratama, pri čemu određuje način i rok plaćanja, koji ne može biti duži od šest meseci, pod uslovom da su plaćeni troškovi postupka.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana nije dozvoljena žalba.

Ako kažnjeno lice kome je dozvoljeno da novčanu kaznu isplaćuje u ratama ne vrši uredno uplate, sud može rešenjem opozvati svoju odluku o plaćanju u ratama.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dozvoljena.

Zamena neplaćene novčane kazne

Član 41.

Novčanu kaznu koju kažnjeno fizičko lice, preduzetnik ili odgovorno lice u pravnom licu ne plati (u celini ili delimično), sud može zameniti kaznom zatvora tako što se za svakih započelih 1.000 dinara određuje jedan dan zatvora, s tim što kazna zatvora ne može trajati kraće od jednog dana ni duže od 90 dana.

Ako je pored novčane kazne kažnjenom licu bila izrečena i kazna zatvora, zatvor kojim se zamenjuje neplaćena novčana kazna i izrečena kazna zatvora ne mogu trajati duže od šezdeset dana.

Ako sud oceni opravdanim, s obzirom na težinu prekršaja, visinu neplaćene novčane kazne i imovinske mogućnosti osuđenog sud može, umesto kazne zatvora, odrediti da se neplaćena novčana kazna zameni radom u javnom interesu, s tim što osam sati rada zamenjuje jedan dan zatvora, odnosno 1.000 dinara novčane kazne a rad ne može da traje duže od 360 sati.

Deo neplaćene novčane kazne koji nije mogao biti zamenjen kaznom zatvora ili radom u javnom interesu, naplaćuje se prinudnim putem.

Ako posle odluke suda o zameni neplaćene novčane kazne kažnjeno fizičko lice isplati novčanu kaznu, kazna zatvora ili rad u javnom interesu neće se izvršiti. Ako je izvršenje kazne započeto a kažnjeno lice isplati ostatak izrečene novčane kazne, obustaviće se izvršenje kazne zatvora i rada u javnom interesu.

Zamena neplaćene novčane kazne kaznom zatvora ne može se odrediti za novčane kazne izrečene prema maloletnicima i pravnim licima.

Neplaćena novčana kazna izrečena prema maloletniku prinudno će se naplatiti na imovini maloletnika, njegovog roditelja ili drugog lica zaduženog da se o njemu stara.

Na zamenu neplaćene novčane kazne shodno se primenjuju odredbe zakona koji propisuje izvršenje krivičnih sankcija.

Odmeravanje kazne

Član 42.

Kazna za prekršaje odmerava se u granicama koje su za taj prekršaj propisane, a pri tome se uzimaju u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja, a naročito: težina i posledice prekršaja, okolnosti pod kojima je prekršaj učinjen, stepen odgovornosti učinioca, ranija osuđivanost, lične prilike učinioca i držanje učinioca posle učinjenog prekršaja.

Ne može se uzeti u obzir kao otežavajuća okolnost ranije izrečena prekršajna sankcija učiniocu ako je od dana pravnosnažnosti odluke do dana donošenja nove proteklo više od četiri godine.

Pri odmeravanju visine novčane kazne uzeće se u obzir i imovno stanje učinioca.

Ublažavanje kazne

Član 43.

Ako se prilikom odmeravanja kazne utvrdi da prekršajem nisu prouzrokovane teže posledice, a postoje olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i blažom kaznom može postići svrha kažnjavanja, propisana kazna se može ublažiti tako što se može:

- 1) izreći kazna ispod najmanje mere kazne koja je propisana za taj prekršaj ali ne ispod najmanje zakonske mere te vrste kazne;
- 2) umesto propisane kazne zatvora izreći novčana kazna ili rad u javnom interesu, ali ne ispod najmanje zakonske mere te vrste kazne;
- 3) umesto propisane kazne zatvora i novčane kazne izreći samo jedna od tih kazni.

Oslobađanje od kazne

Član 44.

Sud može učinioca prekršaja oglasiti odgovornim i osloboditi od kazne pod uslovima iz čl. 13. i 14. ovog zakona.

Sud može osloboditi od kazne i učinioca prekršaja za koji je propisana novčana kazna ako posle izvršenog prekršaja, a pre nego što je saznao da je otkriven otkloni posledice dela ili nadoknadi štetu prouzrokovanu prekršajem.

Sud može osloboditi od kazne i učinioca prekršaja učinjenog iz nehata kada posledice dela tako teško pogađaju učinioca da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

Sticaj prekršaja

Član 45.

Ako je učinilac jednom radnjom ili sa više radnji učinio više prekršaja za koje mu se istovremeno sudi, prethodno će se utvrditi kazna za svaki od tih prekršaja, pa će se za sve te prekršaje izreći jedinstvena kazna.

Jedinstvena kazna izreći će se po sledećim pravilima:

1) ako je za sve prekršaje u sticaju utvrđena kazna zatvora, izreći će se jedinstvena kazna zatvora, koja ne može biti veća od devedeset dana;

2) ako je za sve prekršaje u sticaju utvrđena novčana kazna, izreći će se jedinstvena novčana kazna koja predstavlja zbir utvrđenih novčanih kazni, s tim što jedinstvena novčana kazna ne može biti veća od dvostrukog iznosa najveće novčane kazne predviđene ovim zakonom;

3) ako je za sve prekršaje u sticaju utvrđena kazna rada u javnom interesu, izreći će se jedinstvena kazna rada u javnom interesu koja ne može trajati duže od 360 časova;

4) ako je za prekršaje u sticaju utvrđena kazna zatvora, a za druge prekršaje novčana kazna, izreći će se jedinstvena kazna zatvora i jedinstvena novčana kazna na način propisan u tač. 1. i 2. ovog stava.

Prekršaj u produženom trajanju

Član 46.

Prekršaj u produženom trajanju postoji ako učinilac sa jedinstvenim umišljajem učini više istih vremenski povezanih prekršaja, koji čine jednu celinu zbog najmanje dve od sledećih okolnosti: istovetnosti oštećenog, istovrsnosti predmeta prekršaja, korišćenja iste situacije ili trajnog odnosa, jedinstva mesta ili prostora izvršenja prekršaja.

Odredba st. 1. ovog člana može se primeniti samo kod prekršaja čija priroda dopušta spajanje u jednu celinu.

Prekršaj kojim se nanosi šteta nematerijalnim pravnim dobrima fizičkog ili pravnog lica može biti učinjen u produženom trajanju samo ako je učinjen protiv istog lica.

Prekršaj koji nije obuhvaćen prekršajem u produženom trajanju u pravnosnažnoj sudskoj odluci, predstavlja poseban prekršaj, odnosno ulazi u sastav posebnog prekršaja u produženom trajanju.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći kazna teža od propisane, ali ona ne sme preći dvostruku meru propisane kazne, niti najvišu meru kazne predviđene članom 45. stav 2. ovog zakona za odmeravanje kazni za prekršaje učinjene u sticaju.

Uračunavanje zadržavanja u kaznu

Član 47.

Vreme za koje je učinilac prekršaja zadržan pre donošenja presude uračunava se u izrečenu kaznu.

Zadržavanje koje je trajalo duže od dvanaest, a kraće od dvadesetčetiri časa računa se u jedan dan zatvora, odnosno kao 1.000 dinara novčane kazne, odnosno osam sati rada u javnom interesu.

2. Kazneni poeni

Član 48.

Za prekršaje protiv bezbednosti saobraćaja na putevima zakonom se mogu propisati kazneni poeni u rasponu od 1 do 25.

Sankcija iz stava 1. ovog člana izriče se uz kaznu ili opomenu pod uslovima predviđenim ovim zakonom ako drugim zakonom nije drugačije propisano.

Uz sankciju iz stava 1. ovog člana učiniocu mogu biti izrečene dopunske obaveze u cilju edukacije vozača ili praćenja njegovog ponašanja u saobraćaju. Vrste dopunskih obaveza i uslovi za njihovo izricanje propisuju se posebnim zakonom.

Kazneni poeni mogu se izreći vozaču koji u vreme izvršenja prekršaja poseduje vozačku dozvolu izdatu u Republici Srbiji ili vozaču kome je pravnosnažnom odlukom zabranjeno upravljanje motornim vozilom.

Sticaj kaznenih poena

Član 49.

Ako su za prekršaje u sticaju utvrđeni kazneni poeni, izreći će se jedinstveni kazneni poeni, koji odgovaraju zbiru svih pojedinačno utvrđenih kaznenih poena a koji ne može biti veći od 25 poena.

3. Opomena

Član 50.

Umesto novčane kazne za prekršaj može se izreći opomena ako postoje okolnosti koje u znatnoj meri umanjuju odgovornost učinioca, tako da se može očekivati da će se ubuduće kloniti vršenja prekršaja i bez izricanja kazne.

Opomena se može izreći i ako se prekršaj ogleda u neispunjavanju propisane obaveze ili je prekršajem nanescena šteta, a učinilac je posle pokretanja postupka, a pre donošenja presude ispunio propisanu obavezu, odnosno otklonio ili nadoknadio nanescenu štetu.

4. Zaštitne mere

Svrha i propisivanje

Član 51.

U okviru opšte svrhe prekršajnih sankcija (član 5. stav 2), svrha primene zaštitne mere je da otkloni uslove koji omogućavaju ili podstiču učinioca na izvršenje novog prekršaja.

Zaštitna mera može se propisati zakonom i uredbom.

Vrste zaštitnih mera

Član 52.

Za prekršaje se mogu propisati sledeće zaštitne mere:

- 1) oduzimanje predmeta;
- 2) zabrana vršenja određenih delatnosti;
- 3) zabrana pravnom licu da vrši određene delatnosti;
- 4) zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove;
- 5) zabrana upravljanja motornim vozilom;
- 6) obavezno lečenje zavisnika od alkohola i psihoaktivnih supstanci;
- 7) obavezno psihijatrijsko lečenje;
- 8) zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja;
- 9) zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama;
- 10) javno objavljivanje presude;
- 11) udaljenje stranca sa teritorije Republike Srbije;
- 12) oduzimanje životinja i zabrana držanja životinja.

Zaštitne mere oduzimanja predmeta, obaveznog lečenja zavisnika od alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci, obavezno psihijatrijsko lečenje, zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja i udaljenje stranaca sa teritorije Republike Srbije mogu se izreći pod uslovima propisanim ovim zakonom i kad nisu predviđene propisom kojim je određen prekršaj.

Zaštitna mera zabrane vršenja određenih delatnosti ne može se izreći maloletniku.

Izricanje zaštitnih mera

Član 53.

Kad postoje uslovi za izricanje zaštitnih mera predviđeni ovim ili drugim zakonom, učiniocu prekršaja može biti izrečena jedna ili više zaštitnih mera.

Zaštitne mere se izriču uz izrečenu kaznu, opomenu ili vaspitnu meru.

Izuzetno od stava 2. ovog člana zaštitne mere mogu se izreći samostalno ako je takva mogućnost propisana.

Oduzimanje predmeta

Član 54.

Predmeti koji su upotrebljeni ili su bili namenjeni za izvršenje prekršaja ili koji su nastali izvršenjem prekršaja mogu se oduzeti od učinioca prekršaja.

Sud koji je doneo presudu određuje, u skladu sa posebnim propisima, da li će se oduzeti predmeti uništiti, prodati ili predati zainteresovanom organu, odnosno organizaciji.

Ako je učinilac samovoljno otuđio ili uništio predmete ili je na drugi način onemogućio njihovo oduzimanje, u presudi će se odrediti da plati novčani iznos koji odgovara vrednosti predmeta.

Propisom kojim se određuje prekršaj može se predvideti obavezno izricanje zaštitne mere oduzimanja predmeta.

Predmeti iz stava 1. ovog člana mogu se oduzeti i kad se prekršajni postupak ne završi presudom kojom se okrivljeni oglašava odgovornim ako to zahtevaju interesi opšte bezbednosti ili razlozi morala kao i u drugim slučajevima određenim posebnim zakonom. O tome se donosi posebno rešenje na koje okrivljeni ima pravo žalbe.

Oduzimanjem predmeta ne dira se u pravo trećih lica na naknadu štete od učinioca.

Zabrana vršenja određenih delatnosti

Član 55.

Zabrana vršenja određenih delatnosti sastoji se u privremenoj zabrani učiniocu prekršaja da vrši određenu privrednu ili drugu delatnost za koju se izdaje dozvola nadležnog organa ili koja se upisuje u odgovarajući registar.

Ako propisom kojim se određuje prekršaj nisu posebno predviđeni uslovi za izricanje zaštitne mere iz stava 1. ovog člana, mera se može izreći ako učinilac prekršaja delatnost zloupotrebi za izvršenje prekršaja ili ako se opravdano može očekivati da bi dalje vršenje te delatnosti bilo opasno po život ili zdravlje ljudi ili druge zakonom zaštićene interese.

Zabrana vršenja određene delatnosti može se izreći u trajanju od šest meseci do tri godine, računajući od dana izvršnosti presude.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u trajanje izrečene mere.

Zabrana pravnom licu da vrši određene delatnosti

Član 56.

Zabrana pravnom licu da vrši određene delatnosti sastoji se u zabrani proizvodnje određenih proizvoda ili vršenja određenih poslova u oblasti prometa robe, finansija i usluga, ili u zabrani vršenja drugih određenih poslova.

Ako propisom kojim se određuje prekršaj nisu posebno predviđeni uslovi za izricanje zaštitne mere, mera se može izreći ako bi dalje vršenje određene delatnosti bilo opasno po život ili zdravlje ljudi, štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih pravnih lica ili za privredu u celini.

Zabrana pravnom licu da vrši određenu delatnost može se izreći u trajanju od šest meseci do tri godine, računajući od dana izvršnosti presude.

Zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove

Član 57.

Zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove sastoji se u zabrani učiniocu prekršaja da vrši poslove koje je vršio u vreme izvršenja prekršaja ili rukovodeću dužnost u privrednom ili finansijskom poslovanju ili određenu vrstu poslova, ili sve ili neke dužnosti vezane za raspolaganje, korišćenje, upravljanje ili rukovanje poverenom imovinom.

Ako propisom kojim se određuje prekršaj nije drugačije određeno, zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove izriče se kad odgovorno lice zloupotrebi dužnost radi izvršenja prekršaja.

Zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove može se izreći u trajanju od tri meseca do jedne godine, računajući od dana izvršnosti presude.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u trajanje izrečene mere.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Član 58.

Zabrana upravljanja motornim vozilom sastoji se u tome da se učiniocu privremeno zabrani upravljanje motornim vozilom određene vrste ili kategorije.

Ako propisom kojim se određuje prekršaj nisu posebno predviđeni uslovi za izricanje zaštitne mere, mera se može izreći učiniocu prekršaja koji je učinio prekršaj protiv bezbednosti saobraćaja kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovo učiniti prekršaj ili zato što njegovo ranije kršenje tih propisa pokazuje da je opasno da upravlja motornim vozilom određene vrste ili kategorije.

Zaštitna mera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od 30 dana do 1 godine.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u trajanje mere.

Obavezno lečenje zavisnika od alkohola i psihoaktivnih supstanci

Član 59.

Obavezno lečenje zavisnika od alkohola i psihoaktivnih supstanci može se izreći licu koje je učinilo prekršaj usled zavisnosti od stalne upotrebe alkohola ili psihoaktivnih supstanci i kod koga postoji opasnost da će usled ove zavisnosti i dalje da čini prekršaje.

Pre izricanja mere iz stava 1. ovog člana sud će pribaviti mišljenje veštaka, odnosno nadležne zdravstvene organizacije.

Pri izricanju mere iz stava 1. ovog člana učiniocu prekršaja naložiće se obavezno lečenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ili drugoj specijalizovanoj ustanovi. Ako učinilac prekršaja bez opravdanih razloga odbije lečenje, mera će se izvršiti prinudnim putem.

Zaštitna mera iz stava 1. ovog člana najduže može trajati do jedne godine, a izvršenje izrečene mere obustaviće se i pre isteka vremena određenog u presudi ako zdravstvena organizacija ustanovi da je lečenje završeno.

Obavezno psihijatrijsko lečenje

Član 60.

Učiniocu prekršaja koji je u stanju neuračunljivosti učinio prekršaj, sud će izreći obavezno psihijatrijsko lečenje, ako utvrdi da postoji ozbiljna opasnost da učinilac ponovi prekršaj, a radi otklanjanja opasnosti potrebno je njegovo psihijatrijsko lečenje.

Obavezno psihijatrijsko lečenje je jedina prekršajna sankcija koja se samostalno može izreći neuračunljivom učiniocu prekršaja.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana sud može izreći obavezno psihijatrijsko lečenje učiniocu prekršaja čija je uračunljivost bitno smanjena, ako mu je izrečena novčana kazna, rad u javnom interesu, opomena ili je oslobođen od kazne.

Obavezno psihijatrijsko lečenje sprovodi se na slobodi i traje dok postoji potreba lečenja, ali ne duže od jedne godine.

Radi uspešnijeg lečenja može se odrediti da se povremeno lečenje sprovede u zdravstvenoj ustanovi s tim da neprekidno lečenje u ustanovi ne može trajati duže od 15 dana, a može biti preduzeto najviše dva puta u toku godine.

Ako se u slučaju iz st. 1. i 3. ovog člana učinilac ne podvrgne lečenju na slobodi ili ga samovoljno napusti, sud može odrediti da se zaštitna mera sprovede u zdravstvenoj ustanovi pod uslovima iz stava 4. ovog člana.

Zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja

Član 61.

Zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja izriče se radi sprečavanja učinioca da ponovi prekršaj ili da nastavi da ugrožava oštećenog.

Mera iz stava 1. ovog člana izriče se na pismeni predlog podnosioca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka ili na usmeni zahtev oštećenog istaknut pri saslušanju u prekršajnom postupku.

Odluka suda kojom je izrečena zabrana pristupa mora da sadrži: vremenski period u kom se izvršava, podatke o licima kojima učinilac ne sme pristupati, naznačenje objekata kojima ne sme pristupiti i u koje vreme, mesta ili lokacija u okviru kojih se učiniocu zabranjuje pristup.

Izrečena mera zabrane pristupa oštećenom uključuje i meru zabrane pristupa zajedničkom stanu ili domaćinstvu u periodu za koji važi zabrana.

Zaštitna mera zabrane pristupa može se izreći u trajanju do jedne godine, računajući od izvršnosti presude.

O odluci suda kojom se izriče zabrana pristupa obaveštava se oštećeni, policijska uprava nadležna za izvršenje mere i nadležan organ starateljstva ukoliko se mera odnosi na zabranu učiniocu pristupa deci, bračnom drugu ili članovima porodice.

Kršenje zabrane pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja

Član 62.

Kažnjenom kome je pravnosnažnom presudom izrečena mera zabrane pristupa, a koji pristupi oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja tokom

trajanja mere ili ostvari kontakt sa oštećenim na nedozvoljeni način ili u nedozvoljeno vreme izreći će se sankcija po propisu kojim je predviđen prekršaj za koji je izrečena ova mera.

Zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama

Član 63.

Zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama sastoji se u obavezi učinioca prekršaja da se neposredno pre početka vremena održavanja određenih sportskih priredbi lično javi službenom licu u područnoj policijskoj upravi, odnosno policijskoj stanici na području na kojem se učinilac prekršaja zatekao i da boravi u njihovim prostorijama za vreme održavanja sportske priredbe.

Zaštitna mera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od jedne do pet godina.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u trajanje mere.

Kažnjeni kome je pravnosnažnom presudom izrečena mera zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama, a koji ne izvrši obavezu iz stava 1. ovog člana, kazniće se zatvorom od trideset do šezdeset dana.

O izrečenoj zaštitnoj meri iz stava 1. ovog člana, sud je dužan da obavesti područnu policijsku upravu prema mestu prebivališta kažnjenog lica.

Propisom kojim se određuje prekršaj može se predvideti obavezno izricanje zaštitne mere zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama.

Javno objavljivanje presude

Član 64.

Zaštitnu meru objavljivanja presude sud će izreći ako smatra da bi bilo korisno da se javnost upozna sa presudom, a naročito ako bi objavljivanje presude doprinelo da se otkloni opasnost po život ili zdravlje ljudi ili da se zaštiti sigurnost prometa roba i usluga ili privreda.

Prema značaju prekršaja sud odlučuje da li će se presuda objaviti preko štampe, radija ili televizije ili preko više navedenih sredstava informisanja, kao i da li će se obrazloženje presude objaviti u celini ili u izvodu, vodeći pri tom računa da način objavljivanja omogući obaveštenost svih u čijem interesu presudu treba objaviti.

Presuda se može objaviti u roku od najduže 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Propisom kojim se određuje prekršaj može se predvideti obavezno izricanje zaštitne mere javnog objavljivanja presude.

Troškovi javnog objavljivanja presude padaju na teret kažnjenog.

Udaljenje stranca sa teritorije Republike Srbije

Član 65.

Udaljenje stranca sa teritorije Republike Srbije može se izreći strancu koji je učinio prekršaj zbog koga je nepoželjan njegov dalji boravak u zemlji.

Zaštitna mera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od šest meseci do pet godina.

Trajanje izrečene mere teče od dana pravnosnažnosti presude, s tim što se vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u trajanje mere.

Posebnim zakonom mogu biti propisani uslovi pod kojima se može na određeno vreme odložiti izvršenje zaštitne mere iz stava 1. ovog člana.

Oduzimanje životinja i zabrana držanja životinja

Član 66.

Oduzimanje životinja od vlasnika ili držaoca koji je oglašen odgovornim za prekršaj iz oblasti zaštite dobrobiti životinja izriče se radi sprečavanja učinioca prekršaja da ponovi prekršaj, odnosno na drugi način da nastavi da ugrožava dobrobit životinja.

Sud koji je doneo presudu odrediće u skladu s posebnim propisima da li će se oduzeta životinja predati nadležnom prihvatilištu za životinje ili zainteresovanoj organizaciji.

Propisom kojim se određuje prekršaj može se predvideti obavezno izricanje zaštitne mere oduzimanja životinja.

Zabrana držanja jedne, više, odnosno svih vrsta životinja licu koje je oglašeno odgovornim za prekršaj iz oblasti zaštite dobrobiti životinja izriče se radi sprečavanja učinioca da ponovi prekršaj, odnosno na drugi način da nastavi da ugrožava dobrobit životinja.

Ova mera može se izreći u trajanju od jedne do tri godine računajući od izvršnosti presude.

Licu kome je pravnosnažnom presudom izrečena mera zabrane držanja životinja a koji postupi protivno zabrani iz stava 1. ovog člana izreći će se sankcija po propisu kojim je predviđen prekršaj za koji je izrečena ova mera.

Propisom kojim se određuje prekršaj može se predvideti obavezno izricanje zabrane držanja svih, odnosno pojedinih vrsta životinja kao trajne zaštitne mere.

Sticaj zaštitnih mera

Član 67.

Ako je jednom presudom za više prekršaja utvrđeno više zaštitnih mera iste vrste za koje je propisano da će se izreći u određenom trajanju, izreći će se jedinstvena zaštitna mera koja je jednaka zbiru trajanja pojedinačno utvrđenih zaštitnih mera, s tim da ona ne može preći najvišu zakonsku granicu trajanja te vrste zaštitne mere.

Glava V

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE PREKRŠAJEM

Osnov oduzimanja imovinske koristi

Član 68.

Niko ne može zadržati imovinsku korist koja je pribavljena prekršajem.

Korist iz stava 1. ovog člana se oduzima presudom kojom su utvrđeni prekršaj i odgovornost za njega, pod uslovima koji su predviđeni ovim zakonom.

Način oduzimanja imovinske koristi

Član 69.

Od učinioca prekršaja će se oduzeti novac, hartije od vrednosti, predmeti od vrednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena izvršenjem prekršaja. Ako takvo oduzimanje nije moguće, učinilac će se obavezati da plati novčani iznos koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi.

Ako okrivljeni u određenom roku ne plati novčani iznos iz stava 1. ovog člana, naplata će se izvršiti prinudnim putem.

Imovinska korist pribavljena izvršenjem prekršaja može se oduzeti od lica na koje je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrednosti.

Zaštita oštećenog

Član 70.

Ako je oštećenom u prekršajnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtev, oduzimanje imovinske koristi izreći će se samo ukoliko ta korist prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtev oštećenog.

Glava VI

ODREDBE O MALOLETNICIMA

Odgovornost maloletnika za prekršaj

Član 71.

Prema maloletniku koji u vreme kada je učinio prekršaj nije navršio četrnaest godina (dete) ne može se voditi prekršajni postupak.

Na maloletnika starosti od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina koji učini prekršaj, primenjuju se odredbe ove glave, a ostale odredbe ovog zakona samo ako nisu u suprotnosti sa ovim odredbama.

Odgovornost roditelja, usvojitelja, staratelja ili hranitelja deteta i maloletnika

Član 72.

Kada je dete učinilo prekršaj zbog propuštanja dužnog nadzora roditelja, usvojitelja, staratelja, odnosno hranitelja, a ova lica su bila u mogućnosti da takav nadzor vrše, roditelji, usvojitelj, staratelj odnosno hranitelj deteta kazniće se za prekršaj kao da su ga sami učinili.

Zakonom se može propisati da će za prekršaj koji je učinio maloletnik odgovarati i roditelji, usvojitelj, staratelj, odnosno hranitelj maloletnika starog od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina ako je učinjeni prekršaj posledica propuštanja dužnog nadzora nad maloletnikom, a bili su u mogućnosti da takav nadzor vrše.

Osim roditelja, usvojitelja, staratelja ili hranitelja, zakonom se može propisati da će za prekršaj maloletnika odgovarati i druga lica za koja je propisana obaveza vršenja nadzora nad maloletnikom koji je učinio prekršaj.

Prekršajne sankcije prema maloletnicima

Član 73.

Maloletniku koji je u vreme izvršenja prekršaja navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina (mlađi maloletnik) mogu se izreći samo vaspitne mere.

Maloletniku koji je u vreme izvršenja prekršaja navršio šesnaest godina, a nije navršio osamnaest godina (stariji maloletnik) može se izreći vaspitna mera, kazneni poeni ili kazna.

Ako je zbog prirode prekršaja to neophodno, zaštitna mera se može izreći maloletniku uz vaspitnu meru ili kaznu.

Samo sud može maloletniku izreći vaspitnu meru, novčanu kaznu, kaznene poene, kaznu maloletničkog zatvora i zaštitnu meru.

Vrste vaspitnih mera

Član 74.

Maloletnicima se mogu izreći sledeće vaspitne mere:

1. mere upozorenja i usmeravanja: ukor i posebne obaveze i
2. mere pojačanog nadzora.

Mere upozorenja i usmeravanja se izriču kad je takvim merama potrebno uticati na ličnost maloletnika i njegovo ponašanje i kada su one dovoljne da se postigne svrha ovih mera.

Mere pojačanog nadzora izriču se kad za vaspitavanje i razvoj maloletnika treba preduzeti trajnije vaspitne mere uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć.

Ukor

Član 75.

Ukor se izriče maloletniku prema kojem nije potrebno preduzeti trajnije vaspitne mere, a naročito kad se iz njegovog odnosa prema učinjenom prekršaju i njegove spremnosti da ubuduće ne čini prekršaje može zaključiti da će izrečenom vaspitnom merom biti postignuta svrha ove mere.

Pri izricanju ukora maloletniku će se ukazati na društvenu neprihvatljivost njegovog postupka i ukoliko ponovo učini prekršaj, mogućnost izricanja i druge vaspitne mere.

Posebne obaveze

Član 76.

Ukoliko sud oceni da je odgovarajućim zahtevima i zabranama potrebno uticati na maloletnika i njegovo ponašanje, može maloletniku odrediti jednu ili više posebnih obaveza i to:

- 1) da se izvini oštećenom;
- 2) da u okviru svojih mogućnosti, popravi ili nadoknadi štetu koju je prouzrokovao;
- 3) da ne posećuje određena mesta i izbegava društvo određenih lica koja na njega negativno utiču;

4) da se podvrgne odvikavanju i lečenju od zavisnosti od alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci;

5) da se radi učenja ili provere znanja saobraćajnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača;

6) da se, bez naknade, uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove ekološkog, socijalnog ili lokalnog značaja;

7) da se uključi u rad sportskih i drugih sekcija u školi uz pedagoški nadzor nastavnika.

Obaveze iz stava 1. tač. 2 do 7. ovog člana, ne mogu trajati duže od šest meseci i ne smeju ometati maloletnikovo školovanje ili zaposlenje.

U okviru obaveze iz stava 1. tačka 2. ovog člana sud će odrediti visinu, oblike i način popravljjanja štete, pri čemu lični rad maloletnika na popravljanju štete može trajati najviše do 20 časova u periodu od mesec dana i mora biti tako raspoređen da ne smeta redovnom školovanju ili zaposlenju maloletnika.

Sud će prilikom izricanja posebnih obaveza upozoriti maloletnika da se zbog neispunjenja određenih obaveza, one mogu zameniti drugom obavezom ili vaspitnom merom.

Izvršenje posebnih obaveza sprovodi se uz nadzor organa nadležnog za poslove starateljstva koji o izvršavanju obaveza obaveštava sud.

Mere pojačanog nadzora

Član 77.

Vaspitne mere pojačanog nadzora izriču se ako je potrebno da se prema maloletniku izvrši trajnija mera vaspitanja.

Meru pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja, sud će izreći ako su roditelji, usvojitelj ili staratelj propustili da vrše potrebnu brigu i nadzor nad maloletnikom, a u mogućnosti su da ovakav nadzor vrše i to se od njih s osnovom može očekivati.

Ako roditelji, usvojitelj ili staratelj ne mogu vršiti pojačani nadzor nad maloletnikom, maloletniku će se izreći pojačan nadzor organa starateljstva.

Mere pojačanog nadzora iz st. 2. i 3. ovog člana mogu trajati najmanje tri meseca, a najduže jednu godinu.

Uslovi za izricanje vaspitnih mera

Član 78.

Pri izricanju vaspitnih mera uzimaju se u obzir starost maloletnika, stepen njegovog duševnog razvoja, psihičke karakteristike i motivi zbog kojih je učinio prekršaj, dosadašnje vaspitanje, okolina i uslovi pod kojima je živeo, težina prekršaja, da li mu je već pre toga bila izrečena vaspitna mera, kao i sve ostale okolnosti koje utiču na izbor vaspitne mere kojom će se najbolje postići svrha vaspitanja.

Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1. ovog člana sud mora saslušati roditelje i usvojitelja maloletnika, njegovog staratelja i druga lica koja mogu pružiti potrebne podatke.

Obustava izvršenja i izmena odluke o vaspitnoj meri

Član 79.

Kad se posle donošenja odluke kojom je izrečena vaspitna mera pojave okolnosti kojih nije bilo u vreme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi bile od uticaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mere može se obustaviti ili se izrečena mera može zameniti drugom vaspitnom merom.

Ponovno odlučivanje o vaspitnim merama

Član 80.

Ako je od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena neka od vaspitnih mera ili posebnih obaveza proteklo više od šest meseci, a izvršenje nije započeto, sud će ponovo odlučiti o potrebi da se izvrši izrečena mera ili posebna obaveza ili da se zameni nekom drugom vaspitnom merom ili posebnom obavezom.

Sud je dužan da vodi posebnu evidenciju za svakog maloletnika kome je izrečena vaspitna mera.

Kažnjavanje starijih maloletnika

Član 81.

Starijem maloletniku može se izreći kazna samo ako je u vreme kada je učinio prekršaj, prema svojoj duševnoj razvijenosti mogao shvatiti značaj svoje radnje i upravljati svojim postupcima i ako zbog težih posledica prekršaja ili većeg stepena krivice ne bi bilo opravdano primeniti vaspitnu meru.

Kazna maloletničkog zatvora starijem maloletniku može se izreći izuzetno pri čemu se mora imati u vidu priroda prekršaja, lične osobine i ponašanje maloletnika.

Kazna maloletničkog zatvora koja se izrekne starijem maloletniku ne može biti duža od 30 dana.

Maloletnom učiniocu prekršaja ne može se izrečena novčana kazna zameniti kaznom maloletničkog zatvora, već će se naplatiti prinudnim putem, u skladu sa zakonom.

Prekršajni sud je obavezan da organ starateljstva nadležan prema prebivalištu maloletnika obavesti o izrečenoj vaspitnoj meri ili kazni maloletnom učiniocu prekršaja.

Izricanje vaspitne mere ili kazne za prekršaje u sticaju

Član 82.

Ako je maloletnik učinio više prekršaja u sticaju sud će pri izboru vaspitnih mera jedinstveno ceniti sve prekršaje i izreći samo jednu meru.

Ako sud za neki od prekršaja utvrdi kaznu, a za druge prekršaje vaspitne mere, izreći će samo kaznu.

Na način iz stava 2. ovog člana sud će postupiti ako se posle izrečene vaspitne mere, odnosno kazne utvrdi da je maloletnik pre ili posle njenog izricanja učinio prekršaj.

Dejstvo punoletnosti

Član 83.

Ako je maloletni učinilac prekršaja pre ili u toku prekršajnog postupka postao punoletan, primenjujuće se odredbe o maloletnicima, osim odredaba o vaspitnim merama.

Ako je maloletnik postao punoletan posle donošenja odluke kojom je izrečena vaspitna mera, obustavlja se izvršenje te mere.

Glava VII

ZASTARELOST

Zastarelost pokretanja i vođenja prekršajnog postupka

Član 84.

Prekršajni postupak ne može se pokrenuti niti voditi ako protekne dve godine od dana kada je prekršaj učinjen.

Zastarevanje pokretanja i vođenja prekršajnog postupka ne teče za vreme za koje se pokretanje i vođenje postupka ne može preduzeti po zakonu.

Zastarevanje se prekida svakom procesnom radnjom nadležnog suda koja se preduzima radi vođenja prekršajnog postupka.

Posle svakog prekida zastarevanje počinje ponovo da teče.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, za prekršaje iz oblasti carinskog, spoljnotrgovinskog, deviznog poslovanja, javnih prihoda i finansija, prometa roba i usluga, životne sredine, sprečavanja korupcije i vazdušnog saobraćaja može se posebnim zakonom propisati duži rok zastarelosti.

Rok iz stava 5. ovog člana ne može biti duži od pet godina.

Pokretanje i vođenje prekršajnog postupka zastareva u svakom slučaju kad protekne dva puta onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarelost.

Odredbe st. 1. do 4. i stava 7. ovog člana shodno se primenjuju na zastarelost pokretanja i vođenja postupka za izdavanje prekršajnog naloga.

Zastarelost izvršenja kazne i zaštitne mere

Član 85.

Izrečena kazna i zaštitna mera ne mogu se izvršiti ako su od dana pravosnažnosti presude protekle dve godine.

Zastarevanje izvršenja kazne i zaštitne mere počinje od dana pravosnažnosti presude kojom je izrečena kazna odnosno zaštitna mera.

Zastarevanje izvršenja kazne i zaštitne mere ne teče za vreme za koje se izvršenje ne može preduzeti po zakonu.

Zastarevanje se prekida svakom procesnom radnjom nadležnog organa koja se preduzima radi izvršenja kazne, odnosno zaštitne mere.

Posle svakog prekida zastarevanje počinje ponovo da teče.

Izvršenje kazne odnosno zaštitne mere zastareva u svakom slučaju kad protekne dva puta onoliko vremena koliko se po zakonu traži za izvršenje kazne, odnosno zaštitne mere.

Deo drugi

PREKRŠAJNI POSTUPAK

Glava VIII

OSNOVNA NAČELA POSTUPKA

Načelo zakonitosti

Član 86.

Ovaj zakon utvrđuje pravila kojima se osigurava da niko nevin ne bude kažnjen, a da se odgovornom učiniocu prekršaja izrekne prekršajna sankcija pod uslovima koje predviđa ovaj zakon i na osnovu zakonito sprovedenog postupka.

Zakonitost u izricanju prekršajnih sankcija

Član 87.

Prekršajnu sankciju može izreći samo nadležni sud koji vodi prekršajni postupak po ovom zakonu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana novčanu kaznu može izreći ovlašćeni organ, odnosno ovlašćeno lice prekršajnim nalogom u skladu sa zakonom.

Optužno načelo

Član 88.

Prekršajni postupak pokreće se i vodi na osnovu:

1. zahteva ovlašćenog organa ili oštećenog;
2. prekršajnog naloga, u skladu sa ovim zakonom.

Dokazivanje

Član 89.

Dokazi se prikupljaju i izvode u skladu sa ovim zakonom .

Teret dokazivanja obeležja prekršaja i prekršajne odgovornosti je na podnosiocu zahteva za pokretanje prekršajnog postupka.

Sud izvodi dokaze na predlog stranaka.

Stranka je dužna da pribavi dokaze čije je izvođenje predložila.

Izuzetno, sud može po službenoj dužnosti pribaviti dokaze ako okrivljeni nije u stanju da to sam učini ili je to opravdano iz razloga celishodnosti i efikasnosti vođenja postupka.

Sud može izvesti dopunske dokaze ako oceni da su izvedeni dokazi protivurečni ili nejasni i da je to neophodno da bi se predmet dokazivanja svestrano raspravio.

Pomoć neukoј stranци

Član 90.

Sud je dužan da se stara da neznanje ili neukost stranaka ne bude na štetu njihovih prava.

Ekonomičnost prekršajnog postupka

Član 91.

Sud je dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja, ali tako da to ne bude na štetu donošenja pravilne i zakonite odluke.

Slobodna ocena dokaza

Član 92.

Sud ocenjuje dokaze po svom slobodnom uverenju.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane, sud odlučuje na osnovu savesne i brižljive ocene svakog dokaza posebno, svih dokaza zajedno i na osnovu rezultata celokupnog postupka.

Pravo na odbranu

Član 93.

Pre donošenja odluke, okrivljenom se mora dati mogućnost da se izjasni o činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist, osim u slučajevima predviđenim zakonom.

U prekršajnom postupku okrivljeni mora već na prvom saslušanju biti obavješten o prekršaju za koji se tereti i o osnovama optužbe, osim ako se postupak na osnovu ovog zakona sprovodi bez saslušanja okrivljenog.

Ako uredno pozvani okrivljeni ne dođe i ne opravda izostanak ili u određenom roku ne da pisanu odbranu, a njegovo saslušanje nije nužno za uvrđivanje činjenica koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke, odluka se može doneti i bez saslušanja okrivljenog. Okrivljeni ima pravo da se brani sam ili uz stručnu pomoć branioca koga sam izabere. Sud je dužan da prilikom prvog saslušanja okrivljenog pouči o pravu na branioca.

Upotreba jezika u prekršajnom postupku

Član 94.

Sud vodi postupak na srpskom jeziku i u tom postupku koristi ćirilčko pismo, a latiničko pismo u skladu sa zakonom.

Na područjima na kojima je u skladu sa zakonom, u službenoj upotrebi i jezik određene nacionalne manjine postupak se na zahtev stranke vodi i na jeziku i uz upotrebu pisma te nacionalne manjine, o čemu odlučuje sud.

Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno drugih učesnika u postupku, koji su državljani Republike Srbije, obezbediće im se preko prevodioca prevođenje toka postupka na njihov jezik.

Stranke i drugi učesnici u postupku koji nisu državljani Republike Srbije imaju pravo da tok postupka prate preko prevodioca i da u tom postupku upotrebljavaju svoj jezik.

O pravu na prevođenje i vođenje postupka na svom jeziku ili jeziku koji razume poučice se lice iz st. 2do 4. ovoga člana, koje se može odreći tog prava ako razume jezik na kome se vodi prekršajni postupak. U zapisniku će se zabeležiti da je data pouka i izjava učesnika.

Prevođenje obavlja prevodilac koga odredi sud koji vodi prekršajni postupak sa liste sudskih prevodilaca, a ukoliko to nije moguće, prevođenje će izvršiti drugo lice uz pristanak stranke.

Dvostепенost prekršajnog postupka

Član 95.

Protiv odluka prekršajnog suda može se izjaviti žalba drugostepenom prekršajnom sudu, odnosno uložiti prigovor u skladu sa ovim zakonom.

Odluka doneta u prekršajnom postupku postaje pravosnažna danom donošenja presude drugostepenog prekršajnog suda, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Protiv odluka drugostepenog prekršajnog suda nije dozvoljena žalba.

Zabrana preinačenja na gore

Član 96.

Ako je žalba izjavljena samo u korist okrivljenog, presuda se u delu koji se odnosi na izrečenu sankciju ne može izmeniti na njegovu štetu, niti se u ponovljenom postupku može doneti nepovoljnija presuda za okrivljenog.

Naknada štete neopravdano kažnjenom i neosnovano zadržanom licu

Član 97.

Lice koje je neopravdano kažnjeno za prekršaj ili je neosnovano zadržano ima pravo na naknadu štete koja mu je time pričinjena, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Po zahtevu lica iz stava 1. ovog člana, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, sprovodi postupak radi postizanja sporazuma o postojanju, vrsti i visini naknade.

Pravna pomoć

Član 98.

Sudovi koji vode prekršajni postupak, dužni su jedni drugima i drugim sudovima pružati pravnu pomoć u poslovima iz svoje nadležnosti.

Organi unutrašnjih poslova, drugi organi uprave i drugi organi i organizacije dužni su sudovima koji vode prekršajni postupak, pružati pravnu pomoć i izvršavati njihove naloge u poslovima iz svoje nadležnosti.

Sudovi su dužni da pružaju pravnu pomoć državnim i drugim organima dostavljanjem spisa, isprava i drugih podataka, ako se time ne ometa tok prekršajnog postupka.

Shodna primena Zakonika o krivičnom postupku

Član 99.

Na prekršajni postupak shodno se primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Glava IX

ORGANI NADLEŽNI ZA VOĐENJE POSTUPKA

Nadležnost sudova

Član 100.

Prekršajni postupak u prvom stepenu vode prekršajni sudovi. Prekršajni postupak po žalbama na odluke prekršajnih sudova vodi drugostepeni prekršajni sud. Drugostepeni prekršajni sud odlučuje i o sukobu i prenošenju mesne nadležnosti sudova i vrši druge poslove određene zakonom.

Drugostepeni prekršajni sud pregleda i prati rad sudova, pribavlja od sudova podatke i izveštaje potrebne za praćenje prekršajne prakse, primenu zakona i drugih propisa, praćenje i proučavanje društvenih odnosa i pojava i podatke o drugim pitanjima od interesa za ostvarivanje njihove funkcije.

Javnost rada

Član 101.

Javnost rada suda obezbeđuje se: javnim održavanjem ročišta, objavljivanjem odluka, davanjem obaveštenja zainteresovanim licima o toku prekršajnog postupka, upoznavanjem javnosti o svom radu putem sredstava javnog informisanja.

Radi očuvanja tajne, zaštite morala, interesa maloletnika ili zaštite drugih posebnih interesa društvene zajednice, može se isključiti javnost rada suda u svim ili samo u pojedinim fazama prekršajnog postupka.

Sastav suda

Član 102.

U prvostepenom prekršajnom postupku sudi i odlučuje sudija pojedinac.

Drugostepeni prekršajni sud sudi i odlučuje u veću sastavljenom od troje sudija.

Opšta mesna nadležnost

Član 103.

Za vođenje prekršajnog postupka u prvom stepenu mesno je nadležan sud na čijem području je prekršaj učinjen ili pokušan.

Sud koji je mesno nadležan za vođenje prekršajnog postupka protiv pravnog lica nadležan je i za vođenje prekršajnog postupka protiv odgovornog lica u pravnom licu.

Ako je prekršaj učinjen na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, za vođenje prekršajnog postupka u prvom stepenu mesno je nadležan sud na čijem se području nalazi domaća luka ili vazduhoplovno pristanište u kome se završava

putovanje učinioca prekršaja, a ako je učinilac prekršaja član posade, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda, odnosno matično pristanište vazduhoplova.

Ako je prekršaj izvršen ili pokušao na području više prekršajnih sudova, nadležan je onaj sud koji je prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet, sud kome je pre podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Supsidijarna mesna nadležnost

Član 104.

Ako nije poznato mesto izvršenja prekršaja, mesno je nadležan sud na čijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište, odnosno sedište okrivljenog pravnog lica ukoliko se važnost propisa kojim je prekršaj određen prostire i na području na kome se nalazi njegovo prebivalište ili boravište, odnosno sedište okrivljenog pravnog lica.

Ako nisu poznati ni mesto izvršenja prekršaja ni prebivalište ili boravište okrivljenog, nadležan je sud na čijem se području okrivljeni pronađe, odnosno uhvati ili se sam prijavi.

Kumulacija mesne nadležnosti

Član 105.

Ako je isto lice okrivljeno za više prekršaja pa su za vođenje prekršajnog postupka nadležna dva ili više sudova, nadležan je onaj sud koji je po zahtevu ovlašćenog organa prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet nadležan je sud kome je prvo podnesen zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Spajanje i razdvajanje prekršajnog postupka

Spajanje

Član 106.

Sud može na predlog stranaka ili po službenoj dužnosti, zbog celishodnosti ili drugih razloga, sprovesti jedinstveni prekršajni postupak u sledećim slučajevima:

- 1) ako je isto lice okrivljeno za više prekršaja;
- 2) ako je više lica okrivljeno za jedan prekršaj;
- 3) prema saučesnicima;
- 4) ako je oštećeni istovremeno učinio prekršaj prema okrivljenom;
- 5) ako je više lica okrivljeno za više prekršaja između kojih postoji međusobna veza.

Protiv rešenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen predlog za spajanje nije dozvoljena žalba.

Razdvajanje

Član 107.

Sud može na predlog stranaka ili po službenoj dužnosti, zbog celishodnosti ili drugih važnih razloga, odlučiti da se prekršajni postupak za pojedine prekršaje ili protiv pojedinih okrivljenih razdvoji i posebno dovrši.

Protiv rešenja kojim je određeno razdvajanje prekršajnog postupka ili je odbijen predlog za razdvajanje postupka žalba nije dozvoljena.

Postupak protiv pravnog lica i odgovornog lica

Član 108.

Protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu vodi se jedinstven prekršajni postupak, osim ako postoje zakonski razlozi da se vodi postupak protiv jednog od njih.

Ako se protiv odgovornog lica u pravnom licu ne može pokrenuti postupak, postupak će se pokrenuti i sprovesti protiv pravnog lica.

Ako je pravno lice prestalo da postoji ili postoje druge pravne smetnje za vođenje postupka, postupak će se pokrenuti i sprovesti protiv odgovornog lica u pravnom licu.

Ako je pre okončanja prekršajnog postupka pravno lice prestalo da postoji, postupak će se nastaviti prema pravnom sledbeniku.

Prenošenje mesne nadležnosti

Član 109.

Kad je nadležni sud iz pravnih ili stvarnih razloga sprečen da postupa u određenom predmetu, dužan je da o tome izvesti drugostepeni prekršajni sud koji će odrediti drugi stvarno nadležan sud.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba.

Postupanje u slučaju nenadležnosti

Član 110.

Sud je dužan da po službenoj dužnosti pazi da li rešavanje predmeta spada u sudsku nadležnost i na svoju stvarnu i mesnu nadležnost i čim primeti da nije nadležan, rešenjem se oglašava nenadležnim i bez odlaganja dostavlja predmet nadležnom sudu ili drugom nadležnom organu.

Ako sud kome je predmet dostavljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet dostavio, pokrenuće postupak za rešavanje sukoba nadležnosti.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba.

Rešavanje sukoba nadležnosti

Član 111.

O sukobu nadležnosti između sudova rešava drugostepeni prekršajni sud.

Dok se ne reši sukob nadležnosti između sudova, svaki od njih dužan je da preduzima one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba.

Glava X IZUZEĆE

Osnovi za izuzeće

Član 112.

Sudija koji učestvuje u prekršajnom postupku biće izuzet:

- 1) ako je oštećen prekršajem;
- 2) ako mu je okrivljeni, branilac okrivljenog, predstavnik okrivljenog pravnog lica, podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, oštećeni ili njegov zakonski zastupnik odnosno punomoćnik, braćni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena srodstva, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbinskom srodstvu do drugog stepena;
- 3) ako je sa okrivljenim, predstavnikom okrivljenog pravnog lica, braniocem okrivljenog, službenim licem koje je u ime ovlašćenog organa podnelo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ili oštećenim u odnosu staratelja, staranika, usvojitelja, usvojenika, hranitelja ili hranjenika;
- 4) ako je u istom predmetu kao službeno lice u ime ovlašćenog organa podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ili je učestvovao kao predstavnik okrivljenog pravnog lica, branilac okrivljenog, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, ili je saslušan kao svedok ili kao veštak;
- 5) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju prvostepene presude;
- 6) ako postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.

Dužnost sudije kad postoje razlozi za izuzeće

Član 113.

Sudija koji učestvuje u prekršajnom postupku, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz člana 112. stav 1. tač. 1 do 5. ovog zakona, dužan je da prekine svaki rad na tom predmetu i da o tome obavesti predsednika suda, koji će odrediti drugog sudiju. Ako se radi o izuzeću predsednika suda, on će odrediti sebi zamenika između sudija tog suda.

Ako je predsednik suda istovremeno i jedini sudija u tom sudu ili ako iz drugih razloga ne može da sebi odredi zamenika iz istog suda zatražiće od predsednika drugostepenog prekršajnog suda da delegira drugog sudiju.

Ako sudija smatra da postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost (član 112. stav 1. tačka 6), obavestiće o tome predsednika prekršajnog suda, a ako se radi o slučaju iz stava 2. ovog člana, predsednika drugostepenog prekršajnog suda, koji će odlučiti o njegovom izuzimanju.

Podnošenje zahteva za izuzeće

Član 114.

Izuzeće sudije zbog postojanja nekog od razloga za izuzeće iz člana 112. ovog zakona mogu tražiti okrivljeni i ovlašćeni podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka (u daljem tekstu: stranke).

Zahtev za izuzeće sudije stranke mogu podneti do donošenja presude, odnosno rešenja.

Zahtev za izuzeće predsednika i sudija drugostepenog prekršajnog suda stranka može podneti u žalbi na prvostepenu presudu.

Stranka može tražiti izuzeće samo poimenično određenog sudije koji u predmetu postupa.

Stranka je dužna da u zahtevu navede okolnosti zbog kojih smatra da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće.

Postupanje u slučaju podnetog zahteva za izuzeće

Član 115.

Kad sudija koji je učestvovao u prekršajnom postupku sazna da je podnet zahtev za njegovo izuzeće, dužan je da odmah obustavi svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzeću iz člana 112. stav 1. tačka 6. ovog zakona, može do donošenja rešenja o izuzeću preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Izuzeće drugih učesnika u postupku

Član 116

Odredbе o izuzeću sudija shodno se primenjuju i na zapisničare, tumače i veštake.

Odlučivanje o zahtevu za izuzeće

Član 117.

O zahtevu za izuzeće sudije odlučuje predsednik suda.

Ako se traži izuzeće predsednika suda, rešenje o izuzeću donosi predsednik drugostepenog prekršajnog suda.

Ako se traži izuzeće sudije drugostepenog prekršajnog suda, rešenje o izuzeću donosi predsednik istog suda.

Ako se traži izuzeće predsednika drugostepenog prekršajnog suda, rešenje o izuzeću donosi predsednik Vrhovnog kasacionog suda.

O izuzeću zapisničara, tumača i veštaka odlučuje sudija koji vodi prekršajni postupak.

Pre donošenja rešenja o izuzeću pribaviće se izjava od lica čije se izuzeće traži, a po potrebi sprovede se i druge radnje.

Protiv rešenja kojim se zahtev za izuzeće usvaja nije dozvoljena žalba, a rešenje kojim se zahtev za izuzeće odbacuje ili odbija može se pobijati samo žalbom protiv presude.

Glava XI

OKRIVLJENI

Okrivljeni i njegova prava

Član 118.

Okrivljeni je lice protiv koga se vodi prekršajni postupak.

Okrivljeni ima pravo da podnosi dokaze, stavlja predloge i koristi pravna sredstva predviđena ovim zakonom.

Za okrivljenog koji nije poslovno sposoban radnje u postupku preuzima zakonski zastupnik.

Okrivljeni ima pravo da se brani sam ili uz stručnu pomoć branioca.

Branilac okrivljenog

Član 119.

Okrivljeni može uzeti za branioca advokata, a njega može, u skladu sa zakonom, zameniti advokatski pripravnik.

Branioca okrivljenom mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra i hranitelj okrivljenog, kao i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici ili u drugoj trajnoj zajednici života.

Branilac je ovlašćen da u korist okrivljenog preuzima sve radnje koje može preduzeti okrivljeni.

Branilac je dužan da podnese pisano punomoćje sudu.

Okrivljeni može braniocu dati punomoćje i usmeno na zapisnik kod suda.

Prava i dužnosti branioca prestaju kada otkaže punomoćje ili kada okrivljeni opozove punomoćje.

Okrivljeno pravno lice

Član 120.

Za okrivljeno pravno lice u prekršajnom postupku učestvuje njegov predstavnik, koji je ovlašćen da preuzima sve radnje koje može da preuzima okrivljeni.

Predstavnik okrivljenog pravnog lica

Član 121.

Predstavnik okrivljenog pravnog lica je lice ovlašćeno da to pravno lice predstavlja ili zastupa na osnovu zakona ili drugog akta .

Predstavnik okrivljenog pravnog lica iz stava 1. ovog člana, osim zakonskog zastupnika, mora da ima pisano ovlašćenje organa koji ga je odredio za predstavnika.

Predstavnik okrivljenog pravnog lica može biti samo jedno lice.

Predstavnik okrivljenog stranog pravnog lica

Član 122.

Predstavnik okrivljenog stranog pravnog lica je lice koje upravlja predstavništvom ili drugom poslovnom jedinicom tog pravnog lica u Republici Srbiji, ako za predstavnika pravnog lica ne bude određeno drugo lice.

Lica koja ne mogu biti predstavnici pravnog lica

Član 123.

Predstavnik pravnog lica ne može biti lice koje je u istoj stvari svedok.

Predstavnik pravnog lica ne može biti odgovorno lice protiv koga se vodi prekršajni postupak za isti prekršaj osim ako je to lice jedino ovlašćeno za zastupanje okrivljenog pravnog lica.

U slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana sud je dužan da pozove pravno lice da u roku od osam dana odredi drugog predstavnika.

Kažnjavanje za neodređivanje predstavnika

Član 124.

Ako okrivljeno pravno lice na poziv suda ne odredi svog predstavnika ili u roku iz člana 123. stav 3. ne odredi drugog predstavnika može se kazniti novčanom kaznom od 10.000 do 30.000 dinara. Ako i posle izricanja te kazne pravno lice ne odredi svog predstavnika, za svako dalje neodazivanje pozivu kazniće se novčanom kaznom od 50.000 do 100.000 dinara.

Žalba protiv rešenja iz stava 1. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.

Pravo na branioca

Član 125.

Pravno lice i odgovorno lice u tom pravnom licu koja imaju status okrivljenih u istoj stvari mogu imati svaki svog branioca ili zajedničkog branioca.

Branilac pravnog lica i odgovornog lica u tom pravnom licu ne može biti lice koje je u istom prekršajnom postupku imalo svojstvo predstavnika pravnog lica.

Glava XII

OŠTEĆENI

Član 126.

Oštećeni, u smislu ovog zakona, je lice čije je kakvo lično ili imovinsko pravo povređeno ili ugroženo prekršajem.

Oštećeni koji je navršio šesnaest godina može sam podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Oštećeni ima pravo da sam ili preko svog zakonskog zastupnika ili punomoćnika:

- 1) podnosi i zastupa zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;
- 2) podnosi dokaze, stavlja predloge i ističe imovinskopravni zahtev za naknadu štete ili povraćaj stvari;
- 3) izjavljuje žalbu na presudu, odnosno rešenje doneto povodom njegovog zahteva za pokretanje prekršajnog postupka;
- 4) podnosi dokaze na osnovu kojih sud može odrediti okrivljenom da u toku prekršajnog postupka ne sme prilaziti oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja.

Procesna mera zabrane pristupa iz stava 3. tačka 4. ovog člana može trajati dok traju razlozi za njeno izricanje a najduže do pravnosnažnog okončanja postupka.

Žalba na rešenje kojim se izriče zabrana pristupa podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja i ne odlaže izvršenje rešenja.

Glava XIII

JAVNI TUŽILAC I DRUGI ORGANI OVLAŠĆENI ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Javni tužilac kao stranka u postupku

Član 127.

Javni tužilac je stranka u prekršajnom postupku.

Javni tužilac:

1) preduzima mere radi otkrivanja, pronalaženja i pribavljanja potrebnih dokaza za gonjenje učinilaca prekršaja i uspešno vođenje prekršajnog postupka pred sudom ,

2) podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, žalbu ili vanredna pravna sredstva protiv odluka suda,

3) preduzima druge radnje na koje je ovlašćen ovim zakonom i posebnim propisima.

Javni tužilac je stvarno nadležan da postupa u prekršajnom postupku ukoliko je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako je javni tužilac prvi podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, postupak će se voditi po njegovom zahtevu, a nastaviti po zahtevu oštećenog ili drugog organa nadležnog za podnošenje zahteva za pokretanje postupka ako javni tužilac odustane od zahteva.

Ako odustane od zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, javni tužilac je dužan da u roku od osam dana od dana odustajanja od zahteva, obavesti oštećenog ili drugo lice ovlašćeno za pokretanje postupka da bi nastavili postupak.

Ako je oštećeni ili drugi ovlašćeni organ za pokretanje prekršajnog postupka već podneo zahtev za pokretanje postupka, postupak će se nastaviti po tom zahtevu.

Drugi organ ovlašćen za podnošenje zahteva

Član 128.

Kada je za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka nadležan drugi organ, on ima sva prava koja ima i javni tužilac kao stranka u postupku, osim onih koja pripadaju javnom tužiocu, kao državnom organu.

Nadležni organ iz stava 1. ovog člana će pisanim putem obavestiti oštećenog da li je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako nadležni organ iz stava 1 ovog člana podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj za koji je propisana kazna zatvora, dužan je o tome da obavesti nadležnog javnog tužioca koji će odlučiti o preuzimanju gonjenja.

Nadležni javni tužilac će o odluci iz stava 3. ovog člana pisanim putem obavestiti nadležni organ iz stava 1. ovog člana.

Glava XIV

PODNESCI I ZAPISNICI

Podnesci

Član 129.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, predlozi, pravni lekovi i druge izjave i saopštenja (u daljem tekstu: podnesci) podnose se u pisanom obliku ili se daju usmeno na zapisnik.

Pisani podnesci se predaju neposredno ili se šalju poštom.

Kratka i hitna obaveštenja mogu se dati telefaksom, teleksom, telefonom, elektronskom poštom ili na drugi odgovarajući način o čemu se sastavlja službena zabeleška i prilaže u spis predmeta.

Podnesci iz stava 1. ovog člana moraju biti razumljivi i sadržati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti.

Ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sudija koji vodi prekršajni postupak naložiće podnosiocu podneska da u određenom roku, a najkasnije u roku od petnaest dana, podnesak ispravi odnosno dopuni, a ako to ne učini, podnesak će se odbaciti kao neuredan.

Sastavljanje zapisnika

Član 130.

O svakoj radnji preduzetoj u toku prekršajnog postupka sastaviće se zapisnik istovremeno kad se radnja vrši, a ako to nije moguće, neposredno posle toga.

Zapisnik vodi zapisničar.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, kad se pretresaju stan ili lice ili se radnja preduzima van službenih prostorija prekršajnog suda, a zapisničar se ne može obezbediti, zapisnik može voditi lice koje preduzima radnju.

Kad zapisnik vodi zapisničar, zapisnik se sastavlja na taj način što lice koje preduzima radnju glasno govori zapisničaru šta će uneti u zapisnik.

Licu koje se saslušava, može se dozvoliti da samo diktira odgovore u zapisnik. U slučaju zloupotrebe, to pravo mu se može uskratiti.

Sadržina zapisnika

Član 131.

U zapisnik se unose naziv suda, mesto gde se vrši radnja, dan i čas kad je radnja započeta i završena, lična imena prisutnih lica i u kom svojstvu prisustvuju, kao i naznačenje prekršajnog predmeta po kom se radnja preduzima.

Zapisnik treba da sadrži bitne podatke o toku i sadržini preduzete radnje. U zapisnik se unosi samo bitna sadržina datih iskaza i izjava. Pitanja se unose u zapisnik samo ako je potrebno da se razume odgovor.

Ako je potrebno, u zapisnik će se doslovno uneti pitanje koje je postavljeno i odgovor koji je dat. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gde se nalaze.

U zapisnik će se uneti izjava okrivljenog da li ima predloga za izvođenje drugih dokaza.

Prilikom preduzimanja radnji kao što su uviđaj, pretresanje stana ili lica, ili prepoznavanje lica ili predmeta, u zapisnik će se uneti i podaci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovetnosti pojedinih predmeta (opis mera i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmete i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Urednost zapisnika

Član 132.

Zapisnik se mora voditi uredno. U njemu se ne sme ništa izbrisati, dodati ili menjati. Precrtana mesta moraju ostati čitka.

Sva preinačenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju ih overiti lica koja potpisuju zapisnik.

Čitanje zapisnika

Član 133.

Saslušano lice, lica koja obavezno prisustvuju radnjama u prekršajnom postupku, kao i okrivljeni, branilac i oštećeni ako su prisutni imaju pravo da pročitaju zapisnik ili da zahtevaju da im se pročita. Na to je dužan da ih upozori sudija koji preduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitano.

Zapisnik će se uvek pročitati ako nije bilo zapisničara, i to će se naznačiti u zapisniku.

Potpisivanje zapisnika

Član 134.

Zapisnik potpisuje saslušano lice. Ako se zapisnik sastoji od više stranica, saslušano lice potpisuje svaku stranicu.

Na kraju zapisnika potpisuće se tumač ili prevodilac ako su bili prisutni, a pri pretresanju i lice koje se pretresa ili čiji se stan pretresa, kao i svedoci koji su prisustvovali pretresanju.

Ako zapisničar ne piše zapisnik, zapisnik potpisuju lica koja prisustvuju radnji. Ako takvih lica nema ili nisu u stanju da shvate sadržinu zapisnika, zapisnik potpisuju dva svedoka.

Nepismeno lice umesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska potpisati njegovo ime i prezime. Ako se usled nemogućnosti da se stavi otisak kažiprsta desne ruke stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta leve ruke, u zapisniku će se naznačiti sa kojeg je prsta i sa koje ruke uzet otisak.

Ako saslušano lice nema obe ruke pročitće zapisnik, a ako je nepismeno zapisnik će mu se pročitati, i to će se zabeležiti u zapisniku.

Ako saslušano lice odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabeležiće se to u zapisnik i navešće se razlog odbijanja.

Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i čas kad je nastao prekid, kao i dan i čas kada se radnja nastavlja.

Ako je bilo prigovora na sadržinu zapisnika, navešće se u zapisniku i ti prigovori.

Zapisnik na kraju potpisuju sudija i zapisničar.

Zapisnik o većanju i glasanju

Član 135.

O većanju i glasanju pred drugostepenim prekršajnim sudom sastavlja se poseban zapisnik.

Zapisnik o većanju i glasanju sadrži tok glasanja i odluku koja je doneta.

Zapisnik potpisuju svi članovi veća i zapisničar.

Odvojena mišljenja priključiće se zapisniku o većanju i glasanju ako nisu unesena u sam zapisnik.

Zapisnik o većanju i glasanju zatvara se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo viši sud kad rešava o pravnom leku i u tom slučaju dužan je da zapisnik ponovo zatvori u poseban omot i da na omotu naznači da je razgledao zapisnik.

Glava XV

ROKOVI I VRAĆANJE U PREDAŠNJE STANJE

Rokovi

Član 136.

Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžiti, osim kad je to zakonom izričito dozvoljeno.

Kad je izjava vezana za rok, smatra se da je data u roku ako je pre nego što rok istekne predata onom ko je ovlašćen da je primi.

Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom ili telegrafskim putem, dan predaje pošti smatra se danom predaje onome kome je upućeno.

Okrivljeni koji se nalazi u zavodu za izvršenje kazne zatvora ili maloletničkog zatvora može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik ili predati upravi zavoda. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi zavoda smatra se danom predaje organu koji je nadležan da je primi.

Ako je podnesak koji je vezan za rok, zbog neznanja ili očigledne omaške podnosioca, predat ili upućen nenadležnom organu pre isteka roka, a stigne nadležnom organu posle isteka roka, smatra se da je podnet na vreme.

Računanje rokova

Član 137.

Rokovi se računaju na sate, dane, mesece i godine.

Sat ili dan kada je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka ne uračunava se u rok, već se za

početak roka uzima prvi naredni sat, odnosno dan. U jedan dan računa se dvadesetčetiri časa, a mesec se računa po kalendarskom vremenu.

Rokovi određeni po mesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana poslednjeg meseca odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kada je rok otpočeo. Ako nema tog dana u poslednjem mesecu, rok se završava poslednjeg dana tog meseca.

Ako poslednji dan roka pada na državni praznik ili u nedelju ili u neki drugi dan kada sud ne radi, rok ističe protekom narednog radnog dana.

Rok za vraćanje u pređašnje stanje

Član 138.

Okrivljenom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavljivanje žalbe na odluku, sud, koji vodi prekršajni postupak, rešenjem će dozvoliti vraćanje u pređašnje stanje radi izjavljivanja žalbe, ako u roku od osam dana od dana prestanka uzroka zbog koga je propušten rok podnese molbu za vraćanje u pređašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda žalbu.

Posle proteka mesec dana od dana propuštenog roka ne može se tražiti vraćanje u pređašnje stanje.

Molba za vraćanje u pređašnje stanje podnosi se prekršajnom sudu koji je doneo prvostepenu odluku.

Molba za vraćanje u pređašnje stanje ne zadržava izvršenje odluke, ali sud kojem je predata molba može, prema okolnostima, odlučiti da se sa izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

Odlučivanje o vraćanju u pređašnje stanje

Član 139.

O vraćanju u pređašnje stanje odlučuje sud koji je doneo prvostepenu odluku koja se pobija žalbom.

Kad sud dozvoli vraćanje u pređašnje stanje zbog propuštenog roka za žalbu, žalbu sa spisima predmeta dostaviće na rešavanje drugostepenom prekršajnom sudu.

Protiv rešenja kojim se dozvoljava vraćanje u pređašnje stanje nije dozvoljena žalba.

Sud iz stava 1. ovog člana žalbu protiv rešenja kojim nije dozvoljeno vraćanje u pređašnje stanje, sa žalbom na odluku i ostalim spisima predmeta dostaviće na rešavanje drugostepenom prekršajnom sudu.

Ako drugostepeni prekršajni sud dozvoli vraćanje u pređašnje stanje zbog propuštenog roka za žalbu, istom presudom će odlučiti o žalbi izjavljenoj protiv prvostepene odluke.

Glava XVI

TROŠKOVI PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Šta obuhvataju troškovi

Član 140.

Troškovi prekršajnog postupka su izdaci učinjeni povodom prekršajnog postupka od njegovog pokretanja do završetka.

Troškovi prekršajnog postupka su:

- 1) troškovi za svedoke i veštake;
- 2) troškovi uviđaja;
- 3) troškovi prevoza okrivljenog;
- 4) izdaci za dovođenje okrivljenog;
- 5) prevozni i putni troškovi službenih lica;
- 6) nužni izdaci oštećenog kao podnosioca zahteva, odnosno njegovog zakonskog zastupnika i nagrada i nužni izdaci njegovog punomoćnika;
- 7) nagrada i nužni izdaci branioca;
- 8) troškovi prevođenja i tumačenja;
- 9) paušalni iznos;
- 10) troškovi izvršenja.

Obaveza plaćanja troškova

Član 141.

Troškovi prekršajnog postupka padaju na teret lica koje je oglašeno odgovornim za prekršaj.

Troškove postupka za prekršaj za koji je postupak obustavljen ili je okrivljeni oslobođen odgovornosti snosi sud.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, ako je prekršajni postupak obustavljen zbog odustanka oštećenog od podnetog zahteva ili je okrivljeni oslobođen odgovornosti usled neosnovanog zahteva, troškove postupka snosi oštećeni.

Izuzetno od stava 2. ovog člana sud neće snositi troškove prekršajnog postupka ukoliko je postupak obustavljen usled vođenja krivičnog postupka za krivično delo koje obuhvata obeležja prekršaja u kome je okrivljeni oglašen krivim.

Zahtev za naknadu nagrade i nužnih izdataka branioca podnosi se u roku od tri meseca od dana kada mu je dostavljena pravnosnažna odluka.

Ako je okrivljeni oslobođen u krivičnom postupku povodom koga je došlo do obustave prekršajnog postupka rok iz stava 5. ovog člana teče od pravnosnažnosti oslobađajuće presude u krivičnom postupku.

Odluka o troškovima

Član 142.

U odluci o troškovima će se navesti ko snosi troškove prekršajnog postupka, u kom iznosu i u kom roku je dužan da ih plati.

Ako za utvrđivanje visine troškova nema dovoljno podataka, o troškovima će se odlučiti kada se ti podaci pribave.

Kad u presudi ili rešenju nije odlučeno o troškovima postupka, odlučiće se o tome naknadno, posebnim rešenjem na koje je dozvoljena žalba.

Rok iz stava 1. ovog člana ne može biti kraći od petnaest ni duži od trideset dana od dana pravnosnažnosti odluke.

Solidarni troškovi

Član 143.

Lice protiv kojeg je vođen jedinstveni prekršajni postupak za više prekršaja neće snositi troškove za prekršaj za koji je prekršajni postupak obustavljen ili je oslobođen odgovornosti, ako je moguće te troškove izdvojiti iz ukupnih troškova.

U presudi kojom je više okrivljenih oglašeno odgovornima, sud će odrediti koliki će deo troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće, odlučiće da svi okrivljeni solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa određiće se za svakog okrivljenog posebno.

Troškovi otkrivanja učinioca

Član 144.

Kad je posebnim propisom određeno da će troškove nastale povodom otkrivanja prekršaja snositi učinilac, na predlog podnosioca zahteva obavezaće se okrivljeni da plati te troškove.

Razlog za oslobađanje od dužnosti naknade troškova

Član 145.

U odluci kojom se odlučuje o troškovima sud može osloboditi okrivljenog od dužnosti da u celosti ili delimično naknadi troškove prekršajnog postupka, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje okrivljenog ili lica koja je on dužan da po zakonu izdržava.

Troškovi prevođenja i tumačenja

Član 146.

Troškovi prevođenja i tumačenja koji nastanu primenom odredaba ustava i zakona kojim se uređuje službena upotreba jezika i pisama, odnosno tumačenja gluvima, slepima i nemima, padaju na teret suda koji vodi postupak.

Naknadna naplata troškova

Član 147.

Troškovi prekršajnog postupka iz člana 140. stav 2. tač. 1. i 2. ovog zakona isplaćuju se unapred iz sredstava prekršajnog suda koji vodi prekršajni postupak, a naplaćuju se docnije od lica koja su dužna da ih naknade po odredbama ovog zakona.

Shodna primena propisa o naknadi troškova u krivičnom postupku

Član 148.

Propisi o naknadi troškova svedocima, veštacima i tumačima kao i drugi troškovi u krivičnom postupku shodno će se primenjivati u prekršajnom postupku.

Glava XVII

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTEV

Raspravljanje o imovinskopravnom zahtevu

Član 149.

O imovinskopravnom zahtevu odlučuje sud.

Imovinskopravni zahtev koji je nastao usled izvršenja prekršaja raspraviće se na zahtev oštećenog ili drugog ovlašćenog lica, po pravilu, u prekršajnom postupku osim ako se time značajnije ne odugovlači postupak.

Imovinskopravni zahtev može se odnositi na naknadu štete i povraćaj stvari.

Lica ovlašćena na podnošenje zahteva

Član 150.

Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahteva u prekršajnom postupku može podneti lice koje je ovlašćeno da takav zahtev ostvaruje u parnici, najkasnije do donošenja prvostepene presude.

Lice ovlašćeno na podnošenje imovinskopravnog zahteva dužno je da svoj zahtev opredeli po osnovu i visini kao i da podnese dokaze.

Odlučivanje o zahtevu

Član 151.

Ako dokazi izvedeni u prekršajnom postupku ne pružaju pouzdan osnov da se imovinskopravni zahtev u celini ili delimično usvoji, sud će uputiti oštećenog ili drugo ovlašćeno lice da imovinskopravni zahtev, odnosno višak tog zahteva može da ostvaruje u parnici.

Ako je zahtev za pokretanje prekršajnog postupka rešenjem odbačen ili je prekršajni postupak obustavljen, ili je okrivljeni oslobođen odgovornosti, oštećeni ili drugo ovlašćeno lice će se uputiti da svoj imovinskopravni zahtev ostvari u parnici.

Ako je oštećena imovina u javnoj svojini, o odluci iz st. 1. i 2. ovog člana obaveštava se nadležni javni pravobranilac.

Protiv odluke o imovinskopravnom zahtevu, oštećeni ili drugo ovlašćeno lice koje je podnelo zahtev ima pravo žalbe.

Rok za naknadu štete

Član 152.

Ako sud delimično ili u celini usvoji imovinskopravni zahtev u presudi će se odrediti rok u kome je okrivljeni dužan da naknadi pričinjenu štetu, odnosno da vrati stvar.

Rok za naknadu štete i povraćaj stvari ne može biti duži od petnaest dana od dana pravnosnažnosti presude.

Glava XVIII

DONOŠENJE I SAOPŠTAVANJE ODLUKA

Vrste odluka

Član 153.

U prekršajnom postupku sud donosi odluke u obliku: presude, rešenja i naredbe.

Saopštavanje odluka

Član 154.

Odluke se saopštavaju, po pravilu, odmah nakon donošenja.

Odluke se saopštavaju usmenim objavljivanjem prisutnim strankama, oštećenom i drugim licima koja imaju pravo žalbe na tu odluku (u daljem tekstu: zainteresovana lica), a dostavljanjem overenog prepisa ako su odsutna.

Kad je odluka usmeno saopštena, to će se naznačiti u zapisniku ili u spisu, a lice kome je odluka usmeno saopštena, potvrdiće to svojim potpisom.

Na zahtev zainteresovanog lica izdaće se overen prepis odluke koja mu je bila usmeno saopštena.

Zainteresovana lica koja ne zahtevaju dostavljanje prepisa odluke poučiće se o pravu na žalbu i o roku za žalbu.

Pismeni otpравak odluke u slučaju iz stava 4. ovog člana izradiće se najkasnije u roku od osam dana od dana usmenog saopštenja, a pismeni otpравak presude odmah ako se određuje izvršenje presude pre pravnosnažnosti.

Postupak odlučivanja drugostepenog suda

Član 155.

Odluke drugostepenog prekršajnog suda donose se većanjem i glasanjem nakon usmenog izlaganja sudije izvestioca o stanju stvari. Odluka je doneta kad je za nju glasala većina članova veća.

Predsednik veća rukovodi većanjem i glasanjem i glasa poslednji. On je dužan da se stara da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.

Ako se u pogledu pojedinih pitanja glasovi podele na više različitih mišljenja tako da ni jedno od njih nema većinu, razdvojiće se pitanje i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se doneti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za okrivljenog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne većina.

Članovi veća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsednik veća, ali član veća koji je glasao da se prekršajni postupak obustavi i ostao u manjini nije dužan da glasa o kazni. Ako ne glasa, smatra se da je pristao na glas koji je za okrivljenog najpovoljniji.

Većanje i glasanje vrši se u nejavnoj sednici.

U prostoriji u kojoj se veća i glasa mogu biti prisutni samo članovi veća i zapisničar.

Glava XIX

DOSTAVLJANJE PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Dostavljanje pismena

Član 156.

Pismena se dostavljaju preko pošte, druge službe ovlašćene za dostavu, službenog lica suda ili drugog organa, odnosno neposredno u prostorijama suda.

Dostavljanje može da se vrši i elektronskom putem, u skladu sa posebnim propisima ako za to postoje uslovi.

Dostavljanje se vrši svakog dana na radnom mestu ili u poslovnoj prostoriji u radno vreme, ili u stanu od 7 do 22 sata ili u sudu kada se lice kome dostavljanje treba da se izvrši tamo zatekne ili kada ga sud zbog dostavljanja pozove.

Dostavljanje može da se izvrši i u drugo vreme i na drugom mestu na osnovu posebne odluke suda koju je dostavljač, na zahtev lica kome se dostavljanje vrši, dužan da pokaže.

Poziv za usmeni pretres ili druge pozive sud može i usmeno saopštiti licu koje se pred njim nalazi, uz pouku o posledicama nedolaska. Takav usmeni poziv zabeležiće se u zapisniku koji će pozvano lice potpisati, osim ako je poziv zabeležen u zapisniku o pretresu, čime se smatra da je izvršena dostava.

Obavezno lično dostavljanje

Član 157.

Poziv radi saslušanja okrivljenog, odnosno davanja pisane odbrane ili za saslušanje svedoka, kao i sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu dostavljaju se lično, osim kada je ovim zakonom drugačije propisano.

Na isti način dostavljaju se i odluke oštećenom, za koje od dana dostavljanja teče rok za žalbu.

Dostavljanje na adresu stana

Član 158.

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se lično dostavlja, predaje se neposredno licu kome je upućeno na adresu na kojoj je prijavljeno ili koju je saopštilo nadležnom organu prilikom otkrivanja prekršaja.

Ako se lice kome se pismeno mora lično dostaviti ne zatekne tamo gde se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će pismeno predati nekome od njegovih punoletnih članova domaćinstva, koji je dužan da pismeno primi i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Ako lice kome se pismeno mora lično dostaviti ili punoletni član njegovog domaćinstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabeležiti na dostavnici da je prijem odbijen, ko je odbio prijem, kao i dan i sat kada je prijem odbijen, a pismeno će ostaviti u stanu ili pribiti na vrata primaoca i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Ako se lice kome se pismeno mora lično dostaviti ili punoletni član njegovog domaćinstva ne zateknu u stanu pismeno će se predati punoletnim licima koja se zateknu u stanu ako oni na to pristanu i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Dostavljanje na radnom mestu

Član 159.

Ako se dostavljanje vrši na radnom mestu lica kome se pismeno ima lično dostaviti, a to lice se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti predajom pismena licu ovlašćenom za prijem pošte ili bilo kom drugom licu koje je zaposleno kod istog poslodavca na istom mestu a koja su dužna da prime pismeno i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Ako lice kome pismeno treba dostaviti lično odbije da primi pismeno ili to učini lice iz stava 1. ovog člana, dostavljač će zabeležiti na dostavnici dan, sat i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti na radnom mestu i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Dostavljanje odsutnom licu

Član 160.

Ako se na adresi gde se dostavljanje ima izvršiti niko ne zatekne, ostaviće se u poštanskom sandučetu ili pribiti na vrata obaveštenje da lice kome je pismeno upućeno treba da ga preuzme u sudu u roku od 15 dana od dana pokušano dostavljanja.

Po proteku roka iz stava 1. ovog člana, pismeno će se istaći na oglasnoj tabli i internet stranici suda, ako za to postoje tehnički uslovi. Dostavljanje se smatra izvršenim po isteku roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglasnoj tabli i internet stranici suda.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana sadrži: ime i prezime lica kome je pokušano dostavljanje, svojstvo u postupku, datum i čas kada je pokušano dostavljanje, adresu na kojoj je pokušano dostavljanje, naznaku da pismeno treba da preuzme u sudu i u kom roku uz upozorenje da će u slučaju ne preuzimanja kopija pismena biti istaknuta na oglasnoj tabli i na internet stranici suda, kao i da će se u tom slučaju po proteku roka od osam dana smatrati da je dostavljanje izvršeno.

Ako se utvrdi da je lice kome se pismeno ima dostaviti odsutno ili da privremeno boravi na drugoj adresi i da mu se zbog toga ne može pismeno na vreme predati, pismeno će se vratiti sudu uz naznačenje gde se odsutni nalazi, i kada i gde će mu se moći izvršiti dostavljanje pismena.

Ako se pri ponovljenom pokušaju pismeno ne može dostaviti u vreme i u mestu određenom na način iz stava 4. ovog člana, pismeno će se istaći na oglasnoj tabli i internet stranici suda ako za to postoje tehnički uslovi. Dostavljanje se smatra izvršenim po isteku roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglasnoj tabli i internet stranici suda.

Dostavljanje braniocu, zastupniku i punomoćniku

Član 161.

Ako okrivljeni ima branioca, sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu dostaviće se samo braniocu, a ako ih ima više samo jednom od njih i time se dostavljanje okrivljenom smatra izvršenim.

Ako oštećeni ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika, odluke iz stava 1. ovog člana dostaviće se njemu, a ako ih ima više samo jednom od njih.

Potvrda o dostavljanju

Član 162.

Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu ili povratnicu) potpisuju primalac i dostavljač.

Primalac će na dostavnici ili povratnici sam naznačiti datum prijema. Dan i mesec prijema ispisuju se slovima i brojevima.

Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će primaoca potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu zašto ga je potpisao.

Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu ili povratnicu, dostavljač će to zabeležiti na dostavnici i naznačiti dan predaje i time je dostavljanje izvršeno.

Podaci u potvrdi o izvršenom dostavljanju moraju biti čitko popunjeni.

Dostavljanje elektronskim putem se smatra izvršenim pod uslovom da je takvim načinom dostavljanja moguće da se obezbedi povratni podatak da je lice primilo pismeno.

Potvrda o prijemu pismena dostavljenog elektronskim putem predstavlja odštampani elektronski zapis o danu i času kada je uređaj za elektronski prenos podataka zabeležio da je pismeno uručeno primaocu, naziv pošiljaoca i primaoca i naziv pismena.

Dostavljanje pismena vojnim licima, pripadnicima policije i drugim licima

Član 163.

Vojnim licima, pripadnicima policije, pripadnicima straže u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija i zaposlenima u suvozemnom, rečnom, pomorskom i vazдушnom saobraćaju dostavljanje poziva može da se vrši i preko njihove komande, odnosno neposrednog starešine ili rukovodioca, a po potrebi može da im se na taj način vrši i dostavljanje ostalih pismena.

Licima lišenim slobode dostavljanje se vrši preko uprave ustanove u kojoj su smeštena.

Licima koja uživaju pravo imuniteta u Republici Srbiji, ako međunarodni ugovori šta drugo ne određuju, dostavljanje se vrši preko organa nadležnog za inostrane poslove.

Dostavljanje pismena državnim organima, pravnim licima i preduzetnicima

Član 164.

Državnom organu odluke i druga pismena dostavljaju se predajom u pisarnici. Kad se dostavljaju odluke kod kojih od dana dostavljanja teče rok, danom dostavljanja smatra se dan predaje pisarnici.

Dostavljanje pravnim licima i preduzetnicima vrši se predajom pismena licu ovlašćenom za primanje pismena, a ako to nije moguće, pismeno će se predati bilo kom zaposlenom koji se zatekne u poslovnoj prostoriji primaoca i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Ako lice iz stava 2. ovog člana odbije da primi pismeno, dostavljač će zabeležiti na dostavnici da je prijem odbijen, ko je odbio prijem kao i dan i sat kada je prijem odbijen, a pismeno će ostaviti u poslovnoj prostoriji primaoca i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Ako dostavljanje preduzetniku nije moguće izvršiti u smislu stava 2. ovog člana dostavljanje će se izvršiti na njegovu adresu stana ako je poznata na način propisan članom 158. ovog zakona.

Ako je preduzetnik odsutan, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu adresu stana, dostavljanje će se izvršiti na način propisan članom 160. ovog zakona.

Promena adrese i isticanje pismena na oglasnoj tabli

Član 165.

Kad okrivljeni ili njegov zakonski zastupnik i oštećeni po saznanju za postupak promene svoje prebivalište ili adresu stana, dužni su da o tome odmah po izvršenoj promeni obaveste sud kod koga se vodi postupak .

Ako to ne učine, sud će odrediti da se sva dalja dostavljanja u postupku za tu stranku vrše isticanjem pismena na oglasnoj tabli i internet stranici suda, izuzev ako je reč o dostavljanju presude kojom je izrečena kazna zatvora.

Dostavljanje se smatra izvršenim po isteku osam dana od dana isticanja pismena na oglasnoj tabli i internet stranici suda.

Ako branilac okrivljenog ili punomoćnik oštećenog kao podnosilac zahteva u toku postupka promene svoju adresu, a ne obaveste o tome sud, dostavljanje će da se izvrši kao da okrivljeni nema branioca odnosno oštećeni nema punomoćnika.

Razmatranje i prepisivanje spisa

Član 166.

Podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, okrivljeni, branilac okrivljenog, predstavnik odnosno punomoćnik okrivljenog pravnog lica, oštećeni i njegov zakonski zastupnik odnosno punomoćnik imaju pravo da razmatraju i prepisuju spise predmeta.

Razmatranje i prepisivanje spisa može se dozvoliti i drugim licima koja za to imaju pravni interes u skladu sa zakonom

Kad je prekršajni postupak u toku, razmatranje i prepisivanje spisa dozvoljava sudija koji vodi prekršajni postupak, a kad je postupak završen, razmatranje i prepisivanje spisa dozvoljava predsednik suda ili službeno lice koje on odredi.

Razmatranje i prepisivanje spisa može se uskratiti samo ako bi se time ometalo pravilno vođenje prekršajnog postupka ili ako se isključi javnost u postupku.

Posle završenog dokaznog postupka odnosno završenog usmenog pretresa licu koje ima opravdani interes ne može se uskratiti razmatranje i prepisivanje spisa.

Protiv rešenja o uskraćivanju razmatranja i prepisivanja spisa predmeta dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rešenja.

Glava XX

POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Član 167.

Prekršajni postupak se pokreće rešenjem suda na osnovu:

- 1) zahteva za pokretanje prekršajnog postupka;
- 2) izdatog prekršajnog naloga povodom koga je podnet zahtev za sudsko odlučivanje.

1. Prekršajni nalog

Uslovi za izdavanje prekršajnog naloga

Član 168.

Prekršajni nalog se izdaje kada je za prekršaj zakonom ili drugim propisom od prekršajnih sankcija predviđena samo novčana kazna u fiksnom iznosu.

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana ne može se podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Za svakog učinioca prekršaja izdaje se poseban prekršajni nalog .

Prekršajni nalog ne može se izdati maloletniku.

Ako po ovom zakonu nema uslova za izdavanje prekršajnog naloga u odnosu na pravno ili odgovorno lice, protiv oba lica biće podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Način izdavanja prekršajnog naloga

Član 169.

Ovlašćeni organ, odnosno ovlašćeno lice će izdati prekršajni nalog ukoliko je prekršaj iz njegove nadležnosti otkrio na jedan od sledećih načina:

- 1) neposrednim opažanjem policijskog službenika ili ovlašćenog službenog lica prilikom kontrole, nadzora i pregleda, kao i uvidom u službenu evidenciju nadležnog organa;
- 2) uvidom u podatke koji su dobijeni uz pomoć uređaja za nadzor ili merenje;
- 3) prilikom inspekcijskog ili drugog nadzora pregledom dokumentacije, prostorija i robe ili na drugi zakonom propisan način.

Sadržina prekršajnog naloga

Član 170.

Prekršajni nalog se izdaje u pisanoj formi i sadrži:

- 1) naziv: prekršajni nalog;
- 2) naziv ovlašćenog organa koji ga je izdao;
- 3) identifikacioni broj prekršajnog naloga određen od strane ovlašćenog organa;
- 4) lično ime i svojstvo službenog lica koje ga je izdalo;

- 5) datum izdavanja i datum uručenja;
- 6) lično ime fizičkog lica učinioca prekršaja, njegovu adresu prebivališta, odnosno boravišta, jedinstveni matični broj, podatke o zaposlenju, za strance broj pasoša, odnosno lične karte, a za odgovorno lice u pravnom licu i funkciju koju obavlja u tom pravnom licu; za preduzetnika i naziv i sedište radnje;
- 7) naziv i sedište pravnog lica protiv koga je izdat prekršajni nalog, kao i njegov poreski identifikacioni broj i matični broj;
- 8) činjenični opis radnje iz koje proizilazi pravno obeležje prekršaja, kao i vreme i mesto izvršenja prekršaja;
- 9) pravnu kvalifikaciju prekršaja;
- 10) izrečenu novčanu kaznu;
- 11) uputstvo o načinu plaćanja novčane kazne sa odgovarajućim računom na koji treba da se uplata izvrši;
- 12) potpis službenog lica i pečat ovlašćenog organa;
- 13) mesto za potpis, odnosno potpis i pečat lica protiv koga je izdat prekršajni nalog;
- 14) pouke i upozorenja licu protiv koga je izdat prekršajni nalog;
- 15) da li se povodom istog prekršaja izdaje drugom licu prekršajni nalog;
- 16) mesto za zabeleške.

Ukoliko je prekršaj učinjen motornim vozilom u saobraćaju, prekršajni nalog sadrži, i:

- 1) registarski broj vozila i broj saobraćajne dozvole;
- 2) broj vozačke dozvole vozača, ukoliko je poznat.

Pouke i upozorenja u prekršajnom nalogu

Član 171.

Prekršajni nalog sadrži sledeće pouke i upozorenja:

- 1) da se lice protiv koga je izdat prekršajni nalog ako prihvati odgovornost i u roku od osam dana od dana prijema prekršajnog naloga plati polovinu izrečene kazne u skladu sa članom 173. stav 1. ovog zakona oslobađa plaćanja druge polovine izrečene novčane kazne;
- 2) da lice protiv koga je izdat prekršajni nalog može prihvatiti odgovornost za prekršaj i nakon isteka roka od osam dana od prijema prekršajnog naloga ako pre postupka izvršenja dobrovoljno plati celokupan iznos izrečene novčane kazne u skladu sa članom 173. stav 4. ovog zakona;
- 3) da lice protiv koga je izdat prekršajni nalog koje ne prihvata odgovornost za prekršaj ima pravo da u roku od osam dana od prijema prekršajnog naloga podnese zahtev za sudske odlučivanje tako što će lično ili preko pošte predati prekršajni nalog nadležnom prekršajnom sudu uz naznačenje suda kome se zahtev podnosi u skladu sa članom 174. stav 1. ovog zakona;
- 4) da će lice protiv koga je izdat prekršajni nalog biti dužno da pored plaćanja novačane kazne utvrđene prekršajnim nalogom nadoknadi sudske troškove u slučaju da zatraži sudske odlučivanje a sud utvrdi da je odgovoran za prekršaj u skladu sa članom 174 stav 7. ovog zakona;

5) da će prekršajni nalog postati konačan i izvršan po proteku roka od osam dana od dana prijema ako lice protiv koga je izdat prekršajni nalog u tom roku ne plati novčanu kaznu ili ne zahteva sudsko odlučivanje o izdatom prekršajnom nalogu u skladu sa članom 173. stav 2. ovog zakona;

6) da će lice protiv koga je izdat prekršajni nalog u slučaju prinudnog izvršenja izrečene novčane kazne, biti dužno da nadoknadi troškove izvršenja određene rešenjem o prinudnoj naplati u skladu sa članom 318. stav 6. ovog zakona;

7) da će se fizičkom licu, preduzetniku i odgovornom licu u pravnom licu protiv koga je izdat prekršajni nalog neplaćena novčana kazna zameniti kaznom zatvora ili radom u javnom interesu u skladu sa članom 41. ovog zakona.

Odredbe stava 1. tač. 1 do 7 ovog člana sastavni su deo prekršajnog naloga, kao pouke i upozorenja licu protiv koga je izdat prekršajni nalog, u smislu člana 170. stav 1. tačka 14. ovog zakona.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa određuje posebnim propisom obrazac prekršajnog naloga.

Dostavljanje prekršajnog naloga

Član 172.

Prekršajni nalog se sastoji od originala i dve kopije. Original se uručuje licu protiv koga se izdaje prekršajni nalog a kopije zadržava organ koji izdaje prekršajni nalog.

Prekršajni nalog se uručuje prisutnom licu za koga se smatra da je učinilo prekršaj u momentu otkrivanja prekršaja. Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog svojim potpisom na odgovarajućem mestu u nalogu potvrđuje njegov prijem.

Ako je lice za koga se smatra da je učinilo prekršaj odsutno i kada okolnosti otkrivanja ili priroda prekršaja to zahtevaju, dostavljanje prekršajnog naloga će se izvršiti putem pošte ili dostavne službe ovlašćenog organa, u skladu sa odredbama o dostavljanju iz ovog zakona.

Ako prisutno lice protiv koga se izdaje prekršajni nalog odbije da primi nalog, službeno lice će ga upozoriti na posledice odbijanja prijema, uneti u nalog zabelešku o odbijanju prijema, dan i čas kada je prijem odbijen čime se smatra da je prekršajni nalog uručen.

Ako lice protiv koga se izdaje prekršajni nalog izjavi da će zahtevati sudsko odlučivanje o nalogu, organ koji izdaje nalog može u dogovoru sa nadležnim sudom, prilikom izdavanja naloga odrediti datum pretresa.

Organ je dužan da unese u nalog zabelešku o zakazanom pretresu i odmah, a najkasnije prvog narednog radnog dana, o tome obavesti nadležan sud.

Smatraće se da je okrivljeni odustao od zahteva za sudsko odlučivanje, u smislu člana 175. ovog zakona, ako se ne pojavi na pretresu a svoj izostanak ne opravda.

Prihvatanje odgovornosti

Član 173.

Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog prihvata odgovornost za prekršaj plaćanjem polovine izrečene kazne u roku od osam dana od dana prijema prekršajnog naloga, čime se oslobodila plaćanja druge polovine izrečene kazne.

Ako lice protiv koga je izdat prekršajni nalog u roku od osam dana od dana prijema prekršajnog naloga ne plati izrečenu kaznu ili ne podnese zahtev za sudsko odlučivanje o izdatom prekršajnom nalogu, smatraće se da je prihvatilo odgovornost propuštanjem, a prekršajni nalog će postati konačan i izvršan.

Prekršajni nalog sa konstatacijom konačnosti i zabeleškom da novčana kazna nije plaćena ovlašćeni organ dostavlja nadležnom prekršajnom sudu da izrečenu novčanu kaznu unese u registar i sprovede postupak izvršenja u skladu sa ovim zakonom.

Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog može prihvatiti odgovornost za prekršaj i nakon isteka roka od osam dana od prijema prekršajnog naloga ako pre postupka izvršenja dobrovoljno plati celokupan iznos izrečene novčane kazne.

Postupak po zahtevu za odlučivanje od strane suda

Član 174.

Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog ukoliko ne prihvata svoju odgovornost može nadležnom sudu u roku od osam dana od prijema prekršajnog naloga, lično ili putem pošte, da dostavi potpisan prekršajni nalog, koji pod ovim uslovima predstavlja zahtev za sudsko odlučivanje o prekršajnom nalogu (u daljem tekstu: zahtev za sudsko odlučivanje).

Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog dostavljanjem zahteva za sudsko odlučivanje nadležnom sudu stiče svojstvo okrivljenog u prekršajnom postupku (u daljem tekstu: okrivljeni).

Ako okrivljeni sudu lično podnese zahtev za sudsko odlučivanje, sud je obavezan da odmah po prijemu zahteva zavede predmet, okrivljenom izda potvrdu o prijemu zahteva, ispita zahtev i donese rešenje o pokretanju postupka a okrivljenog sasluša ili mu zakaže pretres.

Ako okrivljeni sudu dostavi zahtev za sudsko odlučivanje putem pošte, uz potpisan prekršajni nalog može priložiti i svoju pisanu odbranu i dostaviti ili predložiti dokaze.

Sud je obavezan da odmah nakon zavođenja predmeta ispita zahtev za sudsko odlučivanje, donese rešenje o pokretanju postupka i pozove organ koji je izdao prekršajni nalog da se u roku od osam dana izjasni i dostavi ili predloži dokaze o učinjenom prekršaju.

Kad sud donese rešenje o pokretanju postupka, smatra se da odluka o novčanoj kazni iz prekršajnog naloga nije izrečena, osim u slučaju iz člana 175. ovog zakona.

Ako sud utvrdi da je okrivljeni koji je zahtevao sudsko odlučivanje odgovoran za prekršaj, svojom odlukom će ga obavezati da novčanu kaznu iz prekršajnog naloga plati u punom iznosu kao i da nadoknadi sudske troškove.

Odustanak okrivljenog od zahteva za sudsko odlučivanje

Član 175.

Okrivljeni koji je podneo zahtev za sudsko odlučivanje može od tog zahteva odustati najkasnije na prvom ročištu.

Smatraće se da je okrivljeni odustao od zahteva za sudskog odlučivanja ako uredno pozvani okrivljeni ne pristupi prvom ročištu niti svoj izostanak opravda

U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana sud će rešenjem utvrditi da je prekršajni nalog konačan i izvršan i okrivljenog obavezati da plati nastale troškove prekršajnog postupka a izrečenu novčanu kaznu uneće u registar novčanih kazni.

Protiv rešenja iz stava 3. ovog člana okrivljeni ima pravo žalbe u roku od osam dana. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Ispitivanje zahteva za sudsko odlučivanje

Član 176.

Sud će rešenjem odbaciti neblagovremen ili nepotpisan zahtev za sudsko odlučivanje.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana okrivljeni ima pravo žalbe u roku od osam dana. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Rešenjem kojim sud odbacuje zahtev za sudsko odlučivanje zbog razloga iz stava 1. ovog člana, prekršajni nalog postaje konačan i izvršan, a izrečenu novčanu kaznu sud će uneti u registar prekršajnih sankcija.

Ako je prekršajni nalog koji je okrivljeni podneo kao zahtev za sudsko odlučivanje, nečitak ili ne sadrži sve potrebne podatke za postupanje suda , a posebno ako nije preciziran činjenični opis radnje iz koje proizilazi pravno obeležje prekršaja, vreme i mesto izvršenja prekršaja , sud će pre donošenja rešenja o pokretanju postupka zatražiti od organa koji je izdao prekršajni nalog da ga u roku od osam dana uredi.

Ako ovlašćeni organ u ostavljenom roku ne postupi po zahtevu suda i ne otkloni nedostatke, sud će postupiti kao sa neurednim zahtevom za pokretanje prekršajnog postupka iz člana 182. ovog zakona.

Pokretanje postupka na osnovu izdatog prekršajnog naloga

Član 177.

Ukoliko sud zahtev okrivljenog za sudsko odlučivanje na osnovu izdatog prekršajnog naloga ne odbaci, doneće rešenje o pokretanju prekršajnog postupka.

Prekršajni sud je dužan da izdavaoca prekršajnog naloga obavesti da je prekršajni postupak pokrenut, te da od istog traži da o učinjenom prekršaju pruži sve dokaze kojima raspolaže.

Lica koja nemaju prebivalište na teritoriji Republike Srbije

Član 178.

Učiniocu prekršaja koji ne može da dokaže svoj identitet ili nema prebivalište, ili ne živi na adresi na kojoj je prijavljen, ili ako ima prebivalište u inostranstvu ili ako odlazi u inostranstvo radi boravka, a kome je izdat prekršajni nalog u radno vreme banke ili pošte , naložiće se da izrečenu kaznu uplati odmah preko banke ili pošte.

Ukoliko je učiniocu prekršaja izdat prekršajni nalog van radnog vremena banke ili pošte ili ako je prekršaj učinjen van naseljenog mesta, novčana kazna će mu se naplatiti na licu mesta uz izdavanje potvrde u kojoj je naveden i iznos poštarine koji je učinilac prekršaja dužan da plati na licu mesta , a ovlašćeni službenik će prvog narednog radnog dana uplatiti novac preko pošte.

Ako učinilac prekršaja ne plati novčanu kaznu, smatraće se da je podneo zahtev za sudsko odlučivanje i odmah će se dovesti pred nadležni sud.

Ukoliko nije moguće učinioca prekršaja odmah dovesti pred sud, tada predstavnik ovlašćenog organa može preduzeti mere iz člana 199. stav 1. ovog zakona.

2. Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka

Član 179.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka podnosi ovlašćeni organ ili oštećeni (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Ovlašćeni organi iz stava 1. ovog člana su organi uprave, ovlašćeni inspektori, javni tužilac i drugi organi i organizacije, koje vrše javna ovlašćenja u čiju nadležnost spada neposredno izvršenje ili nadzor nad izvršenjem propisa u kojima su prekršaji predviđeni.

Oštećeni kao podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka

Član 180.

Oštećeni je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka uvek osim ako zakonom nije određeno da je za pokretanje prekršajnog postupka isključivo ovlašćen organ iz člana 179. stav 2. ovog zakona.

Oštećeni koji je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ima položaj stranke u postupku.

Ako u slučaju iz stava 1. ovog člana ovlašćeni organ ne podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, oštećeni može u skladu sa odredbama ovog zakona podneti takav zahtev.

Ako je zahtev za pokretanje postupka podneo ovlašćeni organ pre nego što je po zahtevu oštećenog otpočeo postupak, postupaće se po zahtevu za pokretanje postupka nadležnog organa.

Prekršajna prijava oštećenog podneta nadležnom organu pod uslovima iz ovog zakona smatraće se zahtevom za pokretanje prekršajnog postupka ako ovlašćeni organ sam ne inicira pokretanje prekršajnog postupka.

U slučaju iz predhodnog stava, ovlašćeni organ je dužan da u roku od osam dana od dana podnete prekršajne prijave, pismeno obavesti oštećenog kako je postupio sa prekršajnom prijavom.

Oštećeni može u toku postupka preuzeti gonjenje od javnog tužioca koji odustane od zahteva za pokretanje postupka. Oštećeni može ostati pri ranijem zahtevu ili ga promeniti.

Sadržina zahteva

Član 181.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka podnosi se pisanoj formi i sadrži:

- 1) naziv i sedište podnosioca zahteva odnosno lično ime i adresu lica koje podnosi zahtev;
- 2) naziv suda kome se podnosi zahtev;
- 3) osnovne podatke o fizičkom licu, preduzetniku i odgovornom licu protiv koga se zahtev podnosi: lično ime, jedinstveni matični broj građana, zanimanje, mesto i adresu stanovanja, mesto i adresu zaposlenja i državljanstvo odnosno naziv i

sedište pravnog lica, kao i poresko identifikacioni broj (u daljem tekstu: PIB) i matični broj, a za preduzetnika i naziv i sedište radnje, a za odgovorno lice u pravnom licu i funkciju koju obavlja u tom pravnom licu;

4) činjenični opis radnje iz koje proizlazi pravno obeležje prekršaja, vreme i mesto izvršenja prekršaja i druge okolnosti potrebne da se prekršaj što tačnije odredi;

5) propis o prekršaju koji treba primeniti;

6) predlog o dokazima koje treba izvesti, uz označenje ličnih imena i adresa svedoka, spise koje treba pročitati i predmete koji služe kao dokaz;

7) podatke o tome da li je pokrenut krivični postupak ili postupak za privredni prestup za delo koje obuhvata obeležja prekršaja koji je predmet zahteva;

8) potpis službenog lica, odnosno oštećenog kao podnosioca zahteva i pečat ovlašćenog organa koji podnosi zahtev.

Ako su dostupni u zahtevu će se navesti i sledeći podaci o licu protiv koga se zahtev podnosi: mesto i datum rođenja, broj telefona, e-mail adresu, broj telefona na radnom mestu, brojevi poslovnih računa pravnog lica i preduzetnika.

Zahtev iz stava 1 ovog člana može da sadrži i predlog za izricanje procesne mere zabrane pristupa iz člana 126. stav 3. tačka 4. ovog zakona.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka podnosi fizičko lice kao oštećeni ne mora sadržati propis o prekršaju koji treba primeniti ni jedinstveni matični broj građana lica protiv koga se zahtev podnosi.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka koji podnosi fizičko lice kao oštećeni protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu i preduzetnika, treba da sadrži naziv i sedište pravnog lica, ime, prezime i funkciju odgovornog lica u tom pravnom licu odnosno ime i prezime, naziv i sedište radnje preduzetnika.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka koji podnosi fizičko lice kao oštećeni protiv odgovornog lica u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinici lokalne samouprave ili drugih imalaca javnih ovlašćenja treba da sadrži lično ime okrivljenog, naziv i sedište organa i funkciju, odnosno poslove koje lice u organu obavlja.

Fizičko lice u svojstvu oštećenog može podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom prekršajnom sudu i usmeno na zapisnik.

Podnosilac zahteva je dužan, da odmah po saznanju, a do pravnosnažnog okončanja postupka obavesti prekršajni sud da se protiv okrivljenog povodom istog događaja vodi krivični postupak ili postupak za privredni prestup.

Neuređan zahtev

Član 182.

Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka podnosi se u onoliko primeraka koliko ima okrivljenih i jedan primerak za sud. Ako zahtev ne sadrži sve podatke iz člana 181. ovog zakona, zatražiće se od podnosioca zahteva da ga u određenom roku dopuni.

Rok iz stava 1. ovog člana ne može biti duži od petnaest dana.

U slučaju da podnosilac zahteva ne otkloni nedostatke u određenom roku, smatraće se da je odustao od zahteva i zahtev će se rešenjem odbaciti.

Ispitivanje uslova za pokretanje postupka

Član 183.

Kad nadležni sud primi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, ispitaće da li postoje uslovi za pokretanje prekršajnog postupka i odlučiti o daljem toku postupka.

Kada zahtev sadrži podatke o tome da je povodom istog događaja pokrenut krivični postupak ili postupak za privredni prestup prekršajni sud će spise predmeta dostaviti nadležnom sudu na dalje postupanje i o tome obavestiti podnosioca zahteva.

Na način iz stava 2. ovog člana sud će postupiti i kada u toku postupka sazna da se povodom istog događaja vodi krivični postupak ili postupak za privredni prestup.

Odbacivanje zahteva

Član 184.

Kad sud utvrdi da ne postoje uslovi za pokretanje prekršajnog postupka, zahtev za pokretanje postupka, odbaciće rešenjem.

Ne postoje uslovi za pokretanje prekršajnog postupka:

- 1) kad radnja opisana u zahtevu nije prekršaj;
- 2) kad sud nije stvarno nadležan za vođenje prekršajnog postupka;
- 3) kad postoje osnovi koji isključuju odgovornost za prekršaj okrivljenog;
- 4) kada je nastupila zastarelost za pokretanje prekršajnog postupka;
- 5) kad je zahtev podneo neovlašćeni organ, odnosno neovlašćeno lice;
- 6) kad postoje drugi zakonski razlozi zbog kojih se postupak ne može pokrenuti.

Rešenje iz stava 1. ovog člana dostaviće se podnosiocu zahteva, a oštećeni će se poučiti da imovinskopравни zahtev može ostvariti u parnici.

Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva za pokretanje postupka ima pravo žalbe u roku od osam dana, od dana dostavljanja rešenja.

Rešenje o pokretanju prekršajnog postupka

Član 185.

Ako sud ne odbaci zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, doneće procesno rešenje o pokretanju prekršajnog postupka.

Rešenje iz stava 1. ovog člana sadrži označenje lica protiv koga se pokreće prekršajni postupak i pravnu kvalifikaciju prekršaja.

Ako je zahtev podnesen protiv više lica ili za više prekršaja, u rešenju se moraju naznačiti sva lica i pravna kvalifikacija za sve prekršaje. Rešenje o pokretanju prekršajnog postupka ne dostavlja se podnosiocu zahteva ni okrivljenom.

Protiv rešenja o pokretanju prekršajnog postupka nije dozvoljena žalba.

Postupak se vodi samo u pogledu onog prekršaja i protiv onog okrivljenog na koji se odnosi rešenje o pokretanju prekršajnog postupka osim u slučaju iz člana 247. stav 4. ovog zakona.

Sud nije vezan za pravnu kvalifikaciju datu u zahtevu za pokretanje prekršajnog postupka odnosno u rešenju o pokretanju prekršajnog postupka.

Glava XXI

MERE ZA OBEZBEĐENJE PRISUSTVA OKRIVLJENOG

Vrste mera

Član 186.

Mere koje se mogu preduzeti za obezbeđenje prisustva okrivljenog i za uspešno vođenje prekršajnog postupka su: poziv, dovođenje, jemstvo i zadržavanje.

Prilikom odlučivanja koju će od navedenih mera primeniti, sud će se pridržavati uslova određenih za primenu pojedinih mera, vodeći računa da se ne primenjuje teža mera ako se ista svrha može postići blažom merom.

Pozivanje okrivljenog

Član 187.

Prisustvo okrivljenog pri izvođenju radnji u prekršajnom postupku obezbeđuje se njegovim pozivanjem. Poziv okrivljenom upućuje sud.

Okrivljeni koji treba lično da prisustvuje izvođenju radnji u prekršajnom postupku, odnosno lično da učestvuje u njihovom izvođenju, poziva se pisanim pozivom.

Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pisanog poziva koji sadrži: naziv suda, lično ime okrivljenog, pravnu kvalifikaciju prekršaja koji mu se stavlja na teret, mesto gde okrivljeni ima doći, dan i čas kad se okrivljeni treba javiti, naznačenje da se poziva u svojstvu okrivljenog, službeni pečat i potpis sudije. U pozivu kojim se okrivljeni poziva naznačiće se da li mora lično prisustvovati radi saslušanja ili svoju odbranu može dati i pisanim putem.

Kad se okrivljeni prvi put poziva, uz poziv mu se obavezno dostavlja primerak zahteva za pokretanje prekršajnog postupka.

Kad se okrivljeni prvi put poziva, poučiće se u pozivu o pravu da može uzeti branioca i da branilac može prisustvovati njegovom saslušanju.

Kad se okrivljeni poziva da lično pristupi jer je njegovo saslušanje neophodno, u pozivu će se upozoriti da će u slučaju neodazivanja biti doveden.

Ako za utvrđivanje činjeničnog stanja prisustvo okrivljenog nije neophodno, u pozivu će se upozoriti da će u slučaju neodazivanja odluka biti doneta bez njegovog saslušanja.

Odredbе ovog člana shodno će se primenjivati i na pozivanje predstavnika okrivljenog pravnog lica.

Dovođenje okrivljenog

Član 188.

Ako se uredno pozvani okrivljeni ne odazove pozivu a svoj izostanak ne opravda ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizlazi da okrivljeni izbegava prijem poziva, izuzetno sud će narediti njegovo dovođenje ako se činjenično stanje na drugi način ne bi moglo potpuno i pravilno utvrditi.

Dovođenje okrivljenog može se narediti samo ako je u pozivu bilo naznačeno da će biti prinudno doveden ako se ne odazove pozivu.

Ako se uredno pozvani predstavnik okrivljenog pravnog lica ne odazove pozivu, a svoj izostanak ne opravda, narediće se njegovo dovođenje.

Naredba za dovođenje

Član 189.

Naredba za dovođenje izdaje se pisano. Naredba treba da sadrži: naziv organizacione jedinice policijske uprave kojoj se upućuje, lične podatke neophodne za identifikaciju okrivljenog koji se ima dovesti, razlog zbog čega se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis sudije koji naređuje dovođenje.

Naredbu za dovođenje izvršavaju ovlašćeni policijski službenici.

Lice kome je povereno izvršenje naredbe predaje naredbu okrivljenom odnosno predstavniku okrivljenog pravnog lica i poziva ga da sa njim pođe. Ako pozvani to odbije, dovešće ga prinudno.

Protiv pripadnika policije, profesionalnog vojnog lica, ili pripadnika straže zavoda za izvršenje krivičnih sankcija u kojem se izvršava kazna neće se izdavati naredba za dovođenje, već će se zatražiti od njihove komande, odnosno ustanove da ih sprovede.

Troškove dovođenja snosi dovedeno lice.

Privođenje osumnjičenog za izvršenje prekršaja pre pokretanja postupka

Član 190.

Ovlašćeni policijski službenici mogu i bez naredbe suda privesti lice zatečeno u vršenju prekršaja:

- 1) ako se identitet tog lica ne može utvrditi ili postoji potreba provere identiteta;
- 2) ako nema prebivalište ili boravište;
- 3) ako odlaskom u inostranstvo može izbeći odgovornost za prekršaj, a u pitanju su prekršaji za koje se ne može izdati prekršajni nalog;
- 4) ako se dovođenjem sprečava u nastavljanju izvršenja prekršaja, odnosno ako postoji opasnost da će neposredno nastaviti sa činjenjem prekršaja.

Privođenje osumnjičenog u slučajevima iz stava 1. ovog člana mora se izvršiti bez odlaganja.

Ako je u slučajevima iz stava 1. ovog člana osumnjičeni zatečen u vršenju prekršaja i ne može se odmah privesti u sud, a postoje osnovi sumnje da će pobeći ili opasnost da će neposredno nastaviti da vrši prekršaje, ovlašćeni policijski službenik može osumnjičenog zadržati najduže dvadesetčetiri sata.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, ovlašćeni policijski službenik dužan je da bez odlaganja o zadržavanju obavesti lice po izboru zadržanog lica, kao i diplomatsko-konzularnog predstavnika države čiji je državljanin zadržan, odnosno predstavnika odgovarajuće međunarodne organizacije ako je zadržano lice izbeglica ili lice bez državljanstva.

Zadržavanje okrivljenog

Član 191.

U prekršajnom postupku okrivljeni može biti zadržan sudskom naredbom u sledećim slučajevima:

- 1) ako se ne mogu utvrditi njegov identitet ili prebivalište, odnosno boravište, a postoji osnovana sumnja da će pobeći;
- 2) ako odlaskom u inostranstvo može izbeći odgovornost za prekršaj za koji je predviđena kazna zatvora;
- 3) ako je zatečen u izvršenju prekršaja, a zadržavanje je potrebno da bi se sprečilo dalje vršenje prekršaja.

Sudija će obavestiti članove porodice zadržanog lica ili druga lica zadužena za staranje o maloletniku ako je prema njemu određeno zadržavanje.

Naredba o zadržavanju

Član 192.

O zadržavanju okrivljenog sud donosi naredbu u kojoj označava dan i sat kad je naređeno zadržavanje, kao i zakonski osnov zadržavanja. Zadržavanje ne može biti duže od 24 sata.

Naredba o zadržavanju saopštava se okrivljenom uz potpis.

Okrivljenom koji je zadržan dopustiće se bez odlaganja da o zadržavanju obavesti lice po njegovom izboru, kao i diplomatsko-konzularnog predstavnika države čiji je državljanin, odnosno predstavnika odgovarajuće međunarodne organizacije ako je u pitanju izbeglica ili lice bez državljanstva ili branioca, ako branilac nije bio prisutan prilikom njegovog saslušanja.

Zadržavanje lica pod dejstvom alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci

Član 193.

Lice pod uticajem alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci zatečeno u vršenju prekršaja može se po naredbi suda ili na osnovu rešenja ovlašćenog policijskog službenika zadržati ako postoji opasnost da će i dalje vršiti prekršaje.

Zadržavanje lica u slučaju iz stava 1. ovog člana može trajati do otrežnjenja, a najduže dvanaest sati.

Ako je lice iz stava 1. ovog člana, vozač motornog vozila i ima više od 1,20 mg/ml alkohola u krvi ili je pod uticajem drugih omamljujućih sredstava, zadržavanje je obavezno.

Zadržavanje je obavezno i kada lice iz stava 1. ovog člana odbije da se podvrgne ispitivanju na prisustvo alkohola ili drugih omamljujućih sredstava.

Ako je to moguće, u slučaju iz stava 1. ovog člana sudija će obavestiti članove porodice zadržanog lica ili druga lica zadužena za staranje o maloletniku ako je prema njemu određeno zadržavanje.

Uslovi za jemstvo

Član 194.

Kad je prekršajni postupak pokrenut protiv okrivljenog koji nema stalno prebivalište u Republici Srbiji ili koji privremeno boravi u inostranstvu, kao i u drugim slučajevima kada postoji opasnost da bi bekstvom mogao izbeći odgovornost za prekršaj, može se zahtevati da on lično ili ko drugi za njega pruži jemstvo da do kraja prekršajnog postupka neće pobeći, a da sam okrivljeni obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Jemstvo se ne može odrediti pre nego što okrivljeni bude saslušan niti bez njegovog pristanka.

Kad odredi jemstvo, sud koji vodi prekršajni postupak zatražiće od okrivljenog da odredi svog punomoćnika ili punomoćnika za prijem pismena.

Sadržina i visina jemstva

Član 195.

Jemstvo uvek glasi na novčani iznos.

Jemstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, hartija od vrednosti, dragocenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrednosti koje se lako mogu unovčiti i čuvati, ili u ličnoj obavezi jednog ili više građana da će u slučaju bekstva okrivljenog platiti utvrđeni iznos jemstva.

Visina jemstva se određuje u iznosu najviše novčane kazne propisane za prekršaj za koji se vodi postupak, uvećan za očekivane troškove prekršajnog postupka.

Ako se protiv istog okrivljenog postupak vodi zbog više prekršaja, jemstvo će se odrediti u visini kazne koja se može izreći za prekršaj u sticaju.

U slučajevima iz st. 3. i 4. ovog člana jemstvo može biti uvećano za iznos istaknutog imovinskopravnog zahteva oštećenog.

Visinu jemstva određuje sudija koji vodi prekršajni postupak i to u skladu s težinom prekršaja, visinom pričinjene štete, ličnim i porodičnim prilikama i imovnim stanjem okrivljenog.

Jemstvo za slučaj odlaska u inostranstvo

Član 196.

Ako je prekršaj učinilo lice koje nema prebivalište u Republici Srbiji i želi napustiti njenu teritoriju pre pravnosnažnosti sudske odluke, na predlog okrivljenog može se odrediti jemstvo nezavisno od uslova iz člana 194. stav 1. ovog zakona pri čemu se visina jemstva određuje u iznosu najviše novčane kazne koja se može izreći za prekršaj za koji se vodi postupak, uvećana za iznos istaknutog imovinskopravnog zahteva oštećenog i očekivane troškove prekršajnog postupka.

Napuštanje teritorije Republike Srbije i jemstvo

Član 197.

Ako okrivljeni pobegne ili napusti teritoriju Republike Srbije, rešenjem će se odrediti da se vrednost data kao jemstvo unese kao prihod budžeta Republike Srbije.

Postupanje sa jemstvom

Član 198.

Jemstvo se zadržava, po pravilu, do donošenja pravnosnažne presude.

Ako je donesena pravnosnažna oslobađajuća presuda ili odluka o obustavi prekršajnog postupka, položeno jemstvo se vraća.

Ako kažnjeni po pravnosnažnosti presude ne plati štetu ili troškove prekršajnog postupka, utvrđeni iznos će se naplatiti iz položenog jemstva, a ako položeni iznos nije dovoljan, iz njega će se prvenstveno nadoknaditi iznos štete.

Ako kažnjeni ne plati novčanu kaznu, odnosno utvrđeni iznos oduzete imovinske koristi, po naplati štete i troškova prekršajnog postupka naplatiće se novčana kazna u celosti, a za preostali iznos utvrđena imovinska korist.

Ako kažnjeni ne pristupi izdržavanju kazne zatvora ili izvršenju zaštitne mere, ostatak jemstva će se u celosti zadržati i uplatiti kao prihod budžeta Republike Srbije.

Zadržavanje lične isprave

Član 199.

Sud može zadržati putnu ispravu ili drugi identifikacioni dokument okrivljenog do izvršenja presude, ukoliko nađe da bi kažnjeno lice čije se mesto boravka nalazi u inostranstvu moglo osujetiti izvršenje presude odlaskom sa teritorije Republike Srbije.

Zadržavanje isprave sud određuje na predlog podnosioca zahteva ili po službenoj dužnosti.

O zadržavanju isprave izdaje se potvrda.

Glava XXII

SASLUŠANJE OKRIVLJENOG

Način saslušanja

Član 200.

Okrivljeni se saslušava po pravilu usmeno.

Okrivljeni može biti saslušan u odsustvu branioca ako je branilac neopravdano odsutan iako je obavešten o saslušanju ili ako za prvo saslušanje okrivljeni nije obezbedio branioca i ako okrivljeni izjavi da će odbranu dati bez branioca.

Izjave okrivljenog o razlozima odsustvovanja branioca unose se u zapisnik.

Na iskazu okrivljenog koji nije bio upozoren na pravo da uzme branioca po svom izboru ili da bude saslušan u prisustvu branioca ne može se zasnovati odluka.

Kad se okrivljeni prvi put saslušava, pitaće se za lično ime, nadimak ako ga ima, lično ime jednog od roditelja, mesto i datum rođenja, jedinstveni matični broj građana, čiji je državljanin, zanimanje, adresu stanovanja i zaposlenja, adresu elektronske pošte, porodične prilike, koji stepen stručne sprema ima, kakvog je imovnog stanja, broj dinarskog i deviznog računa, da li je osuđivan ili prekršajno kažnjavan i za šta, da li se protiv njega vodi krivični ili prekršajni postupak i za koje delo, a ako je maloletan, ko mu je zakonski zastupnik.

Za davanje netačnih i nepotpunih podataka iz stava 5 ovog člana sud može okrivljenog kazniti novčanom kaznom do 50.000 dinara.

Ako posle odluke o kažnjavanju iz stava 6. ovog člana okrivljeni da tačne podatke sudija može opozvati odluku o kažnjavanju.

Posle uzimanja ličnih podataka, okrivljenom će se saopštiti zašto se okrivljuje i pozvaće se da navede sve što ima u svoju odbranu.

Prilikom saslušanja okrivljenom će se omogućiti da se u neometanom izlaganju izjasni o svim okolnostima koje ga terete i da iznese sve činjenice koje mu služe za odbranu.

Ako okrivljeni neće da odgovara ili neće da odgovori na postavljeno pitanje, poučiće se da time može otežati prikupljanje dokaza za svoju odbranu.

Kad okrivljeni završi iskaz, postaviće mu se pitanje ukoliko je potrebno da se popune praznine ili otklone protivrečnosti i nejasnoće u njegovom izlaganju.

Odredbe o saslušanju okrivljenog shodno će se primenjivati pri saslušanju odgovornog lica u pravnom licu i preduzetnika.

Saslušanje predstavnika okrivljenog pravnog lica

Član 201.

Kada se predstavnik okrivljenog pravnog lica prvi put saslušava, pitaće se za naziv i sedište okrivljenog pravnog lica, lično ime predstavnika i funkciju, odnosno poslove koje obavlja u pravnom licu, brojeve poslovnih računa pravnog lica, PIB i matični broj pravnog lica, i da li je pravno lice osuđivano za krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

Odredbe o saslušanju okrivljenog shodno će se primenjivati prilikom saslušanja predstavnika okrivljenog pravnog lica.

Poštovanje ličnosti okrivljenog

Član 202.

Okrivljeni se saslušava uz puno poštovanje njegove ličnosti.

Prema okrivljenom se ne smeju upotrebiti sila, pretnja, obmana, obećanje, iznuda, iznurivanje ili druga slična sredstva da bi se došlo do njegove izjave ili priznanja ili nekog činjenja koje bi se protiv njega moglo upotrebiti kao dokaz.

Pisana odbrana

Član 203.

Ako sud nađe da neposredno usmeno saslušanje nije potrebno s obzirom na značaj prekršaja i podatke kojima raspolaže, može u pozivu poučiti okrivljenog da svoju odbranu da u pisanoj formi . U takvom slučaju okrivljeni može svoju odbranu dati u pisanoj formi ili se lično javiti da usmeno bude saslušan.

Pravna pomoć

Član 204.

Kad okrivljeni ima prebivalište ili boravište van područja suda pred kojim se vodi postupak, na zahtev tog suda, može se saslušati i pred sudom na čijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište.

Suočenje

Član 205.

Okrivljeni može biti suočen sa svedokom i sa drugim saokrivljenim ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica i ako se to neslaganje ne može na drugi način otkloniti.

Suočeni će se postaviti jedan prema drugom i od njih zahtevati da jedan drugom ponove svoje iskaze o svakoj spornoj okolnosti i da raspravljaju o istinitosti onoga što su iskazali. Tok suočenja i izjave pri kojima su suočeni konačno ostali, sud će uneti u zapisnik.

Saslušanje preko tumača i prevodioca

Član 206.

Ako je okrivljeni gluv, postavljaće mu se pitanja pisanim putem, a ako je nem, pozvaće se da pisanim putem odgovori. Ako se saslušanje ne može obaviti na takav način, pozvaće se kao tumač lice koje se sa okrivljenim može sporazumeti.

Ako okrivljeni ne razume jezik postupka, postaviće mu se pitanja preko prevodioca.

Glava XXIII

SASLUŠANJE SVEDOKA

Svojstvo svedoka

Član 207.

Kao svedoci pozivaju se lica za koja je verovatno da će moći da daju obaveštenja o prekršaju i učiniocu i o drugim važnim okolnostima.

Oštećeni se može saslušati kao svedok.

Dužnost svedočenja

Član 208.

Svako lice koje se kao svedok poziva dužno je da se odazove pozivu, a ako ovim zakonom nije drukčije određeno, dužno je i da svedoči.

Pozivanje svedoka

Član 209.

Svedoku se dostavlja pisani poziv, u kome se navode lično ime i zanimanje pozvanog, vreme i mesto dolaska, prekršajni predmet po kome se poziva, naznačenje da se poziva kao svedok i upozorenje o posledicama neopravdanog izostanka.

Svedok se poziva preko stranke koja je predložila njegovo svedočenje, a ako to nije moguće sud će ga neposredno pozvati.

Kad se oštećeni poziva kao svedok, u pozivu će se to naznačiti.

Maloletno lice koje nije navršilo šesnaest godina poziva se kao svedok preko zakonskog zastupnika odnosno staratelja, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupi ili zbog drugih okolnosti.

Svedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških telesnih mana ne mogu odazvati pozivu mogu se saslušati u svom stanu.

Zabrana svedočenja

Član 210.

Ne može se saslušati kao svedok:

- 1) lice koje bi svojim iskazom povredilo dužnost čuvanja službene ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti;
- 2) branilac okrivljenog o onome što mu je okrivljeni kao svom braniocu poverio, osim ako to sam okrivljeni zahteva.

Oslobođenje od dužnosti svedočenja

Član 211.

Oslobođeni su od dužnosti svedočenja:

- 1) bračni drug okrivljenog;
- 2) srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno, kao i srodnici po tazbini do drugog stepena zaključno;
- 3) usvojenik i usvojitelj okrivljenog;
- 4) verski ispovednik o onome što mu je okrivljeni ispovedio.

Sudija koji vodi prekršajni postupak dužan je da lica iz stava 1. ovog člana pre njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos sa okrivljenim upozori da ne moraju svedočiti. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

Maloletno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svedočiti ne može se saslušati kao svedok, osim ako to sam okrivljeni zahteva.

Lice koje ima osnova da uskrati svedočenje prema jednom od okrivljenih oslobođeno je od dužnosti svedočenja i prema ostalim okrivljenim ako se njegov iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti samo na ostale okrivljene.

Posledica povrede prava svedočenja

Član 212.

Ako je kao svedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svedok (član 210) ovog zakona) ili lice koje je oslobođeno dužnosti svedočenja (član 211), a nije na to upozoreno ili se nije izričito odreklo tog prava, ili ako upozorenje ili odricanje nije ubeleženo u zapisnik, ili ako je saslušan maloletnik koji ne može shvatiti značaj prava da ne mora svedočiti, ili ako je iskaz svedoka iznuđen silom, pretnjom ili drugim zabranjenim sredstvima, na takvom iskazu svedoka ne može se zasnivati odluka.

Uskraćivanje odgovora na pojedina pitanja

Član 213.

Svedok nije dužan da odgovara na pojedina pitanja ako je verovatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju.

Način saslušanja svedoka

Član 214.

Svedok se sasluša pred sudom koji vodi prekršajni postupak, a ako svedok ima prebivalište odnosno boravište van njegovog područja, može se saslušati pred sudom, na čijem području svedok ima prebivalište odnosno boravište.

Svedoci se saslušavaju pojedinačno i bez prisustva ostalih svedoka.

Svedok je dužan da iskaz i odgovore na postavljena pitanja daje usmeno.

Svedok će se prethodno opomenuti da je dužan da govori istinu i da ne sme ništa prećutati, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično delo.

Svedok će se upozoriti i da nije dužan da svedoči ako postoje okolnosti iz člana 211. ovog zakona, a to upozorenje će se uneti u zapisnik.

Prilikom saslušanja svedok će se prvo pitati za lično ime, lično ime jednog od roditelja, starost, mesto rođenja, prebivalište, zanimanje i njegov odnos sa okrivljenim i oštećenim.

Posle opštih pitanja svedok će se pozvati da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi proveravanja, dopune i razjašnjenja.

Svedok će se uvek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svedoči.

Ako je svedok gluv ili nem, saslušaće se na način predviđen u članu 206. ovog zakona.

Ako ne razume jezik na kome se vodi postupak, svedok se sasluša u prisustvu i uz pomoć prevodioca koji poznaje jezik koji govori svedok.

Suočenje svedoka

Član 215.

Svedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu pojedinačno saslušati i njihov odgovor uneti u zapisnik.

Istovremeno se mogu suočiti samo dva svedoka.

Na suočenje svedoka primenjuju se odredbe člana 205. stav 2. ovog zakona.

Maloletno lice koje nije navršilo četrnaest godina, a koje se sasluša kao svedok, ne može se suočiti sa okrivljenim i drugim svedokom.

Maloletno lice starije od četrnaest a mlađe od osamnaest godina, koje se sasluša kao svedok, ne može se suočiti sa okrivljenim i drugim svedokom ukoliko je usled prirode prekršaja, posledica i drugih okolnosti ovo lice posebno osetljivo ili se nalazi u posebno teškom duševnom stanju.

Nedolazak i odbijanje svedočenja

Član 216.

Ako svedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mesta gde treba da bude saslušan, može se narediti da se prinudno dovede, a može se kazniti novčano od 10.000 do 50.000 dinara.

Ako se službeno lice ovlašćenog organa koji je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ne odazove pozivu suda da bude saslušan u svojstvu svedoka, a svoj izostanak ne opravda, sud može odustati od njegovog saslušanja.

Odredbe o dovođenju okrivljenog (član 188) shodno se primenjuju i na dovođenje svedoka.

Ako svedok posle upozorenja na posledice odbijanja davanja iskaza, neće bez zakonskog razloga da svedoči, može se kazniti novčano do 10.000 dinara, a ako i posle toga odbije da svedoči, može se kazniti novčano do 50.000 dinara.

Rešenje o novčanoj kazni svedoka unosi se u zapisnik.

Žalba na rešenje o novčanoj kazni ne zadržava izvršenje rešenja.

Ako svedok pristane da svedoči neposredno pošto mu je kazna izrečena, staviće se van snage kazna će se opozvati.

Ako su iz razloga iz st. 1. i 3. ovog člana prouzrokovani troškovi postupka, svedok se može obavezati da snosi te troškove.

U slučaju da kažnjeno lice ne plati novčanu kaznu i troškove postupka, oni će se naplatiti prinudnim putem.

Glava XXIV UVIDAJ I VEŠTAČENJE

Uviđaj

Član 217.

Ako je za utvrđivanje ili razjašnjenje kakve važne činjenice potrebno lično i neposredno opažanje sudije koji vodi prekršajni postupak, na predlog stranaka izvršiće se uviđaj.

Izuzetno od stava 1. ovog člana sud može po službenoj dužnosti izvršiti uviđaj, pod uslovom iz člana 89. stav 5. ovog zakona.

Uviđaj se može obaviti uz prisustvo veštaka.

Sudija koji vodi prekršajni postupak odrediće koja će se lica pozvati da prisustvuju uviđaju.

O uviđaju se vodi zapisnik. U zapisnik se unosi naziv suda, odnosno organa uprave koji sprovodi uviđaj, podaci o prisutnim licima, rezultatima uviđaja i drugim važnim činjenicama.

Veštačenje

Član 218.

Veštačenje se određuje na predlog stranaka kada je za utvrđivanje ili ocenu neke važne činjenice neophodno pribaviti nalaz i mišljenje od lica koje raspolaže stručnim znanjem, kojim sud ne raspolaže.

Izuzetno od stava 1. ovog člana sud može po službenoj dužnosti odrediti veštačenje, pod uslovom iz člana 89. stav 5. ovog zakona.

Veštačenje određuje pisanom naredbom sud, koji vodi prekršajni postupak. U naredbi će se navesti u pogledu kojih činjenica se obavlja veštačenje i kome se poverava. Po pravilu se određuje jedan veštak, a ako je veštačenje složeno, dva ili više veštaka.

Veštačenje se može poveriti odgovarajućoj stručnoj ustanovi, državnom organu ili stručnjaku, prvenstveno sa liste stalnih sudskih veštaka, a drugi organi ili lice se mogu odrediti samo ako postoji opasnost od odlaganja, ako su stalni veštaci sprečeni ili ako to zahtevaju druge okolnosti.

Okrivljenom i oštećenom saopštiće se ime veštaka na njihov zahtev.

Lica koja ne mogu biti veštaci

Član 219.

Za veštaka se ne može uzeti lice koje ne može biti saslušano kao svedok (član 210) ili lice koje je oslobođeno od dužnosti svedočenja (član 211), kao ni lice koje je prekršajem oštećeno, a ako je takvo lice uzeto za veštaka, na njegovom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati presuda.

Zahtev za izuzeće veštaka

Član 220.

Stranke mogu zahtevati izuzeće veštaka iz razloga propisanih u članu 112. ovog zakona.

Tok veštačenja

Član 221.

Pre početka veštačenja pozvaće se veštak da predmet veštačenja brižljivo razmotri, da tačno navede sve što opazi i nađe i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu s pravilima nauke ili veštine. On će se posebno upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično delo.

Član 222.

Veštaku se mogu davati dopunska razjašnjenja, a po potrebi upoznaće se sa stanjem u spisima. Po osnovanom predlogu veštaka mogu se izvoditi novi dokazi da bi se utvrdile okolnosti koje su važne za veštačenje.

Veštak pregleda predmete veštačenja u prisustvu sudije koji vodi prekršajni postupak i zapisničara, osim ako su za veštačenje potrebna duža ispitivanja ili se ispitivanja vrše u ustanovama odnosno državnom organu, ili ako to traže obziri morala.

Ako se sumnja u uračunljivost okrivljenog, određiće se psihijatrijsko veštačenje pregledom ili posmatranjem u zdravstvenoj ustanovi.

Nalaz i mišljenje veštaka

Član 223.

Veštak daje svoj nalaz i mišljenje, po pravilu, u pisanoj formi u roku koji odredi sud.

Izuzetno, veštaku se može odobriti da nalaz i mišljenje da usmeno na zapisnik. Nesaglasnost ili nejasnoće u nalazu i mišljenju veštaka otkloniće se njegovim saslušanjem ili ponavljanjem veštačenja preko istog ili drugog veštaka.

Strankama u postupku dostaviće se pisani nalaz i mišljenje veštaka o kome se mogu izjasniti u roku od 15 dana.

Kažnjavanje veštaka

Član 224.

Lice koje se poziva kao veštak dužno je da se odazove i da da svoj nalaz i mišljenje.

Ako veštak koji je uredno pozvan ne dođe, a svoj izostanak ne opravda ili ako neopravdano odbije da veštači, može mu se naložiti da nadoknadi prouzrokovane troškove, a može se i kazniti novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara.

Rešenje o kažnjavanju unosi se u zapisnik.

Žalba protiv rešenja o kažnjavanju veštaka ne odlaže izvršenje rešenja.

U slučaju da veštak ne plati izrečenu novčanu kaznu, ona će se naplatiti prinudnim putem.

Član 225.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na veštake primenjuju se shodno i na tumače.

Glava XXV

PRETRESANJE PROSTORIJA I LICA

Osnovi pretresanja

Član 226.

Stan i druge prostorije, kao i lica mogu se pretresati ako je verovatno da će se u stanu, drugim prostorijama, stvarima ili kod pojedinih lica naći predmet ili tragovi koji bi mogli biti značajni za prekršajni postupak, ili da će se pretresom stana i drugih prostorija uhvatiti okrivljeni.

Pretresanje lica, prostorija i stvari koje pripadaju licima koja uživaju imunitet po međunarodnom pravu nije dopušteno.

Naredba za pretresanje

Član 227.

Pretresanje se određuje pisanom naredbom suda.

Naredba o pretresanju predaje se, pre početka pretresanja, licu kod koga će se ili na kome će se pretresanje izvršiti. Pre pretresanja pozvaće se lice na koje se naredba za pretresanje odnosi da dobrovoljno preda lice odnosno predmete koji se traže.

Naredbu o pretresanju izvršava policija.

Način pretresanja

Član 228.

Pretresanju prisustvuju dva punoletna građanina.

Držalac stana ili prostorije pozvaće se da prisustvuje pretresanju, a ako je odsutan, pozvaće se da pretresanju prisustvuje jedan od odraslih članova domaćinstva ili sused.

Pretraganje u prostorijama pravnih lica može se vršiti samo u prisustvu predstavnika tog pravnog lica.

Pretraganje lica ženskog pola vrši službeno lice istog pola ili drugo žensko lice kome se može poveriti pretraganje.

Zaključane prostorije, nameštaj ili druge stvari otvoriće se silom samo ako njihov držalac ili njegov punomoćnik nije prisutan ili neće dobrovoljno da ih otvori. Pri tom će se izbegavati nepotrebna oštećenja.

Zapisnik o pretraganju

Član 229.

O svakom pretraganju stana, odnosno prostorije ili lica sastaviće se zapisnik u kome će se navesti naredba na osnovu koje se vrši pretraganje, opis prostorija odnosno lica koje se pretraga i lica odnosno predmeta ili tragova koji su nađeni.

Zapisnik potpisuje lice kod koga se ili koje se pretraga i lica čije je prisustvo obavezno.

Licu kod koga je, odnosno koje je pretrgano izdaje se prepis zapisnika.

Postupanje sa nađenim predmetima

Član 230.

Ako se prilikom pretraganja nađu predmeti koji su upotrebljeni za izvršenje prekršaja ili su pribavljeni prekršajem, ili su nastali izvršenjem prekršaja, ili predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u prekršajnom postupku, ti predmeti će se privremeno oduzeti.

Privremeno oduzimanje predmeta

Član 231.

Predmeti koji mogu biti oduzeti po ovom zakonu mogu se privremeno oduzeti i pre donošenja presude.

Privremeno oduzimanje predmeta određuje sud pisanom naredbom. Naredba sadrži izreku i kratko obrazloženje razloga za privremeno oduzimanje predmeta.

Zakonom se mogu ovlastiti i službena lica inspekcijskih organa, službenici carinske službe i ovlašćeni policijski službenici da privremeno oduzmu predmete iz stava 1. ovog člana kad u vršenju službene dužnosti saznaju za prekršaj. Navedeni organi dužni su da sud neodložno izveste o privremenom oduzimanju predmeta i da se staraju o čuvanju tih predmeta, ukoliko zakonom nije drukčije određeno.

Licu od koga se oduzimaju predmeti uručuje se naredba i izdaje se potvrda sa tačnim označenjem oduzetih predmeta.

Ako se radi o predmetima koji su podložni kvaru ili ako njihovo čuvanje iziskuje nesrazmerne troškove, sud će odrediti da se takvi predmeti prodaju, a dobijeni novac preda na čuvanje banci ili drugoj finansijskoj organizaciji.

Postupanje sa privremeno oduzetim predmetima

Član 232.

Privremeno oduzeti predmeti, odnosno novac dobijen prodajom predmeta vратиće se vlasniku kad se prekršajni postupak ne završi presudom kojom se

okrivljeni oglašava odgovornim, osim kad to zahtevaju interesi opšte bezbednosti ili razlozi morala, o čemu sud donosi posebno rešenje.

Ako se ne zna vlasnik, pa se ni u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa niko ne javi za predmet, odnosno za novac dobijen prodajom predmeta, doneće se rešenje da predmet postaje javna svojina, ili da se novac unese u budžet Republike Srbije. Ovom odlukom ne dira se u pravo vlasnika da u parnici ostvaruje svojinska prava .

Glava XXVI

SPORAZUM O PRIZNANJU PREKRŠAJA

Zaključivanje sporazuma

Član 233.

Kada se prekršajni postupak vodi za jedan prekršaj ili za više prekršaja u sticaju, ovlašćeni podnosilac zahteva, usmeno ili pisano, može predložiti okrivljenom i njegovom braniocu zaključenje sporazuma o priznanju prekršaja (u daljem tekstu: sporazum o priznanju), odnosno okrivljeni i njegov branilac mogu ovlašćenom podnosiocu zahteva predložiti zaključenje takvog sporazuma.

Kada se uputi predlog iz stava 1. ovog člana, stranke i branilac mogu pregovarati o uslovima priznanja prekršaja koji se okrivljenom stavljaju na teret.

Sporazum o priznanju se podnosi sudiji do donošenja prvostepene odluke.

Sporazum o priznanju se ne može zaključiti u vezi sa prekršajem za koji se izdaje prekršajni nalog.

Sadržina sporazuma

Član 234.

Sporazum o priznanju sadrži:

- 1) opis prekršaja koji se okrivljenom stavlja na teret;
- 2) priznanje okrivljenog da je učinio prekršaj iz tačke 1. ovog stava;
- 3) sporazum o vrsti i visini kazne, odnosno o drugim prekršajnim sankcijama koje će okrivljenom biti izrečene;
- 4) izjavu ovlašćenog podnosioca o odustajanju od prekršajnog gonjenja za prekršaje koji nisu obuhvaćeni sporazumom o priznanju;
- 5) sporazum o troškovima prekršajnog postupka, o oduzimanju imovinske koristi pribavljene prekršajem, o povraćaju predmeta prekršaja i o imovinskopravnom zahtevu, ukoliko je podnet;
- 6) izjavu o odricanju stranaka i branioca od prava na žalbu protiv odluke suda donesene na osnovu prihvatanja sporazuma o priznanju;
- 7) potpis stranaka i branioca.

U sporazumu o priznanju ovlašćeni podnosilac zahteva i okrivljeni se mogu saglasiti o izricanju okrivljenom kazne koja, po pravilu, ne može biti ispod zakonskog minimuma za prekršaj koji se okrivljenom stavlja na teret.

Odlučivanje o sporazumu

Član 235.

O sporazumu o priznanju odlučuje sud, koji sporazum rešenjem može odbaciti, usvojiti ili odbiti.

Sud će sporazum o priznanju odbaciti ako je podnet nakon donošenja prvostepene odluke. Protiv rešenja o odbacivanju sporazuma o priznanju žalba nije dozvoljena.

Sud o sporazumu o priznanju odlučuje na ročištu na koje se pozivaju ovlašćeni podnosilac zahteva, okrivljeni i branilac, a o ročištu se obaveštavaju oštećeni i njegov punomoćnik.

Ročište iz stava 3. ovog člana se održava bez prisustva javnosti.

Sud će rešenjem odbaciti sporazum o priznanju ako na ročište ne dođe uredno pozvani okrivljeni i ne opravda svoje odsustvo. Protiv rešenja o odbacivanju sporazuma o priznanju žalba nije dozvoljena. Ročište iz stava 3. ovog člana se može održati i bez prisustva uredno pozvanog ovlašćenog podnosioca zahteva.

Rešenje o sporazumu o priznanju prekršaja

Član 236.

Sud će rešenjem usvojiti sporazum o priznanju ako utvrdi:

- 1) da je okrivljeni svesno i dobrovoljno priznao prekršaj, odnosno prekršaje koji su predmet zahteva i da je isključena mogućnost priznanja okrivljenog u zabludi;
- 2) da je sporazum zaključen u skladu sa odredbama člana 234. ovog zakona;
- 3) da je okrivljeni potpuno svestan svih posledica zaključenog sporazuma, a posebno da u potpunosti razume da se sporazumom odriče prava na suđenje i ulaganje žalbe protiv presude suda donete na osnovu rešenja o usvajanju sporazuma;
- 4) da sporazumom o priznavanju nisu povređena prava oštećenog ili da on nije protivan razlozima pravičnosti.

Kada nije ispunjen jedan ili više uslova iz ovog člana, ili kada kazna, odnosno druga prekršajna sankcija utvrđena u sporazumu o priznanju očigledno ne odgovara težini prekršaja koji je okrivljeni priznao, sud će doneti rešenje kojim se odbija sporazum o priznanju. Priznanje okrivljenog dato u sporazumu koji od suda nije prihvaćen, ne može biti dokaz u prekršajnom postupku.

Kada rešenje iz prethodnog stava ovog člana postane pravosnažno, sporazum i svi spisi koji su sa njim povezani izdvajaju se u posebne spise i uništavaju se pred sudom, o čemu se sastavlja službena beleška u tom posebnom predmetu.

Rešenje suda o sporazumu o priznanju se dostavlja ovlašćenom podnosiocu zahteva, okrivljenom, braniocu, oštećenom i njegovom punomoćniku.

Žalba protiv rešenja o sporazumu o priznanju prekršaja

Član 237.

Protiv rešenja suda o odbijanju sporazuma o priznanju, žalbu u roku od osam dana od dana kada im je rešenje dostavljeno mogu izjaviti ovlašćeni podnosilac zahteva, okrivljeni i njegov branilac.

Protiv rešenja suda o usvajanju sporazuma o priznanju nije dozvoljena žalba okrivljenog, njegovog branioca i predstavnika podnosioca zahteva, a, u roku iz stava 1. ovog člana, žalbu mogu izjaviti oštećeni i njegov punomoćnik.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu sud će dostaviti drugostepeni prekršajnom sudu u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

O žalbi iz st. 1. i 2. ovog člana odlučuje drugostepeni prekršajni sud rešenjem u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

Veće koje odlučuje o žalbi protiv rešenja o odbijanju sporazuma o priznanju može žalbu odbaciti ako je podneta po proteku roka iz stava 1. ovog člana, usvojiti je i preinačiti rešenje tako što će sporazum usvojiti ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepeno rešenje.

Protiv rešenja iz stava 4. ovog člana žalba nije dozvoljena.

Presuda na osnovu rešenja o usvajanju sporazuma o priznanju prekršaja

Član 238.

Kada rešenje o usvajanju sporazuma postane pravnosnažno, sud bez odlaganja donosi presudu kojom okrivljenog oglašava odgovornim i izriče mu kaznu, odnosno drugu prekršajnu sankciju i odlučuje o ostalim pitanjima predviđenim u sporazumu o priznanju.

Presuda mora odgovarati sadržaju sporazuma o priznanju i mora da sadrži i podatke iz člana 251. ovog zakona.

Presuda iz stava 1. ovog člana dostavlja se licima iz člana 256. ovog zakona.

Ako je sporazumom o priznanju predviđeno odustajanje ovlašćenog podnosioca zahteva od prekršajnog gonjenja za prekršaje koji nisu obuhvaćeni sporazumom o priznanju, sud u odnosu na te prekršaje donosi presudu iz člana 253. ovog zakona.

Glava XXVII

PRETRES

Određivanje pretresa

Član 239.

Pretres se određuje kada sud oceni da je to potrebno radi pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.

Na pretres se pozivaju okrivljeni i njegov branilac, oštećeni, podnosilac zahteva za pokretanje postupka i drugi učesnici postupka. Ako je okrivljeni pravno lice na pretres se poziva predstavnik pravnog lica.

U pozivu na pretres okrivljeni će se upozoriti da će se u slučaju neodazivanja pozivu narediti njegovo dovođenje.

Ako na pretres ne dođe uredno pozvani okrivljeni i svoj izostanak ne opravda, sud će odložiti pretres i izdati naredbu za dovođenje, ako ne postoje uslovi da se pretres održi i bez prisustva okrivljenog.

Nedolazak okrivljenog

Član 240.

Sud može odlučiti da se pretres održi u odsustvu okrivljenog koji je uredno pozvan ako je on saslušan, a nađe da njegovo prisustvo nije neophodno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja.

Pod istim uslovima pretres se može održati i u odsustvu uredno pozvanog predstavnika odnosno branioca okrivljenog pravnog lica.

Pretres se može održati bez prisustva podnosioca zahteva.

Pretres će se održati ako ne dođe uredno pozvani branilac okrivljenog koji nedolazak nije opravdao, a okrivljeni se sa tim saglasio.

Javnost

Član 241.

Pretres je javan.

Sud može isključiti javnost za ceo pretres ili jedan njegov deo ako to zahtevaju opšti interesi ili razlozi morala.

Ako se postupak vodi protiv maloletnika, pretres će se održati bez prisustva javnosti.

U slučaju iz st. 2. i 3. ovog člana sud će upozoriti lica koja prisustvuju pretresu na kome je javnost isključena da su dužna da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznala i ukazaće im se da odavanje tajne predstavlja krivično delo.

Tok pretresa

Član 242.

Sud prvo vrši proveru prisustva pozvanih i utvrđuje njihov identitet.

Pretres počinje iznošenjem sadržine zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, nakon čega se pristupa saslušanju okrivljenog. Ako su okrivljeni pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, prvo se saslušava predstavnik pravnog lica, a posle njega odgovorno lice. Svedoci ne mogu prisustvovati saslušanju okrivljenog, predstavnika pravnog lica i odgovornog lica. Po saslušavanju okrivljenog prelazi se na izvođenje dokaza saslušanjem svedoka i veštaka i izvođenje drugih dokaza.

Sud o izvođenju dokaza saslušanjem svedoka, veštaka i drugih dokaza odlučuje rešenjem.

Red izvođenja dokaza utvrđuje sud.

Sud u toku postupka može opozvati doneto rešenje o izvođenju pojedinog dokaza.

O radu na pretresu vodi se zapisnik u koji se unosi ceo tok pretresa.

Zapisnik o pretresu potpisuju prisutne stranke, branilac, sudija, zapisničar.

Pravo stranaka na pretresu

Član 243.

Podnosilac zahteva, okrivljeni i njegov branilac, predstavnik i branilac pravnog lica i oštećeni imaju pravo da u toku pretresa predlažu dokaze i daju druge predloge, a po odobrenju sudije koji vodi postupak mogu da postavljaju pitanja licima koja se saslušavaju.

Ovlašćeni predstavnik podnosioca zahteva ima pravo da na pretresu izmeni sadržinu zahteva u pogledu činjeničnog opisa prekršaja.

U slučaju iz stava 2. ovog člana sud će rešenjem odložiti pretres da bi se okrivljeni upoznao sa izmenom zahteva i da bi pripremio odbranu.

Posle završenog dokaznog postupka stranke i branilac mogu dati završnu reč sa svojom ocenom o izvedenim dokazima. Poslednja reč uvek pripada okrivljenom, odnosno predstavniku okrivljenog pravnog lica.

Ako sud nađe da pretres ne treba odlagati radi dopune postupka ili radi pripreme odbrane okrivljenog po izmenjenom zahtevu, zaključiće pretres, a može doneti presudu i javno objaviti izreku presude uz kratko navođenje razloga.

Kada u slučaju iz stava 5. ovog člana, okrivljeni i podnosilac zahteva izjave da ne traže da im se dostavi pismeno izrađena presuda i da se neće žaliti, okrivljenom će se uručiti, a podnosiocu zahteva dostaviti, samo prepis izreke presude.

Glava XXVIII

ODRŽAVANJE REDA

Staranje o održavanju reda

Član 244.

Dužnost sudije je da se stara o održavanju reda za vreme izvođenja radnji u prekršajnom postupku.

Ako stranka u postupku odnosno drugo prisutno lice ometa red ili se ne pokorava naređenjima za održavanje reda, sudija će ga opomenuti, a ako opomena bude bezuspešna, može narediti da se to lice udalji, što će se konstatovati u zapisniku.

Ako opomena bude bezuspešna, lica iz stava 2. ovog člana mogu biti kažnjena novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara. Odluka suda koja se tiče održavanja reda unosi se u zapisnik.

Punomoćniku ili braniocu koji posle kazne produži da narušava red rešenjem se može uskratiti dalje zastupanje odnosno odbrana.

Ako kažnjeno lice ne plati izrečenu novčanu kaznu u određenom roku kazna će se naplatiti prinudnim putem.

Žalba protiv rešenja o kažnjavanju iz st. 2. do 4. ovog člana ne zadržava izvršenje rešenja.

Glava XXIX

PREKID POSTUPKA

Član 245.

Sud će rešenjem prekinuti postupak:

- 1) ako se ne zna boravište okrivljenog ili je on u bekstvu, ili inače nije dostupan državnim organima, ili se nalazi u inostranstvu na neodređeno vreme;
- 2) ako je kod okrivljenog nastupilo privremeno duševno oboljenje ili privremena duševna poremećenost.

Pre nego što se postupak prekine, prikupiće se svi dokazi o prekršaju i odgovornosti okrivljenog do kojih se može doći.

Prekinuti postupak nastaviće se kad prestanu smetnje koje su izazvale prekid.

O prekidu i nastavljanju postupka obavestiće se podnosilac zahteva, a u prekršajnom postupku iz oblasti carinskog, spoljnotrgovinskog i deviznog poslovanja i oštećeni.

Glava XXX

PRESUDA I DRUGE ODLUKE

Donošenje presude i drugih odluka

Član 246.

Prekršajni postupak završava se donošenjem osuđujuće ili oslobađajuće presude, rešenja kojim se postupak obustavlja ili rešenja kojim se maloletnom učiniocu prekršaja izriče vaspitna mera.

Pismeni otpравak presude, odnosno rešenja izradiće se u roku od osam dana od dana okončanja svih radnji u prekršajnom postupku koje prethode donošenju presude, odnosno rešenja.

Presuda, odnosno rešenje zasniva se na izvedenim dokazima i činjenicama koje su utvrđene u postupku.

Objektivni i subjektivni identitet

Član 247.

Odluka u prekršajnom postupku odnosi se samo na lice koje se zahtevom za pokretanje prekršajnog postupka tereti i samo na prekršaj koji je predmet podnetog zahteva.

Sud je dužan da u celosti odluči o podnetom zahtevu.

Sud nije vezan za predloge i ocenu u pogledu pravne kvalifikacije prekršaja.

Ako nakon pokretanja prekršajnog postupka pravno lice protiv koga se vodi postupak, prestane da postoji, podnosilac zahteva za pokretanje postupka može usmeriti zahtev protiv njegovog pravnog sledbenika.

Rešenje o obustavi prekršajnog postupka

Član 248.

Prekršajni postupak završava se rešenjem o obustavi kad sud utvrdi:

- 1) da je prekršajni postupak vođen bez zahteva, odnosno da podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka nije bio ovlašćen za njegovo podnošenje;
- 2) da sud nije stvarno nadležan za vođenje prekršajnog postupka;
- 3) da je okrivljeni za istu radnju već pravosnažno kažnjen, oslobođen odgovornosti u prekršajnom postupku ili je prekršajni postupak pravosnažno obustavljen, ali ne zbog nenadležnosti;
- 4) da je okrivljeni u krivičnom postupku, odnosno u postupku po privrednom prestupu pravosnažno oslobođen ili oglašen krivim za istovetan događaj koje obuhvata i obeležje prekršaja;
- 5) da okrivljeni ima diplomatski imunitet;
- 6) da je nastupila zastarelost za vođenje prekršajnog postupka;
- 7) da je okrivljeni u toku prekršajnog postupka umro, odnosno da je okrivljeno pravno lice prestalo da postoji a nema pravnog sledbenika;
- 8) da je ovlašćeni podnosilac odustao od zahteva za pokretanje prekršajnog postupka pre pravosnažnosti odluke.

Prekršajni postupak će se obustaviti i u drugim zakonom određenim slučajevima.

U obrazloženju rešenja ukratko se navode razlozi zbog kojih je postupak obustavljen i propis na osnovu kog je to učinjeno.

Donošenje presude kojom se okrivljeni oglašava odgovornim

Član 249.

Presuda kojom se okrivljeni oglašava odgovornim za prekršaj donosi se kad se u prekršajnom postupku utvrdi postojanje prekršaja i odgovornost okrivljenog za taj prekršaj.

Donošenje presude kojom se okrivljeni oslobađa odgovornosti

Član 250.

Presudu kojom se okrivljeni oslobađa odgovornosti sud će doneti:

- 1) ako delo za koje se tereti po propisu nije prekršaj,
- 2) ako ima okolnosti koje isključuju prekršajnu odgovornost okrivljenog,
- 3) ako nije dokazano da je okrivljeni učinio prekršaj za koji je protiv njega podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Sadržaj izreke presude kojom se okrivljeni oglašava odgovornim za prekršaj

Član 251.

Ako se okrivljeni oglasi odgovornim za prekršaj, izreka presude sadrži:

1) prekršaj za koji se okrivljeni oglašava odgovornim uz naznačenje činjenica i okolnosti koje čine obeležja prekršaja i od kojih zavisi primena određenog propisa o prekršaju;

2) propise koji su primenjeni;

3) odluku o izrečenim sankcijama;

4) odluku o oduzimanju imovinske koristi;

5) odluku o uračunavanju zadržavanja u izrečenu kaznu;

6) odluku o imovinskopravnom zahtevu;

7) odluku o troškovima prekršajnog postupka.

Ako je okrivljeni osuđen na novčanu kaznu, u presudi će se naznačiti rok plaćanja kazne.

Ako je izrečena zaštitna mera oduzimanja predmeta, u izreci presude će se odrediti i kako će se postupiti sa oduzetim predmetima.

Kad izrečenom merom oduzimanja predmeta nisu obuhvaćeni predmeti privremeno oduzeti po članu 231. ovog zakona, u izreci presude će se odrediti da se ti predmeti vrate vlasniku.

Objavljivanje presude

Član 252.

Presuda se objavljuje usmeno ako je okrivljeni prisutan, a pisano izrađena presuda sa obrazloženjem dostaviće se okrivljenom i podnosiocu zahteva samo ako to zahtevaju.

Ako se presuda objavljuje, u zapisnik se unosi samo izreka presude i konstatuje da je presuda usmeno saopštena, da je dato kratko obrazloženje presude i uputstvo o pravnom leku.

Ako okrivljeni zatraži da mu se dostavi pisano izrađena presuda, sud je dužan da je dostavi u roku od osam dana od dana objavljivanja.

Prisutnom okrivljenom će se uručiti, a podnosiocu zahteva dostaviti samo prepis izreke presude ukoliko:

1) okrivljeni izjavi da ne zahteva da mu se dostavi pisano izrađena presuda;

2) kada se okrivljeni odrekne prava na žalbu.

Izjava o odricanju od prava na žalbu daje se na zapisnik i mora sadržati potpise okrivljenog i sudije.

Sud je dužan da na zahtev podnosioca zahteva izradi i dostavi pisani otpравak presude sa obrazloženjem. Rok za žalbu podnosioca zahteva teče od prijema pisanog otpравka presude sa obrazloženjem.

Presuda za više prekršaja

Član 253.

Ako se prekršajni postupak vodi zbog više prekršaja, u presudi će se navesti za koje se prekršaje okrivljeni oglašava odgovornim, a za koje se oslobađa odgovornosti ili se postupak obustavlja.

Sadržina pisano izrađene presude

Član 254.

Pisano izrađena presuda iz člana 252. stav 6. ovog zakona sadrži: uvod, izreku, obrazloženje i uputstvo o pravu na žalbu, kao i broj, datum, potpis sudije i službeni pečat.

Uvod presude sadrži: naznačenje da se presuda donosi u ime naroda, naziv suda koji je doneo presudu, lično ime sudije, lično ime okrivljenog, mesto prebivališta okrivljenog odnosno naziv i sedište okrivljenog pravnog lica, pravnu kvalifikaciju prekršaja koja je predmet podnetog zahteva, dan donošenja presude i osnov po kome je presuda doneta.

Izreka presude sadrži osnovne podatke o okrivljenom iz člana 181. stav 1. tačka 3. odluku kojom se okrivljeni oglašava odgovornim ili oslobađa odgovornosti, činjenični opis i pravnu kvalifikaciju prekršaja.

U obrazloženju presude ukratko će se izneti sadržina zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, utvrđeno činjenično stanje uz navođenje dokaza na osnovu kojih su pojedine činjenice dokazane, iz kojih razloga ih sud uzima kao dokazane ili nedokazane, iz kojih razloga nije uvažio pojedine predloge stranaka, propisi na kojima se zasniva presuda i razlozi za svaku tačku presude.

U uputstvu o pravu na žalbu daje se pouka o tome kome se žalba izjavljuje, kome predaje, u kom roku, da se žalba mora podneti u pisanoj formi, kao i da se može predati neposredno ili uputiti poštom preporučeno.

Ispravljanje presude i drugih odluka

Član 255.

Greške u pisanju imena i brojeva i druge očigledne greške u pisanju, računanju i prepisivanju u presudi i drugim odlukama ispravljaju se po službenoj dužnosti ili na predlog stranaka ili oštećenog.

Ispravke će se izvršiti posebnim rešenjem, koje postaje sastavni deo presude ili druge odluke koja se ispravlja.

Ako izreka sudske odluke sadrži greške iz stava 1. ovog člana, sud je dužan da ispravljeni prepis odluke dostavi licima koja imaju pravo žalbe. Rok za žalbu teče od dana dostavljanja ispravljenog prepisa odluke.

Dostavljanje presude učesnicima u postupku

Član 256.

Pisano izrađena presuda dostavlja se podnosiocu zahteva i okrivljenom po odredbama o dostavljanju ovog zakona.

Presuda se dostavlja oštećenom koji nije podnosilac zahteva ako je odlučeno o imovinskopravnom zahtevu, licu čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i licu protiv koga je izrečena mera oduzimanja imovinske koristi.

Dostavljanje usmeno saopštene presude okrivljenom

Član 257.

Ako okrivljeni zatraži da mu se dostavi otpравak presude, sudija je dužan da mu otpравak dostavi u roku od osam dana od dana izrade presude.

Zahtev okrivljenog u smislu stava 1. ovog člana unosi se u zapisnik uz njegov potpis.

Glava XXXI

REDOVNI PRAVNI LEK

Izjavljivanje žalbe

Član 258.

Protiv presude i rešenja prekršajnog suda može se izjaviti žalba drugostepenom prekršajnom sudu. Žalba se predaje sudu koji je doneo prvostepenu odluku.

Žalba se podnosi u roku od osam dana od dana dostavljanja presude ili rešenja.

Lica ovlašćena za izjavljivanje žalbe

Član 259.

Žalbu mogu izjaviti okrivljeni, branilac i podnosilac zahteva.

Žalba se može izjaviti uvek na presudu a na rešenja doneta u prekršajnom postupku samo ako pravo na žalbu nije zakonom isključeno.

U korist okrivljenog žalbu mogu izjaviti njegov bračni drug, srođnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, zakonski zastupnik, usvojitelj, usvojenik, hranitelj i lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici ili u drugoj trajnoj zajednici života.

Rok za žalbu teče od dana kada je okrivljenom dostavljen prepis presude a ako okrivljeni ima branioca od dana kada je njemu dostavljen prepis presude.

U korist okrivljenog pravnog lica žalbu može izjaviti zakonski zastupnik kao i ovlašćeni predstavnik pravnog lica

Ako je izrečena zaštitna mera oduzimanja predmeta čiji vlasnik nije okrivljeni, vlasnik predmeta može izjaviti žalbu samo u pogledu odluke o toj meri.

Suspenzivno dejstvo žalbe

Član 260.

Blagovremeno izjavljena žalba odlaže izvršenje odluke, osim u slučajevima kad je ovim zakonom drugačije određeno.

Odricanje i odustajanje od žalbe

Član 261.

Okrivljeni i podnosilac zahteva mogu se odreći prava na žalbu pošto je odluka saopštena, a od izjavljene žalbe mogu odustati do donošenja drugostepene presude.

Odricanje i odustajanje od prava na žalbu ne može se opozvati.

Odricanje maloletnika od prava na žalbu nema pravno dejstvo.

Sadržaj žalbe

Član 262.

Žalba treba da sadrži:

- 1) označenje odluke protiv koje se žalba izjavljuje;
- 2) navode u čemu je podnosilac žalbe nezadovoljan odlukom;
- 3) potpis podnosioca žalbe.

U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi. Pozivajući se na nove činjenice podnosilac žalbe je dužan da navede dokaze kojima se te činjenice dokazuju.

Ako podnosilac žalbe u žalbi iznosi nove dokaze, dužan je navesti zašto te dokaze nije ranije izneo, kao i činjenice koje tim dokazima dokazuje.

Osnovi zbog kojih se presuda i rešenje može pobijati

Član 263.

Presuda i rešenje se mogu pobijati:

- 1) zbog bitne povrede odredaba prekršajnog postupka;
- 2) zbog povrede odredaba materijalnog prava;
- 3) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja;
- 4) zbog odluke o prekršajnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima prekršajnog postupka i imovinskopravnom zahtevu.

Bitne povrede odredaba prekršajnog postupka

Član 264.

Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka uvek postoji ako:

- 1) je prekršajni postupak vodio i presudu ili rešenje doneo sudija, koji je pravosnažnom odlukom izuzet od vođenja postupka i odlučivanja;
- 2) je prekršajni postupak vodio i odluku doneo sudija, koji se morao izuzeti (član 112. stav 1. tačke 1. do 5.);
- 3) okrivljeni nije poučen o pravu na upotrebu jezika, ili je njemu ili njegovom braniocu protivno njegovom zahtevu uskraćeno pravo da na usmenom pretresu ili u toku ostalih radnji u prekršajnom postupku upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok usmenog pretresa odnosno postupka (član 94.);
- 4) je protivno zakonu bila isključena javnost na usmenom pretresu;
- 5) je sud odbacio zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protivno odredbama člana 184. ovog zakona;
- 6) je sud rešenjem obustavio prekršajni postupak protivno odredbama člana 248. ovog zakona ili je doneo presudu kojom se okrivljeni oslobađa odgovornosti protivno odredbama člana 250. ovog zakona;
- 7) je presudu ili rešenje doneo sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari (član 110.);

- 8) usmeno saopštena presuda nije uneta u zapisnik (član 252. stav 2.);
- 9) sud nije u celosti odlučio o zahtevu za pokretanje prekršajnog postupka(član 247. stav 2.);
- 10) je sud odlučio mimo zahteva za pokretanje prekršajnog postupka;
- 11) se presuda ili rešenje zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati, osim ako je, s obzirom na druge dokaze, očigledno da bi i bez tog dokaza bila doneta ista odluka;
- 12) se presuda ili rešenje zasniva na iskazu okrivljenog koji nije bio upozoren na pravo da uzme branioca po svom izboru ili da bude saslušan u prisustvu branioca;
- 13) je povređena odredba člana 96. ovog zakona;
- 14) je izreka presude ili rešenja nerazumljiva.

Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka koja je uticala ili je mogla da bude od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude ili rešenja postoji i ako:

- 1) okrivljeni u prekršajnom postupku nije saslušan pre donošenja odluke osim u slučajevima iz člana 93. stav 3. i člana 187. stav 7. ovog zakona;
- 2) je izreka protivrečna razlozima presude ili rešenja;
- 3) presuda ili rešenje uopšte nema razloga ili nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni, ili u znatnoj meri protivrečni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna protivrečnost između onog što se u razlozima odluke navodi, o sadržini isprava ili zapisnika o iskazima datim u postupku, i samih tih isprava ili zapisnika, osim u slučaju iz člana 252.stav 4. ovog zakona;
- 4) sud u toku prekršajnog postupka ili prilikom donošenja odluke nije primenio ili je pogrešno primenio koju odredbu ovog zakona, ili je u toku prekršajnog postupka povredio pravo odbrane.

Povreda materijalnog prava

Član 265.

Povreda materijalnog prekršajnog prava postoji ako sud nije primenio ili je pogrešno primenio odredbe kojima se određuje:

- 1) da li je radnja za koju se okrivljeni goni prekršaj;
- 2) da li ima okolnosti koje isključuju odgovornost za prekršaj;
- 3) da li ima okolnosti koje isključuju pokretanje i vođenje prekršajnog postupka, a naročito da li je nastupila zastarelost ili je stvar već pravnosnažno presuđena;
- 4) da li je u pogledu prekršaja koji je predmet zahteva za pokretanje prekršajnog postupka primenjen zakon ili drugi propis koji se ne može primeniti;
- 5) da li je odlukom o kazni, zaštitnoj meri, drugoj prekršajnoj sankciji ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlašćenje koje sud ima po zakonu;
- 6) da li su povređene odredbe o uračunavanju zadržavanja i izdržane kazne.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

Član 266.

Odluka se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kad je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.

Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kad na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Pobijanje presude i rešenja zbog odluke o sankciji i drugih razloga

Član 267.

Odluka se može pobijati zbog odluke o prekršajnoj sankciji kad tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlašćenje (član 265. stav 1. tačka 5.) ali sud nije pravilno odmerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja.

Odluka o kazni može se pobijati i zbog toga što je sud primenio ili nije primenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobođenju od kazne, ili što nije izrekao opomenu iako su za to postojali zakonski uslovi.

Odluka o zaštitnoj meri, drugoj prekršajnoj sankciji ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda iz člana 265. stav 1. tačka 5. ovog zakona, a sud je nepravilno doneo ovu odluku ili nije izrekao zaštitnu meru odnosno oduzimanje imovinske koristi iako su za to postojali zakonski uslovi.

Odluka o imovinskopravnom zahtevu kao i odluka o troškovima prekršajnog postupka može se pobijati kad je sud o tome doneo odluku protivno zakonu.

Postupak po žalbi

Član 268.

Neblagovremenu, nedozvoljenu ili od neovlašćenog lica izjavljenu žalbu sud će odbaciti rešenjem.

Blagovremenu, dozvoljenu i od ovlašćenog lica izjavljenu žalbu prekršajni sud će sa spisima predmeta dostaviti drugostepenom prekršajnom sudu u roku od tri dana.

Odluke drugostepenog prekršajnog suda

Član 269.

Drugostepeni prekršajni sud odluke donosi u formi presude ili rešenja.

Presudom se potvrđuje ili preinačuje presuda prvostepenog prekršajnog suda.

Rešenjem se odbacuje žalba izjavljena na presudu ili rešenje, odlučuje po žalbi na rešenje ili ukida presuda prekršajnog suda.

Rešenjem se preinačuje presuda ili rešenje iz razloga propisanih članom 248. ovog zakona.

Način odlučivanja po žalbi

Član 270.

Rešavajući po žalbi na presudu ili rešenje prekršajnog suda drugostepeni prekršajni sud može:

- 1) žalbu odbaciti;
- 2) žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu odluku;
- 3) žalbu usvojiti, a prvostepenu odluku preinačiti ili ukinuti.

Odbacivanje žalbe od strane drugostepenog suda

Član 271.

Drugostepeni prekršajni sud odbaciće žalbu rešenjem kao neblagovremenu, nedozvoljenu ili izjavljenu od strane neovlašćenog lica, ako utvrdi da je sud koji je vodio postupak pustio da to učini.

Granice ispitivanja prvostepene odluke

Član 272.

Drugostepeni prekršajni sud ispituje prvostepenu odluku u onom delu u kojem se pobija žalbom, ali mora uvek po službenoj dužnosti ispitati:

- 1) da li postoji bitna povreda odredaba prekršajnog postupka iz člana 264. stava 1. tačka 1. i tač. 6. do 14. ovog zakona;
2. da li je na štetu okrivljenog povređeno materijalno pravo (član 265.).

Ako žalba izjavljena u korist okrivljenog ne sadrži osnov za pobijanje odluke (član 263.), drugostepeni prekršajni sud ograničiće se na ispitivanje povreda iz stava 1. tač. 1. i 2. ovog člana, kao i na ispitivanje odluke o prekršajnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi (član 267.).

Potvrđivanje prvostepene odluke

Član 273.

Drugostepeni prekršajni sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu odluku kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se odluka pobija niti povrede zakona iz člana 272. ovog zakona.

Preinačenje prvostepene odluke

Član 274.

Drugostepeni prekršajni sud će usvojiti žalbu i presudom preinačiti prvostepenu odluku ako utvrdi da:

- 1) su odlučne činjenice u prvostepenom postupku pravilno utvrđene i da s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primeni zakona treba doneti drugačiju odluku;
- 2) postoje takve povrede zakona koje se mogu otkloniti preinačenjem prvostepene odluke;

- 3) prilikom odmeravanja kazne odnosno izricanja zaštitne mere nisu uzete u obzir sve okolnosti koje utiču na pravilno odmeravanje kazne odnosno na zakonito izricanje zaštitne mere;
- 4) okolnosti koje su uzete u obzir nisu pravilno ocenjene;
- 5) je sud koji je vodio prekršajni postupak pogrešno ocenio isprave i dokaze koje nije sam izveo, a rešenje ili presuda je zasnovana na tim dokazima.

Ukidanje prvostepene odluke

Član 275.

Drugostepeni prekršajni sud će žalbu usvojiti i rešenjem ukinuti prvostepenu odluku i predmet vratiti sudu na ponovni postupak :

- 1) ako postoji bitna povreda odredaba prekršajnog postupka koja je uticala na zakonito odlučivanje;
- 2) ako je sud protivno odredbama ovog zakona pogrešno ili nepotpuno utvrdio činjenično stanje zbog čega treba dopuniti ili provesti novi postupak;
- 3) ako je prekršajni postupak obustavljen ili je doneta presuda kojom se okrivljeni oslobađa odgovornosti zbog pogrešne ocene dokaza ili pogrešne primene materijalnog prava.

Iz razloga iz stava 1. ovog člana može se prvostepena odluka i delimično ukinuti ako se pojedini delovi odluke mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđivanje.

Obrazloženje drugostepene odluke

Član 276.

U obrazloženju odluke drugostepeni prekršajni sud ceniće žalbene navode i ukazaće na povrede zakona koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

Kad se prvostepena odluka ukida zbog povrede odredaba prekršajnog postupka u obrazloženju će se navesti koje su odredbe povređene i u čemu se ogleda povreda.

Kad se prvostepena odluka ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja navešće se nedostaci, odnosno zašto su novi dokazi i nove činjenice važne za donošenje pravilne odluke.

Kada se prvostepena odluka ukida u slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana, drugostepeni sud će dati naloge o postupanju prekršajnog suda u ponovljenom postupku.

Dejstvo žalbe u korist saokrivljenih

Član 277.

Kad drugostepeni prekršajni sud povodom ma čije žalbe izjavljene protiv odluke utvrdi da su razlozi zbog kojih je doneo presudu ili rešenje u korist okrivljenog korisni i za kojeg od saokrivljenih koji nije izjavio žalbu ili nije izjavio u tom pravcu, postupiće po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Dostavljanje drugostepene odluke

Član 278.

Drugostepeni prekršajni sud će vratiti sve spise prvostepenom sudu sa dovoljnim brojem overenih prepisa svoje presude i rešenja radi dostavljanja okrivljenom, podnosiocu zahteva i drugim zainteresovanim licima.

Obaveze prekršajnog suda

Član 279.

Prekršajni sud je dužan da sprovede sve radnje i raspravi sva sporna pitanja na koje je ukazao drugostepeni prekršajni sud u svojoj odluci kojom je ukinuta prvostepena odluka.

Pri donošenju nove odluke sud je vezan zabranom propisanom u članu 96. ovog zakona.

Glava XXXII

VANREDNI PRAVNI LEKOVI

1. Zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka

Razlozi za ponavljanje postupka

Član 280.

Prekršajni postupak završen pravnosnažnom odlukom može se ponoviti ako:

- 1) se dokaže da je odluka zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svedoka ili veštaka;
- 2) se dokaže da je odluka doneta usled krivičnog dela sudije ili drugog službenog lica koje je učestvovalo u postupku;
- 3) se utvrdi da je lice koje je kažnjeno za prekršaj za istu radnju već jednom kažnjeno za prekršaj, privredni prestup ili krivično delo;
- 4) se iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji bi sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima doveli do drugačije odluke da su bili poznati u ranijem postupku;
- 5) okrivljeni stekne mogućnost da upotrebi odluku Evropskog Suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda ljudskog prava, a to je moglo da bude od uticaja na donošenje povoljnije odluke po okrivljenog;
- 6) je Ustavni sud, u postupku po ustavnoj žalbi, utvrdio povredu ili uskraćivanje ljudskog ili manjinskog prava i slobode zajemčene ustavom u prekršajnom postupku, a to je moglo da bude od uticaja na donošenje povoljnije odluke po okrivljenog.

Činjenice iz stava 1. tač. 1 do 3. ovog člana dokazuju se pravnosnažnom sudskom odlukom.

Ako se postupak protiv lica iz stava 1 tač. 1 do 3 ovog člana ne može sprovesti zato što su umrli ili postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, činjenice iz tač. 1. i 2. stav 1. ovog člana mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Podnošenje zahteva za ponavljanje postupka

Član 281.

Zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka može podneti kažnjeni. U korist kažnjenog lica, zahtev mogu podneti i lica iz člana 259. stav 3. ovog zakona.

Zahtev za ponavljanje postupka podnosi se u roku od 60 dana od dana kada je stranka saznala za postojanje činjenica i okolnosti iz člana 280. stav 1. tačke 1 do 6 ovog zakona.

Zahtev za ponavljanje postupka ne može se podneti po proteku roka od dve godine od dana kad je odluka povodom koje se traži ponavljanje postupka postala pravnosnažna.

Postupak po zahtevu

Član 282.

O zahtevu za ponavljanje prekršajnog postupka odlučuje sud koji je doneo prvostepenu odluku.

U zahtevu treba navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje postupka i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtev zasniva.

Ako zahtev ne sadrži te podatke, odbaciće se rešenjem.

Zahtev će se odbaciti i kad sud na osnovu zahteva i dokaza iz spisa predmeta iz ranijeg postupka utvrdi da je zahtev podnelo neovlašćeno lice ili da je zahtev neblagovremeno podnesen ili da nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka ili da činjenice i dokazi na kojima se zahtev zasniva očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje.

Protiv rešenja kojim se odbacuje zahtev za ponavljanje postupka može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja.

Zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka u korist kažnjenog može se podneti i nakon što je odluka izvršena.

Odluke povodom zahteva za ponavljanje postupka

Član 283.

Ako prekršajni sud ne odbaci zahtev za ponavljanje postupka, ponoviće postupak u obimu koji je neophodan da se utvrde činjenice zbog kojih je zahtev podnet.

Zavisno od rezultata ponovljenog postupka, zahtev će se rešenjem odbiti ili će se novom odlukom prethodna ukinuti u celosti ili delimično.

Protiv rešenja kojim se odbija zahtev za ponavljanje postupka može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja

Ako se dozvoli ponavljanje postupka, u ponovnom postupku sud je vezan zabranom propisanom u članu 96. ovog zakona.

Protiv rešenja kojim se dozvoljava ponavljanje postupka nije dozvoljena žalba.

Odlaganje izvršenja odluke

Član 284.

Zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka ne odlaže izvršenje odluke ali ako sud oceni da zahtev može biti uvažen, može odlučiti da se odloži izvršenje dok se ne odluči o zahtevu za ponavljanje postupka.

Rešenje kojim se dozvoljava ponavljanje postupka odlaže izvršenje odluke protiv koje je ponavljanje dozvoljeno.

2. Zahtev za zaštitu zakonitosti

Podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

Član 285.

Protiv pravosnažne presude može se podneti zahtev za zaštitu zakonitosti ako je:

- 1) povređen zakon ili drugi propis o prekršaju;
- 2) primenjen zakon za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti sa ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Zahtev za zaštitu zakonitosti podiže Republički javni tužilac u roku od tri meseca od dana dostavljanja presude.

Odlučivanje po zahtevu

Član 286.

O zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni kasacioni sud.

O sednici veća sud iz stava 1. ovog člana će obavestiti Republičkog javnog tužioca.

Pre nego što predmet bude iznesen na rešavanje sudija određen za izvestioca može po potrebi da pribavi obaveštenje o istaknutim povredama zakona.

Član 287.

Pri rešavanju o zahtevu za zaštitu zakonitosti Vrhovni kasacioni sud će se ograničiti samo na ispitivanje povrede propisa na koju se javni tužilac poziva u svom zahtevu.

O zahtevu za zaštitu zakonitosti koji je podnet zbog povrede zakona (član 285. stav 1. tačka 1) Vrhovni kasacioni sud odlučuje samo ako smatra da je reč o pitanju od značaja za pravilnu ili ujednačenu primenu prava.

Vrhovni kasacioni sud će presudom odbiti zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan ako utvrdi da ne postoji povreda propisa na koju se ukazuje u zahtevu.

Kad Vrhovni kasacioni sud utvrdi da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan, doneće presudu kojom će, prema prirodi povrede, preinačiti pravosnažnu odluku ili ukinuti u celosti ili delimično odluke prekršajnog suda i drugostepenog prekršajnog suda i predmet vratiti na ponovno odlučivanje prekršajnom sudu ili će se ograničiti samo na to da utvrdi povredu propisa.

Član 288.

Ako je zahtev za zaštitu zakonitosti podignut na štetu kažnjelog, a Vrhovni kasacioni sud nađe da je osnovan, utvrdiće samo da postoji povreda zakona, ne dirajući u pravnosnažnu odluku.

Ako Vrhovni kasacioni sud nađe da razlozi zbog kojih je doneo odluku u korist kažnjelog postoje i za nekog od kažnjelih saokrivljenih za kojeg nije podignut zahtev za zaštitu zakonitosti, postupiće po službenoj dužnosti kao da takav zahtev postoji.

Ako je zahtev za zaštitu zakonitosti podignut u korist kažnjelog, Vrhovni kasacioni sud je pri donošenju odluke vezan zabranom iz člana 96. ovog zakona.

Dostavljanje presude

Član 289.

Odluka Vrhovnog kasacionog suda u potrebnom broju primeraka dostavlja se prekršajnom sudu preko drugostepenog prekršajnog suda.

Član 290.

Ako je pravnosnažna presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovno vođenje prekršajnog postupka, za osnovu će se uzeti raniji zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Sud je dužan da izvede sve procesne radnje i da raspravi pitanja na koja mu je ukazao Vrhovni kasacioni sud.

U ponovnom postupku mogu se isticati nove činjenice i podnositi novi dokazi.

Sud je prilikom donošenja nove odluke vezan zabranom iz člana 96. ovog zakona.

Zahtev za zaštitu zakonitosti ne odlaže izvršenje presude, ali Vrhovni kasacioni sud pri rešavanju o zahtevu može naložiti nadležnom sudu da odloži odnosno prekine izvršenje presude dok ne odluči o podignutom zahtevu.

Glava XXXIII

POSTUPAK PREMA MALOLETNICIMA

Primena zakonskih odredbi

Član 291.

U prekršajnom postupku prema maloletniku primenjuju se odredbe ove glave, a ostale odredbe prekršajnog postupka predviđene ovim zakonom samo ako nisu u suprotnosti sa ovim odredbama.

Ako drugačije nije propisano ovim zakonom, u prekršajnom postupku prema maloletniku shodno se primenjuju odredbe Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica („Službeni glasnik RS”, broj 85/05).

Hitnost postupka

Član 292.

Prekršajni postupak prema maloletniku je hitan.

Pre izricanja vaspitne mere ili kazne maloletniku, pribaviće se mišljenje nadležnog organa starateljstva, osim ako je u međuvremenu maloletnik postao punoletan.

Ako nadležni organ starateljstva ne dostavi mišljenje u roku od šezdeset dana, sud može maloletniku izreći ukor ili novčanu kaznu i bez mišljenja organa starateljstva, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osetljivosti i ličnim svojstvima maloletnika. Pri preduzimanju radnji prema maloletniku u njegovom prisustvu, a naročito pri njegovom saslušanju, lica koja učestvuju u postupku dužna su da postupaju obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osetljivosti i ličnim svojstvima maloletnika.

Pozivanje maloletnika

Član 293.

Maloletnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili iz drugih opravdanih razloga.

Ako se maloletnik ne poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, sud koji vodi prekršajni postupak će ih obavestiti o pokretanju postupka.

Maloletniku se ne mogu dostavljati pismena isticanjem na oglasnu tablu suda.

Obaveza svedočenja

Član 294.

Niko ne može biti oslobođen od dužnosti da svedoči o okolnostima potrebnim za ocenjivanje duševne razvijenosti maloletnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi.

Razdvajanje i spajanje postupka

Član 295.

Kad je maloletnik učestvovao u izvršenju prekršaja zajedno sa punoletnim licima, postupak prema njemu će se razdvojiti i sprovesti po odredbama ovog zakona.

Postupak prema maloletniku može se voditi zajedno sa postupkom protiv punoletnih lica i sprovesti po opštim odredbama ovog zakona samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razrešenje stvari.

Rešenje o razdvajanju, odnosno spajanju postupka donosi postupajući sudija. Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Prava roditelja i staratelja

Član 296.

U postupku prema maloletnicima, organ starateljstva, roditelji, odnosno zakonski zastupnik maloletnika imaju pravo da se upoznaju sa tokom postupka, da u toku postupka stavljaju predloge i da ukazuju na činjenice i dokaze koji su važni za donošenje pravilne odluke.

Necelishodnost vođenja postupka

Član 297.

Sud može odlučiti da se ne vodi prekršajni postupak prema maloletniku ako smatra da ne bi bilo celishodno da se postupak vodi s obzirom na prirodu prekršaja i okolnosti pod kojima je prekršaj učinjen, raniji život maloletnika i njegova lična svojstva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana sud će rešenjem obustaviti prekršajni postupak, a o učinjenom prekršaju obavestiće se roditelj, usvojitelj, staratelj, odnosno hranitelj maloletnika i organ starateljstva radi preduzimanja mera u okviru njihovih ovlašćenja.

O izricanju vaspitne mere sud odlučuje rešenjem.

Pravo na podnošenje žalbe

Član 298.

Protiv odluke donete u postupku kojom je maloletniku izrečena sankcija za prekršaj žalbu mogu izjaviti, pored lica iz člana 259. ovog zakona, i staratelj, brat, sestra i hranitelj maloletnika.

Lica iz stava 1. ovog člana mogu izjaviti žalbu u korist maloletnika i protiv njegove volje.

Postupanje prema detetu

Član 299.

Kad sud utvrdi da maloletnik u vreme izvršenja prekršaja nije imao navršenih četrnaest godina obustaviće prekršajni postupak.

U slučaju iz stava 1. ovog člana sud će o prekršaju koji je učinjen obavestiti roditelja, usvojitelja i staratelja maloletnika, kao i organ starateljstva, a po potrebi može obavestiti i školu odnosno organizaciju u kojoj je maloletnik smešten.

Isključenje javnosti

Član 300.

U postupku prema maloletniku uvek će se isključiti javnost.

Glava XXXIV

NAKNADA ŠTETE I VRAĆANJE NOVČANOG IZNOSA ZBOG NEOPRAVDANOG KAŽNJAVANJA

Pravo na naknadu štete zbog neopravdanog kažnjavanja

Član 301.

Pravo na naknadu štete ima neopravdano kažnjeno lice.

Neopravdano kažnjenim se smatra lice kome je pravnosnažnom presudom bila izrečena prekršajna kazna, zaštitna mera ili vaspitna mera, a povodom vanrednog pravnog leka je novi prekršajni postupak pravnosnažno obustavljen ili je okončan oslobađajućom presudom, osim u sledećim slučajevima:

1. ako je prekršajni postupak obustavljen zbog toga što je u novom postupku povodom vanrednog pravnog leka oštećeni kao podnosilac zahteva odustao od zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, a na osnovu sporazuma sa kažnjenim;

2. ako je novi prekršajni postupak obustavljen zbog zastarelosti pokretanja i vođenja postupka do koga je došlo zbog nedostupnosti kažnjenog;

3. ako je kažnjeni svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namerno prouzrokovao svoje kažnjavanje, osim ako je na to bio prinuđen.

Pravo na naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode ili izvršenja prekršajne sankcije

Član 302.

Pravo na naknadu štete ima i lice:

1) prema kome je određeno izvršenje prekršajne sankcije pre pravosnažnosti presude ako u žalbenom postupku dođe do obustave prekršajnog postupka ili do oslobađanja od odgovornosti;

2) koje je bilo zadržano a prekršajni postupak prema njemu nije pokrenut ili je pokrenuti postupak kasnije obustavljen, ali ne iz razloga navedenih u članu 301. stav 2 tačka 2. i 3. ili je oslobođeno od odgovornosti;

3) koje je izdržalo kaznu zatvora pa mu je povodom vanrednog pravnog leka ili povodom žalbe izjavljene protiv presude kojom je određeno izvršenje presude pre pravosnažnosti, izrečena kazna zatvora kraća od kazne koju je izdržalo, ili je izrečena prekršajna sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode;

4) koje je neosnovano zadržano duže nego što zakon dozvoljava.

Pravo na naknadu štete nema lice koje je svojim nedozvoljenim postupcima prouzrokovalo vlastito lišenje slobode.

Shodna primena Zakonika o krivičnom postupku

Član 303.

Ako drugačije nije propisano ovim zakonom, na naknadu štete zbog neopravdanog kažnjavanja u prekršajnom postupku shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje krivični postupak.

Vraćanje novčanih iznosa

Član 304.

Lice kome je u prekršajnom postupku neopravdano izrečena novčana kazna, mera oduzimanja imovinske koristi ili zaštitna mera oduzimanje predmeta ima pravo na vraćanje plaćene novčane kazne, vraćanje oduzete imovinske koristi, vraćanje predmeta ili novčane vrednosti oduzetog predmeta (u daljem tekstu: vraćanje novčanog iznosa).

Vraćanje novčanog iznosa ne može zahtevati kažnjeno lice koje je svojim lažnim priznanjem prouzrokovalo kažnjavanje.

Zastarevanje prava

Član 305.

Pravo neopravdano kažnjenog lica da traži naknadu štete, odnosno vraćanje novčanog iznosa, zastareva za tri godine od izvršene kazne.

Zastarelost iz stava 1. ovog člana se prekida podnošenjem zahteva ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

Ako je zahtev za naknadu štete, odnosno vraćanje novčanog iznosa podnelo neopravdano kažnjeno lice, posle njegove smrti njegovi naslednici mogu produžiti postupak za ostvarivanje zahteva u roku od tri meseca od dana smrti neopravdano kažnjenog lica, i to samo u odnosu na naknadu materijalne štete.

Ako se neopravdano kažnjeno lice odreklo zahteva za naknadu štete, odnosno vraćanje novčanog iznosa, posle njegove smrti zahtev se ne može podneti.

Postupak ostvarivanja prava

Član 306.

Ovlašćeno lice dužno je da se pre podnošenja tužbe sudu sa svojim zahtevom za naknadu štete obrati ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa radi sporazuma o postojanju štete i visini naknade.

Ako do sporazuma ne dođe u roku od dva meseca od dana prijema zahteva, ovlašćeno lice može nadležnom sudu podneti tužbu za naknadu štete protiv Republike Srbije. Zahtev za vraćanje novčanog iznosa podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove finansija.

Ako nadležni organ odbije zahtev ili u roku od dva meseca ne donese rešenje po zahtevu, ovlašćeno lice može svoj zahtev ostvariti tužbom za naknadu štete protiv Republike Srbije.

Dok traje postupak kod nadležnog organa iz st. 1 do 3. ovog člana, ne teče zastarelost predviđena u članu 305. ovog zakona.

Glava XXXV

IZVRŠENJE ODLUKA

Sticanje svojstva izvršnosti

Član 307.

Presuda, odnosno rešenje (u daljem tekstu: odluka) stiču svojstvo pravnosnažnosti kada se više ne mogu pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena. Odluka doneta u prekršajnom postupku izvršava se kad postane pravnosnažna i kad za izvršenje nema zakonskih smetnji, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Odluka kojom je pravnosnažno izrečena novčana kazna ili je odlučeno o naknadi troškova postupka ili o imovinskopravnom zahtevu, ili je izrečena mera oduzimanja imovinske koristi, prinudno se izvršava kad istekne u odluci određen rok za plaćanje kazne, troškova postupka, imovinske koristi, naknade štete ili za povraćaj stvari.

Prekršajni nalog stiče svojstvo izvršnosti protekom roka od osam dana od dana izdavanja.

Ako za pojedine slučajeve u zakonu nije drugačije određeno, odluka se izvršava kada protekne 15 dana od njene pravnosnažnosti, a ako je protiv odluke bila izjavljena žalba, taj rok se računa od dana dostavljanja drugostepene odluke.

Naredba se izvršava odmah ako sud koji je izdao naredbu ne odredi drugačije.

Ako pravno lice prestane da postoji nakon pravnosnažno okončanog postupka u kome je utvrđena odgovornost i izrečena sankcija za prekršaj, novčana kazna i odlučivanje o imovinskoj koristi izvršiće se prema pravnom licu koje je njegov pravni sledbenik.

Izvršenje pre pravnosnažnosti

Član 308.

Osuđujuća presuda se može izvršiti i pre njene pravnosnažnosti u sledećim slučajevima:

1) ako okrivljeni ne može da dokaže svoj identitet ili nema prebivalište, ili ne živi na adresi na kojoj je prijavljen, ili ako ima prebivalište u inostranstvu ili ako odlazi u inostranstvo radi boravka, a sud nađe da postoji osnovana sumnja da će okrivljeni izbeći izvršenje izrečene sankcije;

2) ako je okrivljeni kažnjen za teži prekršaj iz oblasti javnog reda i mira, bezbednosti javnog saobraćaja ili teži prekršaj kojim se ugrožava život ili zdravlje ljudi ili ako to zahtevaju interesi opšte bezbednosti ili sigurnosti robnog i finansijskog prometa ili razlozi morala ili je kažnjen za prekršaj od kojeg mogu nastati teže posledice, a postoji osnovana sumnja da će nastaviti sa vršenjem prekršaja, ponoviti prekršaj ili da će izbeći izvršenje izrečene sankcije.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana sud će u presudi odrediti da okrivljeni i pre pravnosnažnosti presude pristupi njenom izvršenju.

Ako okrivljeni izjavi žalbu protiv presude kojom je određeno izvršenje presude pre njene pravnosnažnosti, sud je dužan da žalbu sa spisom predmeta dostavi drugostepenom prekršajnom sudu u roku od 24 sata, računajući od sata kada je žalbu primio, a drugostepeni prekršajni sud dužan je da o žalbi odluči i svoju presudu dostavi sudu u roku od 48 sati računajući od časa prijema spisa predmeta.

Na presudu iz stava 1. ovog člana podnosilac zahteva može izjaviti žalbu u roku od 48 časova računajući od časa prijema presude.

Izvršenje novčanih kazni, taksi i troškova postupka

Član 309.

Novčane kazne, kazne izrečene zbog nepoštovanja suda, dosuđene sudske takse i troškovi postupka, odluke o imovinskopravnom zahtevu i o oduzimanju imovinske koristi izvršavaju se u skladu sa ovim zakonom.

Shodna primena zakona o izvršenju krivičnih sankcija

Član 310.

Kazna zatvora, neplaćena novčana kazna zamenjena kaznom zatvora, rad u javnom interesu, zaštitne mere i vaspitne mere izvršavaju se po zakonu kojim se uređuje izvršenje krivičnih sankcija, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Izvršenje zaštitne mere oduzimanja predmeta

Član 311.

Zaštitnu meru oduzimanja predmeta izvršava organ u čiju nadležnost spada izvršenje odnosno nadzor nad izvršenjem propisa po kojima je zaštitna mera izrečena, ako zakonom nije drugačije određeno.

Ako je presudom određeno da će se oduzeti predmet predati određenom organu ili organizaciji, taj organ ili organizacija pozvaće se da preuzme predmet.

Ako je učinilac samovoljno otuđio ili uništio predmet prekršaja ili na drugi način onemogućio izvršenje, posebnim rešenjem suda obavezaće se da plati novčani iznos koji odgovara tržišnoj vrednosti tog predmeta u trenutku donošenja rešenja.

Ako je presudom određeno da će se oduzeti predmet prodati, organ iz stava 1. ovog člana će izvršiti prodaju u skladu sa zakonom.

Novčani iznos dobijen prodajom oduzetog predmeta, je prihod budžeta Republike Srbije.

Obaveštenje o izvršenju zaštitne mere

Član 312.

Organi koji su po ovom zakonu obavezni da izvršavaju zaštitne mere dužni su da o izvršenju zaštitne mere obaveste sud koji je meru izrekao.

Izvršenje mere oduzimanja imovinske koristi

Član 313.

Meru oduzimanja imovinske koristi izvršava sud koji je doneo presudu.

Iz nepokretnosti prinudno se može naplaćivati imovinska korist koja se nije mogla naplatiti na drugi način.

Prinudnu naplatu oduzimanja imovinske koristi iz nepokretnosti vrši nadležni sud po propisima izvršnog postupka.

Imovinska korist oduzeta presudom prihod je budžeta Republike Srbije.

Izvršenje mere oduzimanja imovinske koristi izrečene pravnom licu koje je posle pravnosnažnosti presude prestalo da postoji sprovede se protiv pravnog lica koje je preuzelo njegovu imovinu do visine preuzete imovine.

Troškove izvršenja snosi kažnjeno lice.

Izvršenje novčane kazne i drugih novčanih iznosa

Član 314.

Novčanu kaznu izrečenu za prekršaj, troškove prekršajnog postupka kao i druge novčane iznose koji su dosuđeni po osnovu naknada štete, na osnovu imovinskopravnog zahteva ili po osnovu oduzimanja imovinske koristi, izvršava prekršajni sud, koji ih je izrekao, odnosno sud na čijem području je izdat prekršajni nalog.

Novčana kazna, troškovi prekršajnog postupka i drugi novčani iznosi uplaćuju se preko pošte ili banke na posebnoj uplatnici koju popunjava nadležni sud, u roku određenom odlukom.

Ako je novčana kazna izrečena prekršajnim nalogom uplata se vrši preko broja računa koji je naveden u nalogu (član 170. stav 1. tačka 11.).

Ako kažnjeno fizičko lice, preduzetnik ili odgovorno lice u određenom roku ne plati novčanu kaznu sud će je zameniti kaznom zatvora ili radom u javnom interesu , u skladu sa članom 41. ovog zakona ili naplatiti prinudnim putem .

Ako kažnjeno pravno lice u određenom roku ne plati novčanu kaznu, sud će je naplatiti prinudnim putem.

Neplaćene troškove postupka i druge novčane iznose dosuđene po osnovu imovinskopravnog zahteva, naknade štete ili oduzimanja imovinske koristi sud će je naplatiti prinudnim putem.

Rešenje o izvršenju

Član 315.

Po proteku roka za dobrovoljno plaćanje sud koji je doneo prvostepenu odluku koja se izvršava, odnosno sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji se izvršava donosi rešenje o izvršenju.

Rešenjem sud određuje da li će se neplaćena novčana kazna zameniti u kaznu zatvora ili u kaznu rada u javnom interesu ili naplatiti prinudnim putem.

Odluku na koji način će izvršiti neplaćenu novčanu kaznu sud donosi ceneći razloge celishodnosti i efikasnosti u svakom konkretnom slučaju.

Ako posle donošenja rešenja suda o zameni neplaćene novčane kazne kažnjeno lice isplati novčanu kaznu u celosti, rešenje će se staviti van snage, a kazna zatvora ili rad u javnom interesu neće se izvršiti ili će se obustaviti dalje izvršenje, ako je izvršenje neke od tih kazni započelo.

Ako kažnjeno lice plati deo novčane kazne, rešenje će se preinačiti tako što će se neplaćeni deo novčane kazne zameniti kaznom zatvora ili radom u javnom interesu ili naplatiti prinudnim putem.

Ako kažnjeno lice ne obavi rad u javnom interesu ili ni po izvršenoj kazni zatvora od devedeset dana ne plati preostali deo novčane kazne, novim rešenjem će se odrediti da se preostali deo novčane kazne naplati prinudnim putem.

Sadržina rešenja o izvršenju

Član 316.

Rešenje o izvršenju sadrži:

- 1) sud koji je doneo rešenje;
- 2) lice kome je izrečena novčana kazna koja se izvršava;
- 3) izvršna odluka kojom je izrečena novčana kazna;
- 4) iznos izrečene novčane kazne;
- 5) sredstva i predmet izvršenja kao i drugi podaci potrebni za sprovođenje prinudne naplate;
- 6) odluka o troškovima izvršenja;
- 7) pouka o pravnom leku.

Rešenje o prinudnoj naplati dostavlja se kažnjenom, njegovom braniocu kao i organu nadležnom za sprovođenje rešenja.

Ako se rešenjem o izvršenju određuje prinudna naplata neplaćenih troškova postupka i drugih novčanih iznosa dosuđenih po osnovu imovinskopravnog zahteva, naknade štete ili oduzimanja imovinske koristi u rešenju se to posebno navodi.

Prigovor na rešenje o izvršenju

Član 317.

Protiv rešenja o izvršenju kažnjeno lice može uložiti prigovor u roku od tri dana od dana prijema rešenja iz sledećih razloga:

- 1) ako je obaveza koja se ima prinudno izvršiti ispunjena;
- 2) ako je odluka na osnovu koje je određena zamena kazne ili prinudna naplata ukinuta, preinačena, stavljena van snage, odnosno nema svojstvo izvršne isprave;
- 3) ako nije protekao rok za ispunjenje obaveze;
- 4) ako sud koji je doneo rešenje o izvršenju nije nadležan;
- 5) ako nisu ispunjeni uslovi za zamenu novčane kazne iz člana 41. ovog zakona;
- 6) ako je prinudna naplata određena na stvarima i pravima izuzetim od izvršenja, odnosno na kojima je mogućnost izvršenja ograničena;
- 7) na odluku o troškovima izvršenja.

Prigovor na rešenje o prinudnoj naplati ne zadržava njegovo izvršenje.

Sudija protiv čijeg rešenja o prinudnoj naplati je izjavljen prigovor može i sam staviti van snage svoje rešenje ako nađe da su razlozi iz prigovora osnovani, u suprotnom, dostaviće prigovor sa spisima predmeta nadležnom veću tog suda.

O prigovoru odlučuje veće u sastavu od troje sudija. Sudija koji je doneo rešenje o prinudnoj naplati protiv koga je uložen prigovor ne može kao član veća odlučivati o tom prigovoru.

Sredstva i predmeti prinudne naplate

Član 318.

Sredstva kojima se vrši prinudna naplata su :

- 1) izvršenje nad sredstvima sa računa kažnjelog lica;
- 2) izvršenje na ličnim primanjima kažnjelog lica;
- 3) izvršenje popisom, procenom i prodajom pokretnih stvari i nepokretnosti u svojini kažnjelog lica.

Predmeti na kojima se sprovodi prinudna naplata su stvari i prava na kojima se može sprovesti izvršenje po odredbama zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbeđenje.

Sredstva kojima se vrši prinudna naplata novčanih kazni, troškova postupka i ostalih novčanih iznosa kao i predmete nad kojima se prinudna naplata ima sprovesti određuje sud rešenjem o izvršenju iz člana 315. ovog zakona.

Ako se tokom sprovođenja rešenja ustanovi da se prinudna naplata ne može sprovesti na sredstvima i predmetima izvršenja koji su određeni u rešenju, sud može preinačiti rešenje i odrediti drugo sredstvo i predmet izvršenja.

U postupku prinudne naplate prvo se namiruju troškovi postupka i troškovi izvršenja.

Troškove prinudne naplate i troškove izvršenja snosi kažnjeno lice.

Posle smrti kažnjelog fizičkog lica, odgovornog lica ili preduzetnika prinudna naplata novčane kazne, troškova prekršajnog postupka i drugih novčanih iznosa neće se izvršiti.

Sprovođenje prinudne naplate na sredstavima sa računa kažnjelog lica

Član 319.

Po prijemu rešenja o izvršenju prinudnu naplatu novčanih kazni, troškova postupka i ostalih novčanih iznosa sa računa kažnjenih lica koji se vode kod poslovnih banaka sprovodi organ za prinudnu naplatu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje platni promet.

Organ za prinudnu naplatu obavezan je da u roku od trideset dana od dana prijema rešenja o prinudnoj naplati izvesti nadležni prekršajni sud o izvršenoj naplati ili o razlozima neizvršenja prinudne naplate.

Sprovođenje prinudne naplate na ličnim primanjima kažnjelog lica

Član 320.

Sud može rešenjem o izvršenju odrediti da se prinudna naplata sprovede plenidbom na ličnim primanjima kažnjelog lica.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana određuje se zaplena na određenom delu ličnog primanja kažnjelog i nalaže isplatiocu ovih primanja da prilikom svake isplate tih primanja, počev od prve naredne isplate od prijema odluke suda, pa sve do potpune naplate, vrši obustavu i uplati obustavljeni iznos na propisani uplatni račun.

Isplatilac ličnog primanja kažnjelog je dužan da odmah postupi po nalogu suda kao i da nadležni sud obavesti o promenama od uticaja na sprovođenje prinudne naplate najkasnije u roku od pet dana od dana nastanka promene.

Ako isplatilac ličnog primanja kažnjelog ne obustavi i ne uplati iznos ličnog primanja na kome se sprovodi prinudna naplata, na propisani uplatni račun sud može doneti rešenje da se prinudna naplata sprovede iz novčanih sredstava sa računa isplatioca.

Ako ovim zakonom nije drukčije propisano na prinudnu naplatu iz ličnog primanja kažnjelog lica shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbeđenje.

Prinudna naplata na pokretnim i nepokretnim stvarima kažnjelog lica

Član 321.

U slučaju da nije moguće izvršiti prinudnu naplatu na drugi način, sud može doneti rešenje da se prinudna naplata sprovede na pokretnim ili nepokretnim stvarima kažnjelog fizičkog lica, preduzetnika ili odgovornog lica.

Prinudnu naplatu na pokretnim i nepokretnim stvarima kažnjelog lica sprovede stvarno i mesno nadležan sud u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbeđenje.

Dužnost obaveštavanja o plaćanju novčane kazne

Član 322.

O izvršenoj uplati novčane kazne, troškova postupka i drugih novčanih iznosa, nadležni organ za javna plaćanja obavezan je da bez odlaganja izvesti sud, odnosno organ uprave koji je doneo odluku dostavljanjem izveštaja o plaćanju uz izvod o dnevnim promenama na odgovarajućim računima.

Član 323.

Izvršenje presude u pogledu naknade štete i povraćaja stvari vrši se po zahtevu oštećenog, odnosno sopstvenika stvari.

Pravnosnažna presuda je izvršni naslov.

GLAVA XXXVI

JEDINSTVENI REGISTRI

1. Registar sankcija

Član 324.

U svrhu vođenja jedinstvene evidencije izrečenih prekršajnih sankcija vodi se jedinstveni registar sankcija.

Registar sankcija je centralizovana elektronska baza podataka u kojoj se čuvaju i obrađuju svi uneti podaci.

Čuvanje i rukovanje podacima u registru sankcija

Član 325.

Registar se čuva na centralnom elektronskom nosaču podataka pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa koje je odgovorno za njegovo održavanje i čuvanje.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa je dužno da preduzme tehničke, kadrovske i organizacione mere zaštite podataka, u skladu sa utvrđenim standardima i postupcima, koje su potrebne da bi se podaci zaštitili od gubitka, uništenja, nedopuštenog pristupa, promene, objavljivanja i svake druge zloupotrebe, kao i da utvrdi obavezu lica koja su zaposlena na obradi da čuvaju tajnost podataka.

Rukovalac podataka u registru sankcija

Član 326.

Predsednik prekršajnog suda imenuje rukovaoca podataka u registru koji ima sledeća ovlašćenja i obaveze :

- 1) da se stara o zakonitom, sistematičnom i ažurnom unosu , brisanju i izmeni podataka u registru;
- 2) obezbeđuje ovlašćenim licima uvid u registar;
- 3) izdaje overene izvode iz registra i potvrde da lice nije upisano u registar;
- 4) obezbeđuje čuvanje i arhiviranje dokumentacije koja predstavlja osnov za upis, brisanje ili izmene podataka u registru;

5) preduzima druge radnje neophodne za nesmetano i pravilno ažuriranje podataka u registru, u skladu sa zakonom.

Podaci koji se upisuju u registar sankcija

Član 327.

U registar sankcija upisuju se sledeći podaci :

- 1) ime i prezime i jedinstveni matični broj kažnjelog fizičkog lica, preduzetnika, odnosno odgovornog lica u pravnom licu, odnosno broj putne isprave stranog fizičkog lica, za preduzetnika i naziv i sedište radnje;
- 2) za kažnjeno pravno lice naziv i sedište, PIB i matični broj;
- 3) pravosnažna, odnosno konačna odluka kojom je izrečena prekršajna sankcija;
- 4) pravna kvalifikacija učinjenog prekršaja;
- 5) vrsta i opis izrečene prekršajne sankcije;
- 6) trajanje izrečene zaštitne mere;
- 7) prekršajni sud koji je doneo presudu, odnosno organ koji je izdao prekršajni nalog;
- 8) prekršajni sud koji je izvršio upis;
- 9) datum upisa.

Unos podataka u registar sankcija

Član 328.

Unos podataka iz člana 327. ovog zakona vrši sud koji je doneo pravosnažnu odnosno konačnu odluku koja je osnov za unos, odnosno prvostepeni sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji je osnov za unos.

Unos podataka u registar sankcija vrši se odmah po nastupanju pravosnažnosti, odnosno konačnosti odluke kojom je izrečena prekršajna sankcija, o čemu nadležan sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Izdavalac prekršajnog naloga, u skladu sa članom 173. stav 3. ovog zakona, obavezan je da odmah po isteku roka iz člana 173. stav 2. ovog zakona dostavi nadležnom sudu kopiju izdatog prekršajni naloga sa konstatacijom konačnosti i zabeležkom da li je novčana kazna plaćena.

Brisanje podataka iz registra sankcija

Član 329.

Izrečena sankcija pravnom, fizičkom i odgovornom licu kao i preduzetniku briše se iz evidencije po službenoj dužnosti ako kažnjeno lice u roku od četiri godine od dana pravosnažnosti odluke kojom je izrečena sankcija ne učini novi prekršaj.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, izrečena opomena briše se u roku od godinu dana od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena.

Maloletnom licu brišaće se izrečena kazna maloletničkog zatvora u roku od dve godine od kada je ta kazna izvršena, zastarela ili oproštena , ako ne izvrši novi prekršaj.

Zaštitna mera se neće brisati iz prekršajne evidencije dok se ne izvrši ili dok ne istekne rok zastarelosti izvršenja zaštitne mere.

Izdavanje podataka iz registra sankcija

Član 330.

Podaci o kažnjenim licima iz registra sankcija mogu se dati samo drugom sudu, nadležnom tužilaštvu, policiji i organima inspekcije, u vezi sa krivičnim postupkom ili postupkom za prekršaj koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo kažnjavano za prekršaj, organima nadležnim za izvršenje sankcija za prekršaje ili nadležnim organima koji učestvuju u postupku brisanja kazne.

Na obrazložen zahtev organa iz predhodnog stava ovog člana mogu se dati podaci iz registra sankcija za kažnjeno lice ako još traju određene pravne posledice kazne ili zaštitne mere ili ako za to postoji opravdan interes zasnovan na zakonu.

Građanima i pravnim licima se na njihov zahtev moraju dati podaci o njihovom kažnjavanju za prekršaje.

Od građana i pravnih lica se ne može tražiti da podnesu dokaze da nisu kažnjavani za prekršaje osim ako je to izričito predviđeno zakonom.

Uz zahtev za izdavanje podataka iz registra sankcija dostavlja se i dokaz o uplati naknade za traženu uslugu. Naknade za izdavanje podataka iz registra sankcija propisuje posebnim aktom ministar za poslove pravosuđa .

2. Registar neplaćenih novčanih kazni i drugih novčanih iznosa

Član 331.

U svrhu efikasne naplate izrečenih novčanih kazni, naknade troškova i naplate drugih novčanih iznosa dosuđenih po osnovu naknade štete, imovinskopravnog zahteva ili oduzimanja imovinske koristi , vodi se jedinstven registar neplaćenih novčanih kazni i drugih novčanih iznosa (u daljem tekstu: registar novčanih kazni).

Registar novčanih kazni je centralizovana elektronska baza podataka u kojoj se čuvaju svi podaci uneti u registar.

Sve neplaćene novčane kazne, troškovi postupka i drugi novačani iznosi koji su izrečeni pravnosnažnom i izvršnom odlukom suda ili putem konačnog i izvršnog prekršajnog naloga se upisuju u registar novčanih kazni.

Na čuvanje i rukovanje podacima u registru novčanih kazni shodno se primenjuju odredbe o registru sankcija iz člana čl. 325. i 326. ovog zakona.

Podaci koji se unose u registar novčanih kazni

Član 332.

U registar novčanih kazni upisuju se sledeći podaci :

1) ime i prezime i jedinstveni matični broj kažnjelog fizičkog lica, preduzetnika odnosno odgovornog lica u pravnom licu, odnosno broj putne isprave stranog fizičkog lica koji nije u propisanom roku u celosti platio novčanu kaznu ili druge dosuđene novčane iznose ili nije nadoknadio dosuđene troškove postupka;

2) za kažnjeno pravno lice naziv i sedište, PIB i matični broj, za preduzetnika naziv i sedište radnje;

- 3) pravnosnažna i odnosno konačna odluka kojom je izrečena novčana obaveza;
- 4) prekršajni sud koji je doneo odluku odnosno organ koji je izdao prekršajni nalog;
- 5) dugovani iznos i osnov dugovanja;
- 6) datum dospeća obaveze plaćanja;
- 7) prekršajni sud koji je izvršio upis;
- 8) datum upisa.

Neplaćene novčane kazne i drugi dosuđeni novčani iznosi evidentiraju se i vode u registru novčanih kazni.

Unos podataka u registar novčanih kazni

Član 333.

Unos podataka iz člana 332. ovog zakona vrši sud koji je doneo odluku koja je osnov za unos , odnosno prvostepeni sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji je osnov za unos.

Unos podataka u registar novčanih kazni vrši se po isteku roka za dobrovoljno plaćanje, o čemu nadležan sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Na unos podataka u registar novčanih kazni shodno se primenjuju odrebe člana 328. stav 3 ovog zakona.

Brisanje i promena podataka u registru novčanih kazni

Član 334.

Ako kažnjeno lice delimično ili potpuno plati dugovani iznos ili se izrečena novčana kazna potpuno ili delimično zameni izvršenom kaznom zatvora ili radom u javnom interesu, nadležan sud je obavezan da odmah izvrši brisanje podataka odnosno upiše odgovarajuću promenu u registar novčanih kazni.

Ako kažnjeno lice pre postupka izvršenja dobrovoljno delimično ili potpuno plati novčanu kaznu izrečenu prekršajnim nalogom , izdavalac naloga je obavezen da o tome odmah obavesti nadležni sud .

Novčana kazna i troškovi postupka, podaci o kažnjenom licu kao i svi ostali podaci u vezi sa time brišu se iz registra novčanih kazni odmah nakon što kažnjeni plati celokupan dugovani iznos, odnosno po proteku roka od četiri godine od dana kada su prekršajni nalog ili osuđujuća presuda postali pravnosnažni.

Pristup podacima u registru i izdavanje izvoda i podataka iz registra

Član 335.

Podaci iz registra novčanih kazni dostupni su svim prekršajnim sudovima kao i organima nadležnim za vođenje postupaka iz člana 336. ovog zakona.

Na izdavanje podataka iz registra novčanih kazni, shodno se primenjuju odredbe čl. 326. i 330. ovog zakona.

Zahtev za izdavanje podataka iz registra novčanih kazni može se podneti bilo kom prekršajnom sudu.

Pristup podacima iz registra novčanih kazni odobrava i bliže uređuje posebnim aktom ministar za poslove pravosuđa.

Posledice upisa u registar novčanih kazni

Član 336.

U svrhu naplate izrečene novčane kazne, troškova postupka, i drugih dosuđenih novčanih iznosa koji su evidentirani u registru novčanih kazni, kažnjenom licu dok u potpunosti ne izmiri dugovani iznos neće se dozvoliti:

- 1) izdavanje dozvola ili uverenja za čije su izdavanje nadležni organi uprave, osim onih koja se odnose na lični status;
- 2) povraćaj oduzetih ličnih i drugih dokumenata koja su oduzeta po osnovu člana 199. ovog zakona;
- 3) registracija, odnosno promena registracije pravnog lica ili registracija preduzetničke delatnosti koje podrazumevaju promenu PIB.

Glava XXXVII

KOLIZIONE NORME I USTUPANJE PREDMETA NA IZVRŠENJE U ODNOSIMA IZMEĐU SUDOVA U REPUBLICI SRBIJI

Ustupanje izvršenja

Član 337.

Sud koji je izrekao kaznu zatvora, vaspitnu meru ili zaštitnu meru može zahtevati da se ta kazna, odnosno mera izvrši na području drugog suda u Republici Srbiji, na kome je prebivalište, odnosno boravište lica prema kome se izvršenje ima sprovesti.

Obaveze suda po ustupanju izvršenja

Član 338.

Sud koji je sproveo izvršenje donosi rešenje o troškovima koji su nastali pri sprovođenju izvršenja.

Radi namirenja troškova izvršenja, sud koji je sproveo izvršenje zadržaće potrebnu sumu od naplaćenog iznosa

Glava XXXVIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 339.

Propisi o prekršajima koji nisu u skladu sa ovim zakonom uskladiće se do dana početka primene ovog zakona.

Član 340.

Prekršajni postupci započeti do dana početka primene ovog zakona okončaće se po odredbama zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 116/08 i 111/09).

Postupcima iz stava 1. ovog člana od dana početka primene ovog zakona za rešavanje po žalbi na rešenje organa uprave nadležan je drugostepeni prekršajni sud.

Predmeti prekršajnih sudova u kojima do dana početka primene ovog zakona nije doneta odluka po žalbi na odluke organa uprave, ustupiće se drugostepenom prekršajnom sudu na nadležnost.

Član 341.

Podzakonski akti propisani ovim zakonom doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 342.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o prekršajima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 116/08 i 111/09).

Član 343.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. marta 2014. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje novog Zakona o prekršajima sadržan je u članu 97. stav 1. tač. 2. i 16. Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 89/06) kojim se utvrđuje da Republika Srbija, između ostalog, uređuje postupak pred sudovima i drugim državnim organima; odgovornost i sankcije za povredu zakona i drugih propisa; kao i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa;

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustanovljavanjem posebnih prekršajnih sudova i prevođenjem sudija za prekršaje iz upravne sfere u pravosudni sistem, važeći Zakon o prekršajima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 116/08 i 111/09) je rešio jedno od najvažnijih i najkontroverznijih pitanja našeg prekršajnog prava i time udovoljio ustavnopravnom i međunarodnopravnom zahtevu da o pravima i dužnostima građana, posebno o njihovom kažnjavanju, može konačno da odlučuje samo nezavisni sud. To predstavlja veliki napredak u odnosu na dotadašnje stanje. Međutim, na procesnom planu ovaj Zakon, uprkos veoma nezadovoljavajućem stanju u toj oblasti, nije doneo nikakve značajne promene.

Najvažniji razlog za nastavak započete reforme prekršajnog prava leži u današnjoj disfunkcionalnosti prekršajnog postupka, koji ni približno nije u stanju da ostvari ciljeve zbog kojih je ustanovljen. Kako je danas postavljen taj postupak, organi koji ga vode sve teže mogu da savladaju sve veći broj predmeta koji se pred njih iznose. Iz godine u godinu, broj predmeta u radu se povećava. Nekoliko desetina hiljada prekršajnih predmeta godišnje zastareva uglavnom usled opstrukcije stranaka, koja je važećim zakonom široko omogućena.

Prema podacima iz godišnjeg izveštaja Vrhovnog kasacionog suda, prekršajni sudovi su u 2011 primili 602.761 predmet, a ukupno u radu je bilo 1.108.990 predmeta, što je nešto više u odnosu na 2010 godinu. Rešeno je 644.845 predmeta, a ostalo nerešeno 464.145 predmeta. Iz ove kratke statistike se vidi, da prekršajni sudovi u svom radu imaju preko milion predmeta, od kojih je ostalo 48 % predmeta nerešeno. Imajući u radu ovako veliki broj predmeta uspešnost funcionisanja prekršajnih sudova ima veliki uticaj na opštu percepciju građana o pravosuđu. Ovako veliki broj nerešenih predmeta i pored relativno uspešnog savlađivanja priliva novih predmeta svakako je zabrinjavajući. Ako se ima u vidu da je važeći apsolutni rok zastarelosti vođenja prekršajnog postupka samo 2 godine, verovatnoća je da će veliki broj nerešenih predmeta usled nastupanja zastarelosti biti obustavljen. Ako se na ove podatke doda i vrlo nizak procenat uspešno naplaćenih novčanih kazni, koji se u većim gradovima kreće između 15% ili najviše 30%, jasno je da samo mali procenat predmeta bude uspešno okončan.

Prema izveštaju o radu za period 31.01.2012 do 31.03.2012, procenat izvršenih predmeta Prekršajnog Suda u Beograd je 14,3 %; Prekršajnog Suda u Zrenjaninu je 32,5% ; Prekršajnog Suda u Valjevu je 16,8% ; Prekršajnog Suda u Kikinda je 30,6 % ; Prekršajnog Suda u Leskovac je 23,7%; Prekršajnog Suda u Arančelovac je 16,3%; Ovako veliki broj ne izvršenih predmeta predstavlja veliki problem u radu prekršajnih sudova kako sa stanovišta efikasnosti rada sudova tako i u smislu negativnog ekonomskog efekta na budžet Repubike Srbije.

Pored navedenog, u sadašnjoj praksi prekršajnih sudova se najčešće javljaju poteškoće u vezi sa pozivanjem i obezbeđivanjem prisustva okrivljenog i drugih učesnika u postupku, suviše kratkim rokovima za postupanje, loša procesna

disciplina stranaka , neaktivnost ovlaćenih podnosilaca prekršajnih prijava u postupku pred sudom i njihova nezaiteresovanost za uspešan ishod postupka, problemi u procesuiranju stranih fizičkih i pravnih lica, itd.

U cilju rešavanja problemima u radu prekršajnih sudova bilo je potrebno izraditi novi zakon o prekršajima koji će regulisati rešavanje prekršajnih predmeta na ekonomičan i efikasan način i u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima , jurisprudencijom Suda za Ljudska Prava i drugim važećim međunarodnim dokumentima. Potreban je, savremeniji, svrsishodniji, efikasniji i ekonomičniji postupak koji mnogo uspešnije uspostavlja ravnotežu između opštih, odnosno društvenih i individualnih interesa.

Materija kojom se celovito uređuje vođenje prokršajnog postupka zahteva donošenje novog zakona. Novi zakon je potreban s obzirom na neophodnost izmena velikog broja postojećih zakonskih normi i potrebe usvajanja novih, savremenijih zakonskih rešenja. Imajući u vidu navedeno , Radna grupa za izradu Zakona o Prekršajima formirana je od strane Ministra pravde sa zadatkom da predloži izmene koji će u opštem smislu doprineti povećanju efektivnost rada prekršajnih sudova.

Rad na izradi Zakona o prekršajima otpočet je u decembru 2011. godine. Prevažadni zadatak je bio da se sačini radni tekst izmena i dopuna zakona kojim će se unaprediti odredbe vezane za dostavljanje i obezbeđenje prisustva okrivljenog i drugih učesnika u postupku, zatim izvršenja, ali imajući u vidu i uočene probleme u vezi sa postupanjem u propisanim rokovima, zatim u oblasti izvršenja sudskih odluka i naplate novčanih kazni i konačno, u cilju usklađivanja ovog zakona sa Zakonikom o krivičnom postupku, Krivičnim zakonikom i Zakonom o izvršenju i obezbeđenju s obzirom da je od poslednjih izmena i dopuna Zakona o prekršajima došlo do izmena navedenih zakona.

Polazni dokument bio je predlog posebne radne grupe koju je formirao Viši prekršajni sud, zatim pojedinačni predlozi članova Radne grupe za izradu Zakona, postojeće odredbe zakona, ali i obavljena analiza u vezi sa dostavljanjem i problemima dostavljanja i problemima u naplati novčanih kazni , što je ukazalo na potrebu da se izmene zakonske odredbe u vezi sa naplatom novčanih kazni i da se učini prekršajni postupak jednostavnijim i pravičnijim za građane.

U međuvremenu, zbog obimnosti izmena pristupilo se izradi novog zakona o prekršajima tako da su mnoge novine unete, čitava poglavlja uvedena, ali i neka izostavljena.

Zakonom je regulisano rešavanje prekršajnih predmeta na ekonomičan i efikasan način. Između ostalog, predloženo je povećanje rokova zastarelosti, uvođenje instituta prekršajnog naloga (koji će izdavati organi uprave za prekršaje za koje je predviđena novčana kazna u fiksnom iznosu), kao i jedinstvenih registara (prekršajnih sankcija i nenaplaćenih novčanih kazni) između ostalog, jer se ukazala potreba za uvođenjem sistema kontrole naplate novčanih kazni koji sada nije u dovoljnoj meri prisutan, kao i brojni drugi instituti. Detaljnije je uređena prekršajna odgovornost pravnih lica, zatim prekršajna sankcija rad u javnom interesu radi njene šire primene; načela prekršajnog postupka u delu o teretu dokazivanja i upotrebe jezika u postupku, odredbe o dostavljanju i druge odredbe.

Prema dostupnim podacima u zemljama regiona novi pasivni sistem izvršenja naplate novčanih kazni u vidu Registra novčanih kazni uspostavljen je u Federaciji BiH i rezultirao je boljim izvršenjem i povećanjem naplate novčanih kazni. U Sloveniji je takođe usvojen ovaj pasivni sistem naplate novčanih kazni, kao i u Crnoj Gori.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Član 1. Zakona prilagođen je sadržini Zakona i određuje da se ovim zakonom uređuje pojam prekršaja, uslovi za prekršajnu odgovornost, uslovi za propisivanje i primenu prekršajnih sankcija, sistem sankcija, prekršajni postupak, izdavanje prekršajnog naloga, postupak izvršenja odluke, registar sankcija i registar neplaćenih novčanih kazni i drugih novčanih iznosa..

Član 2. Zakona sadrži definiciju prekršaja kao protivpravnog dela koje je zakonom ili drugim propisom nadležnog organa određeno kao prekršaj i za koje je propisana prekršajna sankcija. Ova definicija je usaglašena sa osobenom prirodom prekršaja koji najčešće iz nehata i propuštanjem čine kako fizička, tako i pravna lica. Ranija definicija se odnosila isključivo na prekršaje fizičkih lica. Definicija konceptijski odgovara rešenjima prihvaćenim u drugim pravnim sistemima germanske varijante koja imaju sličnosti sa kaznenim sistemom Republike Srbije (kao na primer u nemačkom i slovenačkom pravu).

Odredbama čl. 3-9. Zakona koje su sadržane u Glavi I koju čine Osnovne odredbe, regulišu pitanja kao što su zakonitost u propisivanju prekršaja i prekršajnih sankcija (član 3.), svrha prekršajnih sankcija (član 5.), prostorno važenje propisa (član 7.) na način kako je to i do sada bilo regulisano, a što je u skladu sa odgovarajućim odredbama u krivičnom zakonodavstvu.

Članom 8. Zakona precizirano je načelo zabrane suđenja dva puta u istoj stvari kako bi se izbegle mogućnosti dvostrukog vođenja kaznenih postupaka za prekršaje, krivična dela ili privredne prestupe sa sličnim obeležjima.

Član 13. Zakona radi stvaranja neprotivrečnog sistema kaznenih delikata i ujednačenja krivičnog i prekršajnog prava dopunjene su odredbe o kaznenim dejstvima prekoračenja nužne odbrane tako što je predviđena mogućnost oslobođenja od kazne.

Član 14. Zakona radi ujednačenja rešenja materijalnog krivičnog i prekršajnog prava dopunjene su odredbe o kaznenim dejstvima prekoračenja krajnje nužde predviđanjem mogućnosti oslobođenja od kazne.

Član 15. Zakona na sličan način kao u krivičnom zakonodavstvu predviđa silu i pretnju kao razloge isključenja protivpravnosti prekršaja, praveći pri tome razliku između odoljive i neodoljive sile.

Glava III – naziv „Odgovornost za prekršaj” odgovara sadržini ove glave u kojoj su uređeni uslovi za postojanje prekršajne odgovornosti različitih subjekata prekršaja.

U članu 18. Zakona je na precizniji način u odnosu na postojeći zakon određena krivica kao osnov subjektivne odgovornosti fizičkih lica za prekršaj. Definicija je usklađena sa definicijom krivice u Krivičnom Zakoniku Republike Srbije s tim što je uvažena specifičnost da je za odgovornost za prekršaj dovoljno da je učinilac iz nehata preduzeo radnju prekršaja.

Član 19. Zakona uređuje u skladu krivičnim zakonodavstvom pitanje odgovornosti ako je prekršaj učinjen u stanju neuračunljivosti, skrivljene neuračunljivosti ili bitno smanjene uračunljivosti.

Odredbe čl. 21. i 22. Zakona regulišu institute stvarne i pravne zablude u skladu sa krivičnim zakonodavstvom tako da neotklonjiva stvarna i pravna zabluda predstavljaju osnove za isključenje prekršajne odgovornosti.

Odredbe čl. 23-26. Zakona regulišu na potpuniji način saizvršilaštvo, podstrekivanje, pomaganje kao i granice odgovornosti saučesnika, čime su ova

pitanja preciznije regulisana u odnosu na postojeći zakon. Tako je odredba člana 26 dopunjena u pogledu odgovornosti saizvršioca što je nedostajalo.

U članu 27. Zakona u cilju preciznijeg regulisanja odgovornosti pravnih lica upotpunjene su odredbe koje se odnose na pravno lice kao subjekta prekršaja u odnosu na postojeći zakon, u skladu sa odogovarajućim odredbama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična dela.

Član 28. Zakona predviđa mogućnost kažnjavanja pravnog sledbenika pravnog lica u cilju sprečavanja izbegavanja odgovornosti za prekršaj namernim gašenjem pravnog lica.

Član 29. Zakona posebno propisuje uslove za odgovornost preduzetnika, što u važećem zakonu nije regulisano.

U članu 31. Zakona po uzoru na propise koji uređuju privredne prestupe proširena je odgovornost stranih pravnih lica za prekršaje koje učine na teritoriji Republike Srbije svojim prevoznim sredstvima. Izmena je inicirana potrebama prakse.

Glava IV, odredbe čl. 32-67. Zakona uređuju kao prekršajne sankcije, kazne, kaznene poene, opomenu, zaštitne mere i vaspitne mere. Kazneni poeni se ovim izmenama pozicioniraju pravilnije i iz sistema prekršajnih kazni prevode u posebnu (nesamostalnu) vrstu prekršajnih sankcija (čl. 32, 33. i 48. Zakona).

U članu 38. Zakona poboljšana je definicija rada u javnom interesu i usvojeno rešenje koje ne sadrži ograničenje da se rad u javnom interesu mora izvršavati najviše dva časa dnevno, što je ocenjeno kao glavna prepreka u postojećem zakonu za primenu ove sankcije.

Član 39. Zakona u cilju jačanja pravne sigurnosti predviđen je opšti maksimum novčane kazne koja se za pojedine prekršaje izriče u srazmeri sa pričinjenom štetom, vrednošću neizvršene obaveze ili vrednosti robe.

U članu 40. Zakona iz praktičnih razloga dopunjeno je i precizirano na koji način se računa rok za plaćanje novčane kazne ako je na presudu izjavljena žalba. Takođe je određeno da sud može rešenjem dozvoliti da se u opravdanim slučajevima novčana kazna isplati u ratama u roku plaćanja koji ne može biti duži od 6 meseci, pod uslovom da su plaćeni troškovi postupka. Ovim je rok plaćanja u odnosu na postojeći zakon produžen sa 3 na 6 meseci imajući u vidu da zbog ekonomske krize sve veći broj građana nije u mogućnosti da odjednom plati iznos novčane kazne.

Članom 41. Zakona u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija precizirane su odredbe o zameni neplaćene novčane kazne kaznama zatvora ili rada u javnom interesu uz isključenje ove mogućnosti u odnosu na kažnjena pravna lica i maloletnike.

Članom 42. Zakona precizirani su uslovi pod kojima se ranija osuđivanost za prekršaj može ceniti kao otežavajuća okolnost.

Članom 44. Zakona u skladu sa izmenama učinjenim u čl. 13. i 14. ovog zakona, a po uzoru na krivično zakonodavstvo predviđa se mogućnost oslobođenja od kazne ako učinilac posle izvršenog prekršaja, a pre nego što je saznao da je otkriven, otkloni posledice dela ili nadoknadi štetu prouzrokovanu prekršajem. Sud može osloboditi od kazne i učinioca prekršaja učinjenog iz nehata kada posledice dela tako teško pogađaju učinioca da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odogovarale svrsi kažnjavanja.

Član 45. Zakona reguliše sticaj prekršaja, pod uslovom da je učinilac jednom radnjom ili sa više radnji učinio više prekršaja za koje mu se istovremeno sudi. Utvrđuju se uslovi za izricanje jedinstvene kazne.

Član 46. Zakona u skladu sa potrebama prakse dodate su nove odredbe o prekršaju u produženom trajanju, usaglašeno sa odgovarajućim rešenjem iz Krivičnog Zakonika.

Članom 48. Zakona kazneni poeni se određuju kao posebna vrsta prekršajne sankcije. Broj kaznenih poena je povećan na 25 kako bi se obezbedio veći raspon, naročito neophodan u slučaju sticaja (član 49. Zakona).

Odredbe čl. 51-67. Zakona uređuju zaštitne mere. U predloženom tekstu zakona u odnosu na postojeći zakon unete su dve nove zaštitne mere u odnosu na postojeći zakon i to zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja (član 60. Zakona) i zaštitna mera oduzimanja životinja i zabrane držanja životinja (član 66. Zakona). U odnosu na važeći zakon izmenjene su odredbe o zaštitnoj meri zabrane upravljanja motornim vozilom, izmenjen je naziv jedne zaštitne mere dok je kod pojedinih zaštitnih mera rok za njihovo izvršenje drugačije regulisan.

Odredbama čl. 55. i 56. Zakona uvode se novine koje se tiču zaštitnih mera zabrane vršenja određenih delatnosti, zabrane pravnom licu da vrši određene delatnosti i zabrane odgovornom licu da vrši određene poslove i to u delu izvršenja ove zaštitne mere jer su po sadašnjem zakonu ove mere tekle od dana pravnosnažnosti odluke kojom je mera izrečena, a predloženim tekstom zakona one teku od dana izvršnosti. U vezi sa tim u praksi se pojavio problem i to naročito kada je vođen drugostepeni prekršajni postupak u situaciji kada su odluke Višeg prekršajnog suda takve da se žalba odbija. U tim situacijama danom donošenja drugostepene odluke odluka postane pravosnažna, a dostavi se okrivljenom nakon čak 2 do 3 meseca kada jedan deo zaštitne mere već istekne, a okrivljeni i ne zna da mu je izrečena, odnosno da je potvrđena u drugostepenom postupku. Kako izvršnost po predloženom zakonu teče po proteku roka od 15 dana od dana dostavljanja drugostepene odluke, to je po predloženom tekstu zakona dan od kada ove zaštitne mere počinju da teku.

Članom 58. Zakona kod zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom novina je to što je njeno dejstvo vremenski ograničeno, odnosno sastoji se u tome da se učiniocu privremeno zabrani upravljanje motornim vozilom određene vrste ili kategorije. Ono što je važnije zabrana se ne odnosi na sva motorna vozila kao što je to slučaj sa prethodnim zakonom nego samo na zabranu upravljanja motornim vozilima one vrste ili kategorije kojom je okrivljeni prekršaj izvršio. Sadašnje zakonsko rešenje u praksi je donelo puno problema tako da su prekršajni sudovi u svojoj praksi imali situaciju da je okrivljeni učinio administrativni prekršaj upravljajući mopedom i zbog toga mu je izrečena zaštitna mera za sve kategorije i vrste motornih vozila, pa mu je zbog toga i ograničeno pravo na rad jer je u pitanju vozač profesionalac koji upravlja teretnim vozilima ili autobusima. Pored toga, u svim zemljama u okruženju ova zaštitna mera se odnosi samo na određenu vrstu i kategoriju, a ne na sve vrste odnosno kategorije motornih vozila.

Član 59. Zakona zaštitna mera obaveznog lečenja alkoholičara i narkomana iz sadašnjeg zakona je promenila svoj naziv i na taj način se uskladila sa drugim propisima i sada se zove „zaštitna mera obaveznog lečenja zavisnika od alkohola i psihoaktivnih supstanci”.

Članom 60. Zakona iz praktičnih razloga uvodi se nova zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi sa mogućnošću povremene hospitalizacije u ustanovi. Rešenje je usaglašeno sa sličnim iz Krivičnog zakonika, a u pogledu trajanja prilagođeno prekršajima.

Razlozi za uvođenje zaštitne mere obaveznog psihijatrijskog lečenja je postojanje pravne praznine koja egzistira u poslednjih nekoliko decenija, a to je situacija kada se u toku prekršajnog postupka utvrdi da je okrivljeni prekršaj učinio u

okolnostima kada nije mogao shvatiti značaj svog činjenja ili nečinjenja ili nije mogao upravljati svojim postupcima usled trajne ili privremene duševne bolesti ili druge teže duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja. U tim slučajevima prekršajni sud je, pošto zaštitna mera nije bila propisana, okrivljenog oslobađao krivice jer postoje okolnosti koje isključuju odgovornost okrivljenog za prekršaj. Takvi okrivljeni, vrlo često i opasni po svoju okolinu su puštani na slobodu i protiv njih nije mogla da se preduzme nikakva mera u pravcu njihovog lečenja i vraćanja uračunljivosti. Odredbom kojom je propisana ova zaštitna mera predviđene su dve vrste psihijatrijskog lečenja i to lečenje na slobodi i u zdravstvenoj ustanovi, odnosno stacionaru.

Članom 66. Zakona propisuje se nova zaštitna mera oduzimanje životinja i zabrana držanja životinja. Potreba za propisivanjem ove zaštitne mere proizilazi iz odredbi Zakona o dobrobiti životinja, odnosno potrebe da se od lica koja zlostavljaju životinje one mogu oduzeti, kao i da se licima koja su sklona takvom ponašanju može zabraniti držanje životinja. Propisivanjem ove zaštitne mere otvara se prostor da se posebnim zakonom ovakva zaštitna mera propiše.

Glava VI , čl. 71- 83. Zakona sadrži odredbe o maloletnicima.

U članu 71. Zakona uvođenjem termina „prema maloletniku“ umesto „protiv maloletnika“ otklonjena je zakonska terminološka nedoslednost i na taj način primereno se odražava suštinski odnos države i društva prema maloletnicima.

Članom 72. Zakona proširena je odgovornost za prekršajno ponašanje maloletnika – deteta i na druga lica koja vrše dužni nadzor nad detetom, a što je uslovljeno praksom. U hraniteljskim porodicama i domovima za decu bez roditelja nadzor nad maloletnicima vrše hranitelji, odnosno vaspitači, a tokom boravka dece u predškolskim i školskim ustanovama, na ekskurzijama vaspitači, odnosno nastavnici, kada roditelj, staratelj ili usvojitelj nisu u fizičkoj mogućnosti da vrše stalni nadzor nad detetom. Većina prekršaja koje čine deca su situacionog karaktera, a ne posledica vaspitne zapuštenosti kada odgovornost za njihovo protivpravno ponašanje treba da snosi lice koje nadzire njihovo ponašanje. Predškolske i školske ustanove nisu samo obrazovne već i vaspitne ustanove. Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja propisuje obaveze učenika, ali i odgovornost učenika koji vrši povredu pravila ponašanja kada škola ima obavezu da u takvim situacijama, uz učešće roditelja, odnosno staratelja ili usvojitelja učenika, pojača vaspitni rad sa maloletnikom određenim aktivnostima iz koje obaveze proizilazi i odgovornost u slučaju nepreduzivanja ovih mera.

Član 73. stav 4. Zakona predviđa kaznene poene kao sankcije koje se mogu izreći maloletniku imajući u vidu da stariji maloletnik sa navršениh 17 godina života stiče pravo na polaganje vozačkog ispita i dobijanje vozačke dozvole kada kao učesnik u saobraćaju može da bude oglašen odgovornim za učinjeni saobraćajni prekršaj za koji su kumulativno sa kaznom propisani i kazneni poeni.

Član 76. Zakona koji reguliše posebne obaveze koje sud može odrediti maloletniku, izmenom stava 2. ovog člana rok za izvršenje posebnih obaveza odnosi se samo na posebne obaveze iz stava 1. tač. 2 – 7. ovog člana, jer je nelogično da posebna obaveza izvinjenje oštećenom iz st.1.tačka 1. ovog člana traje šest meseci s tim da način i vreme izvršenja ove mere odredi nadležni organ starateljstva.

U članu 81. Zakona koji reguliše kažnjavanje starijih maloletnika u stavu 3. brisanjem odredbe da se maloletniku neplaćena novčana kazna ne može zameniti zatvorom u trajanju dužem od petnaest dana, izvršeno je usklađivanje sa odredbom člana 41. Zakona da će se neplaćena novčana kazna izrečena prema maloletniku prinudno naplatiti na njegovoj imovini, imovini njegovog roditelja ili drugog lica zaduženog da se o njemu stara. Pored toga, maloletniku se kazna maloletničkog

zatvora ne može izreći bez prethodno pribavljenog mišljenja organa starateljstva, pa analogno tome ne bi mogla da se izvrši ni zamena neplaćene novčane kazne u kaznu maloletničkog zatvora u postupku izvršenja bez mišljenja ovog organa. Pravnosnažna i izvršna odluka suda ne može se menjati u meritumu u izvršnom postupku do čega bi svakako dovelo naknadno pribavljeno mišljenje organa starateljstva i predlog da se maloletniku ne bi mogla neplaćena novčana kazna menjati u kaznu maloletničkog zatvora zbog njegove preosetljivosti, stepena duševne razvijenosti, nesrazmere zamenjene novčane kazne sa vrstom i težinom učinjenog prekršaja, i drugih okolnosti koje se moraju uzeti u obzir kod izricanja kazne maloletničkog zatvora maloletnom učiniocu prekršaja. Stavom 5. kao novina uvedena je obaveza suda da obavesti organ starateljstva o izrečenoj vaspitnoj meri ili kazni maloletnom učiniocu prekršaja, koja je uslovljena potrebom uvođenja prekršajne evidencije za maloletnike kako bi organ starateljstva mogao, na zahtev suda, da predlog za izricanje adekvatne mere prema maloletniku, kojom će se najbolje postići svrha prevaspitavanja, s obzirom da organ starateljstva predlog za izricanje određene vaspitne mere ili kazne zasniva ne samo na okolnostima pod kojima maloletnik živi, njegovim sklonostima, ličnim interesovanjima, stepenu duševne razvijenosti već i na činjenici da li je ranije procesuiran, zbog kojih prekršaja, kao i kakve su mu sankcije bile izrečene.

U članu 83. Zakona koji reguliše dejstvo punoletnosti odredbe su bolje i preciznije formulisane u odnosu na postojeći zakon tako što je navedeno da će se ako je maloletni učinilac prekršaja pre ili u toku prekršajnog postupka postao punoletan primenjivati odredbe o maloletnicima, osim odredaba o vaspitnim merama.

Odredbe čl. 84. i 85. Zakona regulišu zastarelost.

Članom 84. Zakona propisano je da se prekršajni postupak ne može pokrenuti ako protekne dve godine od dana kada je prekršaj učinjen dok vođenje prekršajnog postupka u svakom slučaju zastareva kad protekne četiri godine od kada je prekršaj učinjen.

Članom 85. Zakona predviđeno je da se izrečena kazna i zaštitna mera ne mogu izvršiti ako su od dana pravnosnažnosti presude protekle dve godine, a u svakom slučaju izvršenje kazne, odnosno zaštitne mere zastareva kad protekne dva puta onoliko vremena koliko se traži za izvršenje kazne, odnosno zaštitne mere.

U ovim osredbama su terminološki učinjene izmene tako što je pojašnjeno da se radi o zastarelosti pokretanja i vođenja prekršajnog postupka i zastarelosti izvršenja kazne i zaštitne mere. Dakle, terminološki su pojašnjene situacije da se zastarelost kao i u krivičnom pravu ima smatrati u dva pravca i to kao zastarelost pokretanja i vođenja prekršajnog postupka i sa druge strane zastarelost izvršenja kazne i zaštitne mere.

U skladu sa potrebama prakse, relativni rokovi zastarelosti povećani su na dve godine imajući posebno u vidu da su se još posebno prenošenjem u nadležnost sudijama za prekršaje poreskih, deviznih, carinskih i drugih specifičnih prekršaja, izmenili uslovi pod kojima sudije za prekršaje rade. Ovi predmeti su prilično složeni, a i za postojeće saobraćajne i druge prekršaje su predloženo duži rokovi. Shodno ovoj izmeni, odnosno povećanju rokova zastarelosti, isključena je mogućnost da se posebnim zakonima predvide još duži rokovi zastarelosti.

Glava VIII kojom počinje Drugi deo zakona, u odredbama čl. 86–99. Zakona sadržana su „Osnovna načela prekršajnog postupka”. Učinjene su izvesne izmene u odredbama kojima se proklamuje poštovanje načela zakonitosti pri izricanju prekršajnih sankcija (član 87.) i to zbog mogućnosti da novčane kazne budu određene prekršajnim nalogom.

Iz istog razloga upotpunjena je i odredba člana 88. Zakona, a značajnije je menjan član 89. zakona gde u punoj meri dolazi do izražaja položaj suda kao nepristrasnog u sporu u kome učestvuju dve stranke (podnosilac zahteva za pokretanje prekršajnog postupka i okrivljeni). Na taj način napušta se dosadašnji princip po kome sud po službenoj dužnosti, u nekoj vrsti inkvizitornog postupka, utvrđuje činjenično stanje kako bi doneo zakonitu presudu. Ovakve izmene su u skladu sa trendom već prihvaćenim u novom Zakoniku u krivičnom postupku, koji se delimično primenjuje od početka 2012. godine.

To je ujedno najveća novina kod osnovnih načela prekršajnog postupka jer je, kako je navedeno, umesto dosadašnjeg načela utvrđivanja istine po kome je sud dužan da istinito i potpuno utvrdi činjenice koje su važne za donošenje zakonite odluke i da sa jednakom pažnjom ispita i utvrdi kako činjenice koje terete okrivljenog, tako i one koje mu idu u korist, uvedeno načelo dokazivanja. Dakle, ove bi stranke trebalo da imaju ravnopravan položaj, tako da bi procesni teret trebalo da leži i na jednoj i na drugoj stranci.

Razlog za uvođenje jednog potpuno novog načela je taj što je prema sada važećem zakonu, za razliku od suda samo sud bio taj koji je bio zainteresovan da se postupak pravilno i zakonito okonča. Za razliku od suda, stranke i to kako podnosilac zahteva tako i okrivljeni, su bili svaki na svoj način potpuno nezainteresovani za tok i ishod postupka. Podnosilac zahteva je smatrao da je sav njegov posao završen time što je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, pri tom ne obezbedivši u određenom broju slučajeva ni najmanji dokaz za tvrdnje koje iznosi u podnetom zahtevu. To je u praksi značilo da je sud primoran da izvodi dokaz saslušanjem npr. policajca, da ga je pozivao i do 10 puta na koje se nije odazivao niti je svoje izostanke pravdao, što je neminovno dovelo do zastarelosti prekršajnog postupka, i to u većem broju. S druge strane, okrivljeni se najčešće branio na taj način što je izbegavao prijem poziva i odugovlačio postupak u nameri da isti dovede do zastarelosti. Pored toga, okrivljeni je osporavao izvršenje prekršaja, a bez predloga za izvođenje dokaza koji mu idu u korist. Sve ovo zajedno činilo je prekršajni postupak neefikasnim i to je jedan od razloga nastupanja zastarelosti prekršajnog gonjenja u velikom broju slučajeva.

Za razliku od ovoga, po novom načelu dokazivanja, teret dokazivanja obeležja prekršaja i prekršajne odgovornosti je na podnosiocu zahteva za pokretanje prekršajnog postupka. Sud dokaze izvodi po pravilu na predlog stranaka, a stranka je dužna da pribavi dokaze čije je izvođenje predložila. Ovo podrazumeva da stranka ima obavezu ukoliko predloži saslušanje pojedinih svedoka da njihovo prisustvo i obezbedi na ročištu. U poslednjem stavu predloženog člana Zakon pravi izuzetak da sud može po službenoj dužnosti pribaviti dokaze ukoliko okrivljeni nije u stanju da to sam učini ili je to opravdano iz razloga celishodnosti i efikasnosti vođenja postupka. Ovo bi značilo da ukoliko treba pribaviti dokaz u korist okrivljenog, na primer, da je vozilo određenog dana bilo registrovano, to sud pribavlja od organa nadležnog za registraciju vozila po službenoj dužnosti.

Shodno novom načelu i ukidanje prvostepenih odluka zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja se ograničava, jer drugostepeni prekršajni sud bi ovakve odluke mogao po pravilu da donese samo ukoliko je neka od stranaka predložila i obezbedila izvođenje dokaza, a sud je bez opravdanog razloga odbio da ovakav dokaz izvede.

Član 94. Zakona reguliše upotrebu jezika u prekršajnom postupku, značajno preciznije i u skladu Ustavom i drugim zakonima.

Glava IX „Organi nadležni za vođenje prekršajnog postupka”, čl. 100-111. Zakona reguliše u odredbama čl.100-105. Zakona nadležnost sudova za vođenje prekršajnog postupka. Prekršajni postupak će moći da vode isključivo sudovi. Ovo

znači da u prvom stepenu prekršajni postupak vode prekršajni sudovi, a u drugom stepenu Viši prekršajni sud, odnosno kako je u Predlogu zakona dosledno navedeno drugostepeni prekršajni sud.

Odredbe čl. 106. i 107. Zakona regulišu spajanje i razdvajanje postupka. U važećem Zakonu o prekršajima instituti spajanja i razdvajanja prekršajnog postupka regulisani su u članu 97. i to, kao spajanje, samo u odnosu na položaj saučesnika tako što je propisano da je sud koji je nadležan za vođenje prekršajnog postupka protiv učinioca prekršaja nadležan i za vođenje postupka protiv saučesnika. U tom slučaju sprovede se, po pravilu, jedinstven prekršajni postupak i doneti jedna presuda. Ovakve odredbe su se u praksi pokazale kao nedovoljne iz razloga što se u postupanju prekršajnih sudova ukazala potreba za značajno većom upotrebom instituta spajanja i razdvajanja prekršajnog postupka u slučajevima koji nisu regulisani važećim zakonom.

U članu 106. Zakona spajanje se, osim ranije pomenute situacije saučesništva, odnosi i na situacije ako je isto lice okrivljeno za više prekršaja, ako je više lica okrivljeno za jedan prekršaj, ako je oštećeni istovremeno učinio prekršaj prema okrivljenom i ako je više lica okrivljeno za više prekršaja između kojih postoji međusobna veza.

Kako je navedenih situacija u praksi prekršajnih sudova bilo u većem broju, a iz razloga efikasnosti i celishodnosti predloženo je da u novom Zakonu institutom spajanja postupka, pored saučesništva, budu obuhvaćeni i navedeni slučajevi. Smisao odredbe o spajanju postupka je u tome da sud može na predlog stranaka ili po službenoj dužnosti, zbog celishodnosti ili iz drugih razloga, sprovesti jedinstveni prekršajni postupak u navedenim slučajevima postojanja određene, zakonom precizirane, povezanosti lica ili prekršaja.

Članom 107. Zakona obuhvaćeno je i razdvajanje postupka na taj način što sud može, na predlog stranaka ili po službenoj dužnosti, zbog celishodnosti ili drugih važnih razloga, odlučiti da se prekršajni postupak za pojedine prekršaje ili protiv pojedinih okrivljenih razdvoji i posebno dovrši. Najznačajnija razlika u odnosu na tekst postojećeg zakona je u tome što je sada predloženo da se postupak može razdvojiti ne samo u odnosu na pojedine saučesnike (kako je to regulisano u postojećem zakonu) već i u odnosu na pojedine okrivljene između kojih ne mora nužno postojati odnos saučesništva, a posebno u odnosu na pojedine prekršaje. U praksi prekršajnih sudova često se dešavalo da jedno lice bude okrivljeno za više prekršaja i da se dokazni postupak u odnosu na neke od tih prekršaja završi brže u odnosu na ostale prekršaje, ali da, zbog izostanka zakonske norme koja se sada predlaže, sudija nije imao procesnu mogućnost da postupak za te prekršaje razdvoji i ranije okonča već je morao da čeka završetak dokaznog postupka i po preostalim prekršajima što je bilo u suprotnosti sa načelom efikasnosti postupka. Bilo je čak i ekstremnih slučajeva da se neka dokazna radnja nije mogla izvesti iz razloga na koje sudija nije mogao uticati (nemogućnost izvođenja pojedinog dokaza) i da zbog toga kasni i donošenje presude u odnosu na već presuđene prekršaje. U cilju izbegavanja takve situacije u budućnosti predložena je navedena odredba Zakona o prekršajima. Kako se u ovim slučajevima radi o upravljanju postupkom, predlogom Zakona precizirano je da protiv rešenja o spajanju ili razdvajanju postupka nije dozvoljena žalba.

Ostale odredbe iz Glave IX, zatim odredbe iz Glave X, čl. 112 - 117. „Izuzeće”; Glava XI, čl. 118 - 125. „Okrivljeni” ; Glava XII, član 126. „Oštećeni”; Glava XIII, čl.127. i 128. - „Javni tužilac i drugi organi ovlašćeni za pokretanje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka”, nisu pretrpele posebno velike izmene u odnosu na postojeći zakon, međutim one su značajne s obzirom da je njihovo uvođenje zahtevale potrebe prakse.

Glava X, čl. 112-117. Zakona regulisano je izuzeće. U odnosu na tekst postojećeg zakona predložene su sledeće izmene:

Član 112. Zakona koji se odnosi na osnove za izuzeće umesto reči koje se koriste u postojećem zakonu „izuzeće se” predložene su reči „biće izuzet” iz razloga što sudija ne odlučuje o zahtevu za njegovo izuzeće (ne izuzima sam sebe iz postupka) već to, kako je i propisano u članu 117, čini predsednik suda.

Član 117. Zakona koji se odnosi na odlučivanje o zahtevu za izuzeće dodato je da se samo žalbom protiv presude, pored rešenja kojim se zahtev za izuzeće odbija, može pobijati i rešenje kojim se zahtev za izuzeće odbacuje (npr. ako je zahtev podnelo neovlašćeno lice ili je zahtev podnet neblagovremeno – posle donošenja odluke). Postojeći zakon sadrži formulaciju „... rešenje kojim se izuzeće odbija...” a predloženi Zakon o prekršajima „... rešenje kojim se zahtev za izuzeće odbacuje ili odbija...”, a ovo iz razloga što se ne odbija izuzeće već podneti zahtev za izuzeće.

Ostale odredbe Zakona koje se odnose na izuzeće preuzete su iz postojećeg zakona iz razloga što u praksi prekršajnih sudova nisu stvarale nikakve probleme u primeni.

Glava XI, čl. 118-125. Zakona reguliše položaj okrivljenog u postupku. U odnosu na postojeći zakon predložene su sledeće izmene:

Član 119. Zakona koji se odnosi na branioca okrivljenog, u stavu 2. u kojem su navedena lica koja okrivljenom mogu uzeti branioca, dodato je da branioca okrivljenom, pored lica navedenih u postojećem zakonu, može uzeti i lice koje sa okrivljenim živi u drugoj trajnoj zajednici života. U stavu 4. ovog člana precizirano je da je branilac dužan da podnese sudu pisano punomoćje (u postojećem zakonu se koristi samo reč „punomoćje“ bez preciziranja forme tog punomoćja iako se iz daljeg teksta zakona može zaključiti da se upravo radi o punomoćju u pisanoj formi).

Član 121. stav 2. Zakona uz tekst preuzet iz postojećeg zakona koji određuje da predstavnik okrivljenog pravnog lica mora da ima pisano ovlašćenje organa koji ga je odredio za predstavnika naglašeno je da to ovlašćenje ne mora da ima zakonski zastupnik okrivljenog pravnog lica, a ovo iz razloga što je on po zakonu ovlašćen da predstavlja pravno lice, pa mu za to nije potrebno posebno pisano punomoćje.

Član 123. Zakona koji propisuje koja lica ne mogu biti predstavnici pravnog lica u stavu 2. uz tekst preuzet iz postojećeg zakona koji određuje da predstavnik pravnog lica ne nože biti odgovorno lice protiv koga se vodi postupak za isti prekršaj dodato je i ograničenje ove odredbe koje glasi „... osim ako je to lice jedino ovlašćeno za zastupanje okrivljenog pravnog lica”, a ovako je predloženo kako bi se izbegla postojeća apsurdna situacija da u slučaju jednočlanih pravnih lica ne postoji mogućnost određivanja predstavnika okrivljenog pravnog lica iz razloga što lice koje je jedino ovlašćeno za zastupanje tog pravnog lica ima položaj okrivljenog u prekršajnom postupku u svojstvu odgovornog lica u pravnom licu, pa ne bi mogao biti i predstavnik pravnog lica ako bi izostala predložena odredba.

Član 124. Zakona u stavu 1. koji se odnosi na kažnjavanje okrivljenog pravnog lica koje na poziv suda ne odredi svog predstavnika umesto teksta postojećeg zakona „... kazniće se...” predloženo je da odredba glasi „... može se kazniti...” iz razloga što je celishodnije da se postupajućem sudiji da mogućnost da sam proceni da li je u konkretnom slučaju opravdano da kazni okrivljeno pravno lice propisanom kaznom. Dodat je stav 2. (koji ne postoji u postojećem zakonu) u kojem je precizirano da žalba protiv rešenja o kažnjavanju okrivljenog pravnog lica, donetog zbog neodređivanja predstavnika na poziv suda, ne odlaže izvršenje tog rešenja. Ova odredba je bila neophodna iz razloga što je njen izostanak u postojećem tekstu

stvarao u praksi nedoumice da li žalba odlaže izvršenje rešenja ili ne a što je vodilo odugovlačenju postupka.

Članu 125. Zakona koji reguliše pravo pravnog lica i odgovornog lica u tom pravnom licu na branioca, uz tekst postojećeg zakona dodat je stav 2. u kojem se precizira da branilac pravnog lica i odgovornog lica u tom pravnom licu ne može biti lice koje je u istom prekršajnom postupku imalo svojstvo predstavnika pravnog lica. Ova odredba je uvršćena u tekst zakona kako bi se izbegla i zakonski regulisala situacija u kojoj se jedno lice pojavljuje u dva svojstva u istom prekršajnom postupku – prvo kao predstavnik okrivljenog pravnog lica ,a zatim i kao branilac;

U ostalom delu zakona koji se odnosi na položaj okrivljenog u postupku preuzete su odredbe iz postojećeg zakona.

Glava XII, član 126. Zakona reguliše položaj oštećenog u postupku. U odnosu na postojeći zakon u stavu 1. ovog člana predložena je jedna izmena koja se sastoji u tome da oštećeni u postupku (pored već postojećih prava da podnosi i zastupa zahtev za pokretanje prekršajnog postupka; podnosi dokaze, stavlja predloge i ističe imovinsko-pravni zahtev za naknadu štete ili povraćaj stvari; izjavljuje žalbu na presudu odnosno rešenje donete povodom njegovog zahteva za pokretanje prekršajnog postupka) ima i pravo da podnosi dokaze na osnovu kojih sud može odrediti okrivljenom da u toku prekršajnog postupka ne sme prilaziti oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja.

U vezi sa navedenim, u stavu 2. istog člana propisano je da ova procesna mera zabrane pristupa može trajati dok traju razlozi za njeno izricanje a najduže do pravnosnažnog okončanja postupka, a u stavu 3. da se žalba na rešenje kojim se izriče ova zabrana pristupa podnosi u roku od tri dana od dana dostavljanja rešenja i ne odlaže izvršenje rešenja.

Razlog za uvođenje ove odredbe je u tome da se njom štite oni oštećeni koji su žrtva nedozvoljenog, a često i agresivnog ponašanja okrivljenog prema njima posebno u slučaju prekršaja iz oblasti javnog reda i mira sa elementima nasilja u porodici.

Glava XII, član 126. Zakona reguliše položaj oštećenog u postupku. Odredbe o oštećenom se moraju posmatrati zajedno sa odredbama koje regulišu položaj oštećenog kao podnosioca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka (Član 180). Sve izmene i dopune u delu predloženog Zakona o prekršajima koji se odnosi na položaj oštećenog predložene su u svrhu zaštite oštećenog i jačanja njegovog položaja u prekršajnom postupku.

Glava XIII, odredbe čl. 127. i 128. Zakona regulišu položaj Javnog tužioca i drugih organa ovlašćenih za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 127. Zakona u stavu 4. propisuje da će se u slučaju da je javni tužilac prvi podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka taj postupak voditi po njegovom zahtevu, a nastaviti po zahtevu oštećenog ili drugog organa nadležnog za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka ako javni tužilac odustane od zahteva. U stavu 5. istog člana propisana je obaveza javnog tužioca da, ako odustane od zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, u roku od osam dana od dana odustajanja od zahteva, obavesti oštećenog kako bi nastavio postupak.

U članu 128. Zakona pored odredbe koja je sadržana i u postojećem zakonu, dodat je stav 2, koji propisuje obavezu drugog organa (osim javnog tužioca) nadležnog za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka da obavesti oštećenog da li je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Glava XIV „ Podnesci i zapisnici” (čl. 129 -135), Glava XV „ Rokovi i vraćanje u pređašnje stanje” (čl.136-139), Glava XVI -„ Troškovi prekršajnog postupka”

(čl.140-148), Glava XVII - „Imovinsko-pravni zahtev” (čl.149-152), Glava XVIII - „Donošenje i saopštavanje odluka” (čl.153-156) – su jezički precizirane u skladu sa ukupnim izmenama zakona.

U odredbama čl. 129-135. Zakona u okviru Glave XIV, podnesci i zapisnici , između ostalog, terminološki je primereno postupku raniji termin „ispitivano lice” sada zamenjen terminom „saslušano lice”. U odredbama o zapisniku o većanju i glasanju jezički primerenije propisuje se nadležnost drugostepenog suda.

U odredbama čl. 136-139. Zakona u okviru Glave XV, rokovi i vraćanje u pređašnje stanje, nije više predviđena nadležnost organa uprave kod rokova i odlučivanja za vraćanje u pređašnje stanje, kao i kod obaveze plaćanja troškova, troškova prevođenja i tumačenja i oslobađanja od dužnosti naknade troškova. U skladu sa tim, određena je nadeležnost samo sudova, a i nadležnost drugostepenog prekršajnog suda.

Glava XVI, čl. 140-148. Zakona, troškovi prekršajnog postupka, precizirani su nužni izdaci oštećenog kao podnosioca zahteva i da troškovi postupka padaju na teret lica koje je oglašeno odgovornim za prekršaj, a da sud snosi troškove, pored postupka koji je obustavljen, i za postupak u kome je okrivljeni oslobođen odgovornosti, što je isto učinjeno i kod solidarnih troškova i odlučivanja o imovinsko-pravnom zahtevu.

U članu 148. Zakona propisana je shodna primena propisa o naknadi troškova u krivičnom postupku. Ta odredba je osnov za primenu odredbi odgovarajućeg podzakonskog akta o naknadi troškova u sudskim postupcima.

Članom 153. Zakona propisane su samo vrste odluka koje donosi sud u prekršajnom postupku, što je u skladu sa ukupnim izmenama predviđenim Zakonom.

Glava XIX, odredbe čl. 156-166. Zakona regulišu dostavljanje pismena i razmatranje spisa.

Neuspešna dostava predstavlja jedan od najvećih problema prekršajnog postupka. U velikim gradovima, kao što su Beograd, Novi Sad ili Niš, procenat uspešnih dostava ne prelazi 20% što posledično dovodi do neopravdano dugog trajanja postupka, kao i do čestih nastupanja zastare prekršajnog gonjenja. Zbog ovih razloga odredbama o dostavi je poklonjena posebna pažnja sa ciljem njihovog detaljnog uređivanja, kako bi se svela na minimum mogućnost zloupotrebe i izbegavanja prijema u cilju odugovlačenja postupka i izbegavanja prekršajne odgovornost.

U članu 156. Zakona kao novina utvrđeno je da se dostava pored pošte i ovlašćenih dostavljača, može vršiti i preko druge službe ovlašćene za dostavu, kao i da se dostava može vršiti elektronskim putem , ako za to postoje tehnički uslovi.

Kako je utvrđeno da je sadašnji način dostave preko pošte vrlo neefikasan, pri čemu zbog načina naplate usluga pošta i nije posebno zainteresovana da se dostava uspešno okonča, ovim je stvorena mogućnost da se uspostavi konkurencija te da sudovi pod povoljnijim uslovima angažuju druge službe za obavljanje ovih poslova. Pored toga, u praksi prekršajnih sudova utvrđeno je da je najefikasniji vid dostave putem sudskih dostavljača. Mogućnost da se dostavljanje pod određenim uslovima može vršiti i elektronskim putem predviđeno je kako bi se uz primenu novih tehnologija dostava učinila još efikasnijom, a sve u funkciji bržeg i ekonomičnijeg vođenja prekršajnog postupka.

Član 157. Zakona određuje kada se vrši lična dostava. Uvedena je mogućnost izuzetka od opšteg pravila o ličnom dostavljanju poziva okrivljenom i svedoku. Naime, na osnovu novog pravila iz člana 89. Zakona da je stranka dužna da pribavi dokaze čije je izvođenje predložila, članom 209. stav 2. Zakona uvedena je

odredba da se svedoku poziv dostavlja preko stranke koja je predložila njegovo svedočenje, a samo ako to nije moguće, neposredno pozivanje svedoka će obaviti sud.

Član 158. Zakona utvrđuje pravilo da se lična dostava vrši, pored adrese na kojoj je lice prijavljeno i na adresu koje je lice saopštilo nadležnom organu prilikom otkrivanja prekršaja, što je dopuna u odnosu na postojeći zakon obzirom da se praksi relativno često javljivala situacija da stvarna adresa lica bude različita od njegove registrovane adrese, što je stvaralo teškoće u sprovođenju dostave.

Odredbama čl. 158. i 159. Zakona razdvojeno je i posebno regulisano dostavljanje na adresu stana i dostavljanje na radnom mestu.

Članom 160. Zakona regulisano je dostavljanje kada se na adresi stana niko ne zatekne, uvođenjem novog pravila po kome u tom slučaju dostavljač ostavlja obaveštenje da lice kome je pismeno upućeno treba da ga preuzme u sudu u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana pokušanog dostavljanja. Stavom 2. ovog člana regulisano je da će se po proteku ovog roka pismeno istaći na oglasnu tablu i internet stranicu suda ako za to postoje tehnički uslovi. Dostavljanje se smatra izvršenim po isteku roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglasnu tablu. Stavom 3. ovog člana detaljno je regulisana sadržina ovog obaveštenja.

U poslednja dva stava ovog člana utvrđeni su uslovi pod kojim će se neuspela dostava ponoviti na drugu adresu gde lica kome se dostava ima izvršiti privremeno boravi. Ova mogućnost će se primenjivati ako je u pitanju prva dostava u postupku, putem koje lice kome se dostava vrši saznaje da se postupak vodi zbog čega se na njega ne odnosi obaveza da o promeni adrese obavesti sud.

Član 161. Zakona reguliše dostavljanje braniocu, zastupniku i punomoćniku, na način da će se sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu dostavljati samo braniocu, a ako ih okrivljeni ima više, samo jednom od njih.

Član 162. Zakona reguliše sadržinu potvrde o dostavljanju, kao i sadržinu potvrde o prijemu kod elektronske dostave.

Član 163. Zakona reguliše dostavljanje pismena vojnim licima, pripadnicima policije i drugim licima na način kako je to i ranije bilo regulisano, u skladu sa odredbama u krivičnom postupku.

Član 164. Zakona reguliše dostavljanje pismena državnim organima, pravnim licima i preduzetnicima, tako da će se smatrati da je dostavljanje izvršeno ako se pismeno preda bilo kom zaposlenom koji se zatekne u poslovnoj prostoriji primaoca. Ako dostavljanje preduzetniku nije moguće izvršiti u poslovnim prostorijama, dostavljanje će se izvršiti na njegovu adresu stana ako je poznata, na način propisan članom. 158. ovog zakona.

Član 165. Zakona reguliše isticanje pismena na oglasnu tablu u slučaju da dođe do promene adrese u toku postupka bez obaveštavanja suda o tome.

Član 166. Zakona reguliše razmatranje i prepisivanje spisa dajući to pravo svim učesnicima u postupku, kao i drugim licima sa pravnim interesom u skladu sa zakonom. Ovo se može odnositi i na pravni interes u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja uz ograničenja predviđena Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Razmatranje i prepisivanje spisa može se uskratiti samo ako bi se time ometalo pravilno vođenje prekršajnog postupka ili ako je isključena javnost u postupku.

Glava XX, reguliše pokretanje prekršajnog postupka.

Član 167. Zakona određuje da se prekršajni postupak pokreće rešenjem suda koje donosi na osnovu: 1) zahteva za pokretanje prekršajnog postupka; 2) izdatog prekršajnog naloga povodom koga je podnet zahtev za sudsko odlučivanje;

Odredbe čl. 168-178. Zakona regulišu prekršajni nalog. Prekršajni nalog predstavlja novi pravni institut, uveden ovim zakonom. Prekršajni nalog je našao svoju primenu u zakonima većine susednih zemalja (Crna Gora, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Slovenija), kao i u većini evropskih zemalja, u kojim je pokazao vrlo dobre rezultate u praksi. Njime se pojednostavljuje procesuiranje blažih prekršaja uz značajno smanjenje troškova za državne organe. Kako se počiniocima prekršaja izdavanjem naloga nudi mogućnost da u slučaju plaćanja polovine izrečene kazne u roku za dobrovoljno plaćanje ostvare značajnu uštedu, za očekivati je značajno povećanje broja dobrovoljno plaćenih kazni, a samim tim i povećanje ukupnog prihoda za budžet Republike Srbije po osnovu naplate ovih kazni.

Kako bi se stekli svi potrebni uslovi za njegovu primenu, zajedno sa nekim drugim odredbama ovog zakona, ovaj institut počeo bi da se primenjuje po isteku jedne godine od početka primene ovog zakona. U tom periodu sprovela bi se odgovarajuća obuka ovlašćenih organa i obezbedili drugi uslovi za nesmetanu primenu ovog instituta.

Prekršajnim nalogom organi uprave će dobiti efikasno sredstvo za sankcionisanje blažih prekršaja, za koje je propisan novčana kazna u fiksnom iznosu. Izdavanjem naloga ovlašćeni organi direktno će primenjivati zakone iz svoje nadležnosti s obzirom da nalogom izriču novčanu kaznu čija je visina unapred zakonom određena. Za sve druge prekršaje za koje je propisana novčana kazna u rasponu ili predviđena neka druga prekršajna sankcija, za čije izricanje je neophodna individualizacija propisane kazne uz procenu svih konkretnih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti i činjenica, organi uprave će biti u obavezi da nadležnom prekršajnom sudu ponesu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Primenom prekršajnog naloga prestaje mogućnost pokretanja, vođenja i odlučivanja u prvostepenom prekršajnom postupku od strane organa uprave, čime se ispunjava važan međunarodni standard da se postupci u kojima se izriču kaznene sankcije vode isključivo od strane nepristrasnog suda uz poštovanje procesnih prava učesnika u postupku u skladu sa međunarodnim standardima koji se odnose na vođenje sudskih postupka. Iz jurisprudencije Suda za ljudska prava (*Maresti v/s R.Hrvatska*) proizilazi zaključak da međunarodno pravo ne pravi razliku između prekršajnog i krivičnog postupka, da vođenje jednog isključuje mogućnost vođenja drugog, po pravilu *ne bis idem*, te da za oba postupka važe isti pravni standardi kada su u pitanju položaj i prava okrivljenog u postupku.

U navedenom periodu od godinu dana do stupanja na snagu odredbi o prekršajnom nalogu, ovlašćeni organi će imati priliku da pokrenu postupke za izmenu zakona iz svoje nadležnosti sa ciljem da za blaže prekršaje, za koje su sada predviđene novčane kazne u rasponu, budu propisane novčane kazne u fiksnim iznosima, kako bi se povodom ovih prekršaja mogli izdavati prekršajni nalozi. Na ovaj način organi će moći da se opredele povodom kojih prekršaja će izdavati naloge, a povodom kojih pokretati postupke pred sudom. Važno je napomenuti da je u članu 39. stav 3. ovog zakona povećana gornja granica novčanih iznosa koji se mogu utvrditi kao kazne u fiksnom iznosu, čime je stvorena mogućnost da se fiksnom novčanom kaznom sankcioniše veći broj blažih prekršaja, koji bi se na dalje procesuirali putem prekršajnog naloga.

Tek ako lice protiv koga je izdat nalog smatra da nije odgovorno za počinjeni prekršaj, po njegovom zahtevu vodiće se postupak pred prekršajnim sudom. S obzirom da će se ovaj postupak pred sudom voditi po inicijativi okrivljenog i u njegovom interesu, za očekivati je da okrivljeni bude savestan u odazivanju na

sudske pozive te da će aktivno učestvovati u postupku. Time bi se isključili razlozi za odugovlačenje postupka i stvorili uslovi da sud relativno brzo dodnese odluku, čime se doprinosi povećanju opšte efikasnosti vođenja prekršajnog postupka.

Član 168. Zakona reguliše uslove za izdavanje prekršajnog naloga, određujući da se nalog izdaje kada je za prekršaj zakonom ili drugim propisom predviđena novčana kazna u fiksnom iznosu te da se u tom slučaju ne može podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka. Za svakog učinioca prekršaja izdavaće se poseban prekršajni nalog s tim da se prekršajni nalog ne može izdati maloletniku. Ako povodom izvršenja prekršaja po ovom zakonu nema uslova za izdavanje prekršajnog naloga u odnosu na pravno ili odgovorno lice u pravnom licu, protiv oba lica biće podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 169. Zakona reguliše način izdavanja prekršajnog naloga uređujući da će ovlašćeni organ, odnosno ovlašćeno lice izdati prekršajni nalog ukoliko je prekršaj iz svoje nadležnosti otkrio: neposrednim opažanjem policijskog službenika ili ovlašćenog službenog lica prilikom kontrole, nadzora i pregleda, kao i uvidom u službenu evidenciju nadležnog organa; zatim uvidom u podatke koji su dobijeni uz pomoć uređaja za nadzor ili merenje; prilikom inspekcijskog ili drugog nadzora pregledom dokumentacije, prostorija i robe ili na drugi zakonom propisan način.

Član 170. Zakona detaljno reguliše sadržinu prekršajnog naloga, navodeći 16 tačaka koje sadrže: podatke o izdavaocu naloga, licu protiv koga se nalog izdaje, počinjenom prekršaju, mesta za potpise i zabeleške, pouke i upozorenja licu protiv koga se nalog izdaje i dr.

Član 171. Zakona posebno reguliše sadržinu sedam različitih pouka i upozorenja licu protiv koga se nalog izdaje, a koja su sastavni deo naloga. Svako od navedenih pouka i upozorenja je vezano za konkretan član zakona koji to pitnje reguliše. Poslednjim stavom ovog člana određeno je da će ministar nadležan za poslove pravosuđa bliže urediti posebnim propisom obrazac prekršajnog naloga. Detaljno regulisanje sadržine pouka i upozorenja kao sastavnog dela prekršajnog naloga urađeno je sa ciljem što jednostavnijeg korišćenja ovog instituta u praksi, kako bi učesnicima u postupka bila jasna prava i obaveze koje povodom izdavanja naloga imaju.

Član 172. Zakona uređuje načine uručenja i dostavljanja prekršajnog naloga, određujući da se prekršajni nalog sastoji od originala i dve kopije, pri čemu se original uručuje licu protiv koga se izdaje prekršajni nalog, a kopije zadržava organ koji izdaje prekršajni nalog. Prekršajni nalog se uručuje prisutnom licu za koga se smatra da je učinilo prekršaj u momentu otkrivanja prekršaja. Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog svojim potpisom na odgovarajućem mestu u nalogu potvrđuje njegov prijem.

Ako je lice za koga se smatra da je učinilo prekršaj odsutno i kada okolnosti otkrivanja ili priroda prekršaja to zahtevaju, dostavljanje prekršajnog naloga će se izvršiti putem pošte ili dostavne službe ovlašćenog organa, u skladu sa odredbama o dostavljanju iz ovog zakona. Ako prisutno lice protiv koga se izdaje prekršajni nalog odbije da primi nalog, službeno lice će ga upozoriti na posledice odbijanja prijema, uneti u nalog zabelešku o odbijanju prijema, dan i čas kada je prijem odbijen, čime se smatra da je prekršajni nalog uručen.

U cilju bržeg postupanja suda, posebnim stavom je regulisano da ako lice protiv koga se izdaje prekršajni nalog izjavi da će zahtevati sudske odlučivanje o nalogu, organ koji izdaje nalog može u dogovoru sa nadležnim sudom, prilikom izdavanja naloga odrediti datum pretresa, o čemu je dužan da u nalog unese zabelešku o zakazanom pretresu i odmah a najkasnije prvog narednog radnog dana o tome obavesti nadležan sud. Smatraće se da je okrivljeni, koji je blagovremeno podneo sudu potpisan primerak naloga kao zahtev za sudske odlučivanje, odustao

od svog zahteva, u smislu člana 175. ovog zakona, ako se ne pojavi na ovako zakazanom pretresu, a svoj izostanak ne opravda.

Član 173. Zakona reguliše da lice protiv koga je izdat prekršajni nalog prihvata odgovornost za prekršaj plaćanjem polovine izrečene kazne u roku od osam dana od dana prijema prekršajnog naloga, čime se oslobodja plaćanja preostalog iznosa izrečene kazne. Odredbe stava 2. ovog člana regulišu da ako lice protiv koga je izdat prekršajni nalog u roku od osam dana od dana prijema prekršajnog naloga ne plati izrečenu kaznu ili ne podnese zahtev za sudsko odlučivanje o izdatom prekršajnom nalogu, smatraće se da je prihvatio odgovornost propuštanjem, a prekršajni nalog će postati konačan i izvršan.

Poslednji stav ovog člana određuje da lice protiv koga je izdat prekršajni nalog može prihvatiti odgovornost za prekršaj i nakon isteka roka od osam dana od prijema prekršajnog naloga ako pre postupka izvršenja dobrovoljno plati celokupan iznos izrečene novčane kazne.

Član 174. Zakona reguliše postupak po zahtevu za odlučivanje od strane suda, određujući da lice protiv koga je izdat prekršajni nalog ukoliko ne prihvata svoju odgovornost može nadležnom sudu u roku od osam dana od prijema prekršajnog naloga, lično ili putem pošte, da dostavi potpisan prekršajni nalog, koji pod ovim uslovima predstavlja zahtev za sudsko odlučivanje o prekršajnom nalogu. Lice protiv koga je izdat prekršajni nalog dostavljanjem zahteva za sudsko odlučivanje nadležnom sudu stiče svojstvo okrivljenog u prekršajnom postupku. Ako okrivljeni sudu dostavi zahtev za sudsko odlučivanje putem pošte, uz potpisan prekršajni nalog može priložiti i svoju pisanu odbranu i dostaviti ili predložiti dokaze.

Sud je obavezan da odmah nakon zavođenja predmeta ispita zahtev za sudsko odlučivanje donese rešenje o pokretanju postupka i pozove organ koji je izdao prekršajni nalog da se u roku od osam dana izjasni i dostavi ili predloži dokaze o učinjenom prekršaju.

Ako sud utvrdi da je okrivljeni koji je zahtevao sudsko odlučivanje odgovoran za prekršaj, svojom odlukom će ga obavezati da novčanu kaznu iz prekršajnog naloga plati u punom iznosu kao i da nadoknadi sudske troškove.

Član 175. Zakona reguliše da okrivljeni koji je podneo zahtev za sudsko odlučivanje može od tog zahteva odustati najkasnije na prvom ročištu. Takođe će se smatrati da je okrivljeni odustao od zahteva za sudsko odlučivanje ako se ne odazove pozivu suda na saslušanje ili na pretres, a svoj izostanak ne opravda. U ovim slučajevima, sud će rešenjem utvrditi da je prekršajni nalog konačan i izvršan i okrivljenog obavezati da plati nastale troškove prekršajnog postupka, a izrečenu novčanu kaznu uneće u registar novčanih kazni. Protiv ovog rešenja okrivljeni ima pravo žalbe u roku od osam dana. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 176. Zakona reguliše ispitivanje zahteva za sudsko odlučivanje. Sud će rešenjem odbaciti neblagovremen ili nepotpisan zahtev za sudsko odlučivanje. Protiv ovog rešenja okrivljeni ima pravo žalbe u roku od osam od dana. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Rešenjem kojim sud odbacuje zahtev za sudsko odlučivanje prekršajni nalog postaje konačan i izvršan, a izrečenu novčanu kaznu sud će uneti u registar novčanih kazni. Ako sud ne odbaci zahtev za sudsko odlučivanje doneće rešenje o pokretanju prekršajnog postupka.

Posebno je regulisano ako je prekršajni nalog, podnet kao zahtev za sudsko odlučivanje, nečitak ili ne sadrži sve potrebne podatke za postupanje suda, sud će pre donošenja rešenja o pokretanju postupka zatražiti od organa koji je izdao prekršajni nalog da ga u roku od osam dana uredi. Ako ovlašćeni organ u

ostavljenom roku ne postupi po zahtevu suda i ne otkloni nedostatke, sud će postupiti kao sa neurednim zahtevom za pokretanje prekršajnog postupka iz člana 182. ovog zakona.

Član 178. Zakona reguliše izdavanje prekršajnog naloga licu koje nema prebivalište na teritoriji Republike Srbije ili koje ne može da dokaže svoj identitet. Ako mu je izdat prekršajni nalog u radno vreme banke ili pošte, naložiće mu se da izrečenu kaznu uplati odmah preko banke ili pošte. Ukoliko je učiniocu prekršaja izdat prekršajni nalog van radnog vremena banke ili pošte ili ako je prekršaj učinjen van naseljenog mesta, novčana kazna će mu se naplatiti na licu mesta uz izdavanje potvrde u kojoj je naveden i iznos poštarine koji je učinilac prekršaja dužan da plati na licu mesta, a ovlašćeni službenik će prvog narednog radnog dana uplatiti novac preko pošte. Ako učinilac prekršaja ne plati novčanu kaznu, smatraće se da je podneo zahtev za sudsko odlučivanje i odmah će se dovesti pred nadležni sud. Ukoliko nije moguće učinioca prekršaja odmah dovesti pred sud, tada predstavnik ovlašćenog organa može preduzeti mere iz člana 199. stav 1. ovog zakona.

Odredbe čl. 179-185. Zakona regulišu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka pred sudom. Prekršajni postupak se pokreće rešenjem na osnovu podnetog zahteva za pokretanje prekršajnog postupka i izdatog prekršajnog naloga povodom kojeg je podnet zahtev za sudsko odlučivanje. U predloženom tekstu izmenjene su pojedine odredbe koje se tiču sadržine zahteva za pokretanje prekršajnog postupka gde se za fizičko lice kao obavezan element traži mesto i adresa zaposlenja fizičkog lica, a za pravno lice poreski identifikacioni i matični broj.

Novina u predloženom tekstu je da je podnosilac zahteva obavezan da u zahtev unese podatak o tome da li je pokrenut krivični postupak ili postupak za privredni prestup za delo koje obuhvata obeležja prekršaja koja su predmet zahteva. Ovo je značajno da u kaznenim postupcima ne bi bilo povređeno pravilo ne bis in idem, odnosno da se za isto delo koje obuhvata obeležja prekršaja ne sudi i u prekršajnom i krivičnom postupku, a to se naravno odnosi i na postupke za privredni prestup. U zakon su ugrađene odredbe o obavezi prekršajnog suda da ukoliko sazna da se za delo koje obuhvata obeležje prekršaja postupak ne pokreće, nego se spisi predmeta ustupaju nadležnom sudu. Ova obaveza postoji u svakoj fazi vođenja prekršajnog postupka.

Pored obaveznih elemenata propisani su i fakultativni elementi zahteva za pokretanje prekršajnog postupka koji bi bili od pomoći prekršajnom sudu prilikom vođenja prekršajnog postupka, a naročito kod dostavljanja i kod izvršenja.

U članu 180. Zakona predloženi tekst u odnosu na tekst postojećeg zakona sadrži izmene u stavovima 5. i 6. U stavu 5. ovog člana umesto podnošenja prekršajne prijave od strane oštećenog nadležnom javnom tužiocu i naglašavanja da oštećeni može, ako javni tužilac to ne učini, sam podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, predloženo je da se prekršajna prijava oštećenog podneta nadležnom organu (dakle: ne samo javnom tužiocu nego bilo kojem nadležnom organu) može, pod uslovima iz tog Zakona, ako ovlašćeni organ sam ne inicira pokretanje prekršajnog postupka, smatrati zahtevom za pokretanje prekršajnog postupka. U stavu 6. ovog člana propisana je obaveza organa nadležnog za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka (za razliku od postojećeg zakona u kojem se ta obaveza odnosi samo na javnog tužioca) da pismeno obavesti oštećenog da li je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Glava XXI, čl. 186-199. reguliše mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u postupku.

Naziv člana 190. Zakona izmenjen je u odnosu na postojeći zakon tako što umesto dosadašnjeg naziva „privođenje učinioca prekršaja” novi naziv koji je

prikladniji glasi „privođenje osumnjičenog za izvršenje prekršaja pre pokretanja prekršajnog postupka”, a iz razloga što postoji obaveza poštovanja prezumcije nevinosti.

Izmenjen je naziv člana 193. Zakona u odnosu na postojeći zakon tako što umesto dosadašnjeg naziva „Zadržavanje lica pod dejstvom alkohola i drugih omamljujućih sredstava”, novi naziv glasi „Zadržavanje lica pod dejstvom alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci”, a iz razloga što je ovaj termin prikladniji i usklađeniji sa novom terminologijom.

Član 199. Zakona kojim je propisano „zadržavanje lične isprave” umesto formulacije iz postojećeg zakona „zadržavanja putne isprave”, čime je data mogućnost sudu da pored putne isprave (pasoša) može oduzeti i drugi identifikacioni dokument od lica za koje postoji opasnost da odlaskom sa teritorije RS može osujetiti izvršenje presude, posebno iz razloga što postoje i bilateralni sporazumi sa zemljama članicama Evropske unije o prelasku granice sa ličnom kartom, pa se od ovih lica može oduzeti identifikacioni dokument sa kojim su ušli u Republiku Srbiju, a u cilju izvršenja kazne.

Glava XXII, čl. 200 - 206. Zakona reguliše saslušanje okrivljenog .

Član 200. stav 5. Zakona ima za cilj da se upotpune podaci o okrivljenom koji se prvi put saslušava (jedinствен matični broj građana, broj dinarskog i deviznog računa, adresa elektronske pošte), da bi se kasnije ukoliko isti bude oglašen odgovornim, i kažnjen i dobrovoljeno ne plati izrečenu kaznu, olakšao postupak izvršenja, odnosno postupak prinudne naplate.

Takođe, dodat je stav 6. u članu 200. Zakona koji je propisao mogućnost da ukoliko okrivljeni na saslušanju da netačne i nepotpune podatke iz stava 5. (podatke koji su vezani za njegovu ličnost) može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu do 50.000 dinara, koja se može opozvati ako nakon odluke o kažnjavanju da tačne podatke. Cilj je da se prekršajni postupak približi krivičnom postupku, obzirom da su odredbe o kažnjavanju okrivljenog ukoliko ne da tačne podatke koje su vezane za njegovu ličnost, propisane i u krivičnom postupku.

Članom 201. Zakona se propisuje saslušanje predstavnika okrivljenog pravnog lica. Propisano je da će se predstavnik okrivljenog pravnog lica kada se prvi put saslušava pitati za naziv sedišta okrivljenog pravnog lica, lično ime predstavnika i funkciju, odnosno poslove koje obavlja u pravnom licu, brojeve poslovnih računa pravnog lica, PIB i matični broj pravnog lica i da li je pravno lice osuđivano za krivično delo, privredni prestup ili prekršaj. Propisivanjem ovog člana data je mogućnost da se upotpune podaci o okrivljenom pravnom licu i da se olakša postupak izvršenja ukoliko pravno lice bude oglašeno odgovornim i kažnjeno.

Glava XXIII, član 207-216. Zakona reguliše saslušanje svedoka.

Članom 209. stav 2. Zakona propisano je da se svedoku poziv dostavlja preko stranke koja je predložila njegovo svedočenje, a ukoliko to nije moguće, sud će ga neposredno pozvati. Ovakvo rešenje je predviđeno u cilju efikasnijeg vođenja postupka i shodno članu 89. stav 4. Zakona kojim je propisano da je stranka dužna da pribavi dokaze čije izvođenje je predložila.

Član 215. st. 4. i 5. Zakona izričito se zabranjuje suočenje maloletnog lica kao svedoka sa okrivljenim ukoliko maloletno lice nema navršених 14 godina, odnosno ograničava ovu mogućnost ukoliko se radi o maloletnicima (od 14-18 godina) u smislu propisivanja zabrane suočavanja ove uzrasne kategorije sa okrivljenim ukoliko je usled prirode prekršaja, posledica i drugih okolnosti ovo lice posebno osetljivo ili se nalazi u posebno teškom duševnom stanju, a sve u skladu sa odredbama Zakona o maloletnim učiniocima krivičnog dela i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica, kao i

obavezom suda da u svim aktivnostima koje preduzima u postupku prema maloletniku mora da se rukovodi interesima i dobrobiti maloletnika.

U članu 216. Zakona u odnosu na postojeći zakon dodat je stav 2. kojim je propisano da ako se službeno lice ovlašćenog organa koji je podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ne odazove pozivu suda da bude saslušan u svojstvu svedoka, a svoj izostanak ne opravda, sud može odustati od njegovog saslušanja što je u skladu sa čl. 89. stav 2. Zakona kojim je propisano da je teret dokazivanja obeležja prekršaja i prekršajne odgovornosti na podnosiocu zahteva, pa je on dužan da obezbedi prisustvo svog službenog lica. Na ovaj način efikasnije će se voditi prekršajni postupak, a deo odgovornosti za zastarevanje prekršajnih postupaka snosiće i podnosioci zahteva

Glava XXIV, čl. 217-225. Zakona reguliše uviđaj i veštačenje.

Članom 217. st. 1. i 2. Zakona propisano je da će se uviđaj kao značajna procesna radnja izvršiti na predlog stranaka, a izuzetno sud će po službenoj dužnosti izvršiti uviđaj ako okrivljeni nije u stanju da predloži pribavljanje ovog dokaza ili je to opravdano iz razloga celishodnosti i efikasnosti vođenja prekršajnog postupka, što je sve u skladu sa članom 89. stav 4. Zakona, da sud izvodi dokaze na predlog stranaka.

Član 218. Zakona propisuje da se veštačenje kao značajna procesna radnja određuje na predlog stranaka, a izuzetno sud će po službenoj dužnosti izvršiti veštačenje ako okrivljeni nije u stanju da predloži pribavljanje ovog dokaza ili je to opravdano iz razloga celishodnosti i efikasnosti vođenja prekršajnog postupka, što je sve u skladu sa članom 89. stav 4. Zakona, da sud izvodi dokaze na predlog stranaka.

U članu 223. stav 3. Zakona propisana je obaveza suda da strankama u postupku dostavi pismeni nalaz i mišljenje veštaka po kome se mogu izjasniti u roku od 15 dana, što ima za cilj približavanje procesnim zakonima iz redovnih sudova (krivični postupak).

Glava XXV, čl. 226-232. Zakona regulišu pretresanje prostorija i lica. Ove odredbe u odnosu na postojeći zakon nisu pretrpele posebne izmene.

Član 232. stav 1. Zakona propisuje da će se privremeno oduzeti predmeti, odnosno novac dobijen prodajom, vratiti vlasniku kada se prekršajni postupak ne završava presudom kojom se okrivljeni oglašava odgovornim, a ne samo kako je to propisano sada važećim Zakonom u slučaju obustave postupka, a ovo iz razloga što se postupak pored obustave može završiti i presudom kojom se okrivljeni oslobađa od odgovornosti.

Glava XXVI, čl. 233-238. regulišu sporazum o priznanju prekršaja.

Izmenama Zakona o prekršajima iz 2009. godine uveden je postupak o priznanju krivice u glavi XXVII a po ugledu na sličan u Zakoniku o krivičnom postupku. S obzirom na to da su prekršaji većinom formalni delikti, odnosno da je već u momentu preduzimanja činjenja ili propuštanja dužne radnje očigledno da li prekršaj postoji ili ne, imalo je više smisla predvideti da se radi o postupku priznanja prekršaja. U skladu sa tim izmenjen je naziv glave, a odredbama člana 233. stav 4. Zakona je omogućeno da ovakav sporazum bude zaključen do donošenja prvostepene odluke.

Sporazum nije moguć u vezi sa prekršajem za koji je izdat prekršajni nalog, jer bi to značilo selektivnost pri izdavanju tih naloga.

U članu 234. Zakona detaljnije je preciziran sadržaj sporazuma o priznanju prekršaja i predviđeno je da se u svakom slučaju ročište na kome se postiže ovakav sporazum održava bez prisustva javnosti.

Glava XXVII, čl. 239-243. Zakona regulišu pretres. Ove odredbe u odnosu na tekst postojećeg zakona sadrže značajne izmene.

U članu 239. Zakona koji se odnosi na određivanje pretresa, u odnosu na postojeći zakon dodat je stav 1. koji reguliše da se pretres određuje kada sud oceni da je to potrebno radi pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Uvođenje ove odredbe je bilo neophodno zato što je usled njenog izostanka do sada, čak i među sudijama prekršajnih sudova, bilo nesaglasnosti da li je pretres obavezna radnja u prekršajnom postupku po svakom predmetu ili ne, pa kako se na osnovu analize drugih odredaba Zakona o prekršajima može zaključiti da nije, bilo je neophodno navedenu nedoumicu i zakonski razrešiti regulisanjem i preciziranjem odredbe iz stava 1. ovog člana.

U članu 242. Zakona koji se odnosi na tok pretresa, u odnosu na postojeći zakon dodata su dva nova stava: stav 2., u kojem je propisano da sud o izvođenju dokaza saslušanjem svedoka, veštaka i drugih dokaza odlučuje rešenjem, i stav 4., u kojem je dato ovlašćenje sudu da u toku postupka može opozvati doneto rešenje o izvođenju pojedinog dokaza. Ovo su veoma značajne izmene zato što su sudije, u nedostatku ovakve zakonske formulacije, do sada bile u situaciji da jednom započetu dokaznu radnju moraju izvoditi sve dok je ne izvedu ili dok ne nastupi nemogućnost izvođenja te radnje ili do nastupanja zastarelosti vođenja postupka. U praksi prekršajnih sudova često se dešavalo da sudija započne izvođenje neke dokazne radnje iz razloga što je to u tom trenutku postupka smatrao neophodnim, ali da u kasnijem toku postupka, na osnovu drugih izvedenih dokaza, dođe do zaključka da izvođenje navedene dokazne radnje nije neophodno za potpuno i pravilno utvrđenje činjeničnog stanja. U toj situaciji, pri nedostatku sada predloženih dopuna, morao je izvoditi započetu radnju bez obzira na njegov sud da li je to neophodno ili ne, a u protivnom, kada se dešavalo da sudija odustane od započete radnje, takve odluke su ukidane u postupku po žalbi od strane drugostepenog prekršajnog suda. Isključivi razlog za uvođenje ove dopune je davanje mogućnosti postupajućem sudiji da, u cilju efikasnosti i ekonomičnosti, upravlja postupkom u skladu sa preciznijim zakonskim odredbama.

Član 242. Zakona u odnosu na postojeći zakon dopunjen je poslednjim stavom koji određuje koja lica potpisuju zapisnik o pretresu tako što je predloženo da, osim sudije i zapisničara, kako je to bilo regulisano i postojećim zakonom, zapisnik o pretresu potpisuju i prisutne stranke i branilac. Ova dopuna je predložena kako bi se na formalan način (potpisivanjem zapisnika od navedenih lica) osnažila verodostojnost i istinitost sadržine tog zapisnika i izbegla mogućnost da stranke i branioci u daljem toku postupka osporavaju tok pretresa, njihovo prisustvo na pretresu i sadržinu zapisnika o pretresu. Član 243. Zakona koji reguliše pravo stranaka na pretresu u odnosu na postojeći zakon dopunjen je stavom 2. ovog člana na taj način što je precizirano da ovlašćeni predstavnik podnosioca zahteva ima pravo da na pretresu izmeni sadržinu zahteva samo u pogledu činjeničnog opisa prekršaja. U postojećem zakonu postoji odredba da ovlašćeni predstavnik podnosioca zahteva ima pravo da na pretresu izmeni sadržinu zahteva bez preciziranja u kom delu što može da dovede do pravne nesigurnosti i neizvesnosti kada bi ostala takva odredba bez predložene dopune.

Glava XXVIII, član 244. Zakona reguliše održavanje reda tokom postupka pred sudom. U odnosu na tekst postojećeg zakona predložena je izmena koja se sastoji u tome da je umesto nabiranja lica koja podležu merama koje sudija može primeniti navedeno da se to odnosi na stranke u postupku i druga prisutna lica, a

najvažnija izmena sastoji se u tome da je predloženo da i okrivljeni može biti kažnjen novčanom kaznom za ometanje reda ako opomena bude bezuspešna što po postojećem zakonu nije moguće već okrivljeni može samo biti udaljen, a ostala lica mogu biti i kažnjena novčanom kaznom. Postojeća odredba nije imala nikakvo opravdanje iz razloga što se najčešće upravo i događa da okrivljeni ometa red, a samo pretnja udaljenjem nije bila dovoljna niti je mogla preventivno uticati na okrivljenog da se tako ne ponaša. Osim toga ne postoji nijedan razlog da sva lica koja ometaju red na suđenju ne budu u istom pravnom položaju po pitanju sankcija za ometanje reda, a u prilog tome je i princip jednakosti građana pred zakonom.

Pored navedenog, u stavu 4. ovog člana predložena je dopuna koja se sastoji u tome da se punomoćniku ili braniocu koji posle kazne produži da narušava red može uskratiti dalje zastupanje odnosno odbrana rešenjem. U tekstu postojećeg zakona ne postoji odredba o formi odluke kojom se vrši ovo uskraćivanje prava, pa se pokazala potreba da se to zakonski reguliše.

Glava XXIX, član 245. Zakona reguliše prekid postupka. Izmjena teksta postojećeg zakona sastoji se u tome da je brisana tačka 3. postojećeg zakona koja propisuje da će sudija rešenjem prekinuti postupak ako je za isto delo protiv okrivljenog pokrenut krivični postupak kada prekid traje do donošenja pravnosnažne sudske odluke u krivičnom postupku. Ova izmena je predložena iz razloga što, uzimajući u obzir činjenicu da su i krivični sud i prekršajni sud sudovi koji postupaju u postupku koji se vodi za kažnjiva dela, u skladu sa opšteprihvaćenim pravilom „ne bis in idem“ ne mogu istovremeno postojati, što znači ni biti započeta, ta dva postupka tako da ne može doći ni do prekida prekršajnog postupka. U vezi sa ovim je i obaveza podnosioca zahteva da prilikom podnošenja zahteva za pokretanje prekršajnog postupka navede da li je protiv okrivljenog pokrenut krivični postupak.

Glava XXX, čl. 246-257. Zakona regulišu presudu. Član 246. (ranije član 214.) Zakona propisuje da se postupak okončava donošenjem presude ili rešenja.

Novina je da je odredba dopunjena utoliko što je predviđeno da se postupak okončava i donošenjem rešenja za maloletnog učinioca prekršaja. Ranije je ta vrsta odluke bila izostavljena, a sada su kompletirane odredbe o odlučivanju i vrstama donetih odluka za sve učinioce prekršaja, pa i maloletna lica. Ova odredba reguliše da se prekršajni postupak završava donošenjem osuđujuće presude, oslobađajuće presude, odnosno rešenjem kojim se postupak obustavlja, odnosno rešenjem kojim se maloletniku izriče vaspitna mera.

Član 247. (ranije član 215.) - u stavu 2. Zakona brisan je "organ uprave" jer se ceo zakon odnosi na postupak koji vodi samo prekršajni sud, a ne i organ uprave. Novina je stav 4. ovog člana da ukoliko prestane da postoji pravno lice, podnosilac zaheva može usmeriti zahtev protiv njegovog prvog sledbenika. U vezi sa tim, veliki broj predmeta je završavan zastarom ili obustavom iz drugih razloga zbog raznih statusnih promena pravnih lica.

Član 248. (ranije član 216) Zakona obuhvata slučajeve zbog kojih se prekršajni postupak obustavlja rešenjem i nije menjan u odnosu na postojeće rešenje, osim što rešenje donosi prekršajni sud.

Član 249. (ranije član 217) Zakona koji reguliše donošenje presude kojom se okrivljeni oglašava odgovornim ostliao je nepromenjen, kao i odredbe člana čl. 250 (ranije čl. 218) koji je terminološki uređen.

Član 251. (ranije čl. 219) Zakona je nepromenjen član koji propisuje elemente izreke presude kojom se okrivljeni oglašava krivim;

Član 252. (ranije član 220)- Zakona, odredbe o objavljivanju presude, precizira situacije kada se presuda objavljuje ili dostavlja u dve situacije: kada su

okrivljeni i podnosilac zahtev prisutni i odsutni, što do sada nije bilo dovoljno precizirano.

Član 253. (ranije član 221) Zakona je nepromenjen u pogledu odredbe koja se odnosi na donošenje presude za više prekršaja.

Članom 254. (ranije član 222) Zakona precizirana je sadržina pisano izrađene presude.

Član 255. (ranije član 223) Zakona preciziran je stav 2. dopunom da se ispravka odnosi i na druge vrste odluka koje donosi sud.

Član 256. Zakona reguliše dostavljanje presude učesnicima u postupku, a član 257. Zakona usmeno saopštene presude .

Glava XXXI, čl. 258 – 279. Zakona reguliše redovni pravni lek.

Član 258. Zakona je dopunjen u odnosu na odgovarajuću odredbu važećeg zakona utoliko što se žalba izjavljuje i na rešenja suda, a ne samo na presudu kao vrstu odluke. Drugostepeni prekršajni sud odlučuje o svim žalbama izjavljenih protiv odluka prekršajnih sudova, a u prelaznom periodu do početka primene odredaba novog ZOP-a u celosti, i po žalbama na odluke organa uprave preuzetim od strane prekršajnih sudova, kao i po predmetima za koje teče postupak pokrenut od strane organa uprave, do okončanja.

Ovo iz razloga, što prekršajni sudovi ne bi trebalo da odlučuju po žalbama već drugostepeni sud koji zauzima i stavove, a imajući u vidu da se u postupku po žalbi odlučuje o bitnim povredama, povredi materijalnog prava, odnosno o propustima prilikom donošenja prvostepenih odluka. Složenost predmeta iziskuje da se o žalbama odlučuje u veću, a ne da o njima odlučuje sudija pojedinaac .

U Članu 259. Zakona- novina je što žalbu može izjaviti širi krug lica koji je vezan za ličnost okrivljenog (član 255. st.1 i 2. Zakona) i branilac od dana kada mu je uručena presuda, bez obzira da li je istu primio okrivljeni. Ovo iz razloga što je u praksi bilo mnogo manipulacija izbegavanjem prijema odluka ili su okrivljeni i branilac primali odluke u različitim periodima, pa se tako odugovlačilo do zastarelosti ili se sud dovodio u situaciju da o istoj stvari odlučuje po dve žalbe u različito vreme. Na ovaj način, ovom odredbom će se izbeći ova situacija iz prakse, te kako je advokat stručno lice kao branilac, sve odluke od kojih zavisi i postupak po žalbi, ukoliko okrivljeni ima branioca, teći će od momenta kad on primi odluku suda

Član 264. Zakona reguliše bitne povrede odredaba prekršajnog postupka. Dosadašnja tačka 15. važećeg zakona u članu 260. u delu kad je izreka odluke nerazumljiva , postaje tačka 14; dosadašnja tačka 3 (ako okrivljeni nije saslušan u postupku, osim slučajeva iz člana 85 stav 3. Zakona, kada ispitivanje okrivljenog nije nužno za utvrđivanje činjenica koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke i člana 162. stav 8. Zakona, ako za utvrđivanje činjeničnog stanja prisustvo okrivljenog nije neophodno, ranijeg ZOP-a) preneti je u relativno bitne povrede tj. u član 264 stav 2. Predloga zakona o prekršajima. Ovo iz razloga što su brojne prvostepene odluke od strane Višeg prekršajnog suda ukidane zbog povrede čl. 85. i 162. starog Zakona, zbog povrede prava na odbranu okrivljenog u sudskom postupku, a upravo su okrivljeni izbegavali odazivanje na pozive suda i na sve načine opstruirali i izbegavali postupak, odugovlačenjem i do zastarelosti. Stoga nema ni razloga da se prvostepena odluka ukida na ovu okolnost, kao apsolutno bitna povreda, već kao relativna, pri čemu se ne ugrožavaju ljudska prava u sudskom postupku u odnosu na okrivljene kao stranke u postupku (član 85. stav važećeg zakona je sada po ovom predlogu član 93. stav 3, a član 162. stav 8. je sada član 187 stav 7. Zakona o prekršajima).

Član 269. Zakona precizira vrste odluka koje donosi drugostepeni sud, kao i način odlučivanja u članu 270. Zakona.

Član 274. Zakona precizira u kojim se slučajevima odlučuje preinačavanjem prvostepene presude, što dosadašnjim članom nije jasno predviđeno, a u članu 275. Zakona je precizirano .

Glava XXXII, čl. 270-290. Zakona, vanredni pravni lekovi.

Čl. 280-284. Zakona reguliše zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka.

Član 280. Zakona upotpunjen je u stavu 2. tački 3. utoliko što je predviđeno da se prekršajni postupak može ponoviti ako se utvrdi da je lice koje je kažnjeno za prekršaj za istu radnju već jednom kažnjeno za prekršaj, privredni prestup ili krivično delo. Ovo ima poseban značaj kod kažnjavanja pravnih i odgovornih lica jer su kazne ogromne. Ukoliko je lice već pravosnažno kažnjeno, onda ta činjenica isključuje kaznu u prekršaju i u skladu sa stavovima Evropskog suda za ljudska prava.

Takođe, dopunjene su i odredbe stava 1. tač. 5. i 6. ovog člana ako okrivljeni stekne mogućnost da upotrebi odluku Evropskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda ljudskog prava, kao i ako je Ustavni sud, u postupku po Ustavnoj žalbi, utvrdio povredu ili uskraćivanje ljudskog ili manjinskog prava i slobode zajemčene Ustavom u prekršajnom postupku a to je moglo da bude od uticaja na donošenje povoljnije odluke po okrivljenog

Članom 281. Zakona je preciziran rok za podnošenje ovog vanrednog pravnog leka tako što je predviđeno da se zahtev podnosi u roku od 60 dana od dana kada je stranka saznala za postojanje činjenica i okolnosti zbog kojih se prekršajni postupak završen pravosnažnom odlukom može ponoviti (član 280. Zakona) s tim da se zahtev za ponavljanje postupka ne može podneti po proteku roka od dve godine od dana kad je odluka povodom koje se traži ponavljanje postupka postala pravosnažna. Rešenje u važećem Zakonu o prekršajima je da se zahtev za ponavljanje prekršajnog postupka može podneti u roku od godinu dana od dana pravosnažnosti odluke.

Čl. 285-290. Zakona regulišu drugi vanredni pravni lek - zahtev za zaštitu zakonitosti.

Iz člana 285. Zakona briše se stav 3. jer više nije propisan vanredni prvi lek "zahtev za vanredno preispitivanje pravosnažne odluke" koji je u ovim odredbama bio naveden kao razlog zbog kojeg se ne može podići zahtev za zaštitu zakonitosti ako je Vrhovni kasacioni sud rešavao po zahtevu za vanredno preispitivanje pravosnažne presude.

U članu 285. Zakona su precizirani slučajevi kada se može podići zahtev, pored ostalog ako je primenjen zakon za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti sa Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Glava XXXIII, čl. 291-300. Zakona regulišu postupak prema maloletnicima. Odredbe koje se tiču maloletnika su sadržane u dva dela ovog predloga zakona. Pored navedenih odredbi koje regulišu postupak, ranije su već objašnjene najbitnije novine koje se tiču položaja maloletnika u prekršajnom postupku, sadržanih u odredaba iz Glave V, od čl.71 - 83. ovog Zakona.

Odredbom člana 291. stav 2. Zakona o prekršajima propisano je da će se u prekršajnom postupku prema maloletniku shodno primenjivati odredbe Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dea i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica ako drugačije nije propisano ovim zakonom.

Član 292. Zakona uvodi izmenu da prekršajni sud može maloletniku izreći ukor ili novčanu kaznu i bez mišljenja organa starateljstva ako ovaj organ ne dostavi svoje mišljenje u roku od 60 dana, vodeći računa o duševnoj razvijenosti maloletnika, osetljivosti i njegovim svojstvima. Sud mora precizno izneti razloge u odnosu na maloletnika kao učinioca prekršaja, u odnosu na sam prekršaj, na odgovornost maloletnika, kao i u odnosu na činjenice zbog kojih je izrekao upravo tu meru, kao povoljniju za maloletnika, a ne neku drugu.

Član 293. Zakona uvođenjem odredbe da se maloletniku ne mogu dostavljati pismena isticanjem na oglasnu tablu suda štite se njegovi interesi, što je u duhu i međunarodnih pravila da u svim aktivnostima, koje se tiču maloletnika, bez obzira da li ih preduzimaju ustanove socijalnog staranja ili drugi administrativni organi ili sudovi, najbolji interesi maloletnika moraju biti od prvenstvenog značaja.

Član 297. Zakona, necelishodnost pokretanja prekršajnog postupka ne može se dosledno primenjivati u praksi, jer Zakon o prekršajima ne sadrži odredbe o pripremnom postupku. Ovaj institut preuzet je iz Zakona o maloletnim učinicima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnika, kojim je članom 64 propisano koje sve činjenice moraju da se utvrde i ko sve mora učestvovati u pripremnom postupku. Pripremni postupak se pokreće na zahtev javnog tužioca za maloletnike o kome odlučuje sudija za maloletnike nadležnog suda nakon utvrđivanja činjenica koje se odnose na krivično delo, uzrast maloletnika, njegovu zrelost, prilike u kojima živi i druge okolnosti koje se tiču njegove ličnosti i ponašanja. Prekršajni sud ne može na osnovu zahteva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnog organa da preduzima prethodne procesne radnje, a pre donošenja rešenja o pokretanju prekršajnog postupka, niti može samo na osnovu njega da utvrdi prirodu prekršaja, okolnosti pod kojima je prekršaj učinjen, raniji život maloletnika i njegova lična svojstva. Osim toga, sudije prekršajnih sudova nemaju posebna znanja iz oblasti prava deteta i prestupništva, a koja imaju sudije, javni tužioci i advokati za maloletnike. Ove okolnosti, u prekršajnom postupku, sud utvrđuje na osnovu mišljenja organa starateljstva, saslušanja maloletnika, saslušanja roditelja, staratelja ili usvojitelja, kao i drugih lica koja mogu pružiti potrebne podatke. Preduzimanje procesnih radnji u prekršajnom postupku po podnetom zahtevu moguće je samo po donošenju rešenja o pokretanju prekršajnog postupka. Iz tih razloga uveden je institut necelishodnost vođenja prekršajnog postupka umesto instituta necelishodnost pokretanja prekršajnog postupka, a što je uslovilo i izmenu odluke koju će sud doneti. Kada utvrdi da nije celishodno vođenje prekršajnog postupka prekršajni sud će doneti rešenje o obustavi prekršajnog postupka zbog necelishodnosti, a ne rešenje o odbačanju zahteva za pokretanje prekršajnog postupka zbog necelishodnosti.

Članom 298. Zakona propisano je da u prekršajnom postupku prema maloletniku sud donosi rešenje kojim maloletnom učiniocu prekršaja (mlađem ili starijem) izriče neku od vaspitnih mera ili presudu kojom starijem maloletniku izriče novčanu kaznu ili kaznu maloletničkog zatvora. Vaspitne mere (mere upozorenja i usmeravnja: ukor i posebne obaveze, i mere pojačanog nadzora), kao i novčana kazna i kazna maloletničkog zatvora su vrste sankcija koje se mogu izreći maloletnom učiniocu prekršaja. Stoga je bilo neophodno usklađivanje tako što će lica ovlašćena po zakonu na izjavljivanje žalbe protiv odluke suda donete u postupku prema maloletniku imati to pravo i protiv odluke suda kojom je izrečena vaspitna mera, a ne samo protiv sudske odluke kojom je maloletniku izrečena kazna.

Član 329. stav 3. Zakona propisuje da se u prekršajnom postupku starijem maloletniku izuzetno može izreći kazna maloletničkog zatvora za učinjeni teži prekršaj, zbog čega je bilo neophodno uvesti odredbu o rehabilitaciji maloletnog učinioca prekršaja shodno odredbi stava 2.ovog člana, čime je izvršeno i usklađivanje sa odredbama Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnika.

Glava XXXIV, čl. 301–306. Zakona reguliše pravo neopravdano kažnjenog ili neosnovano zadržanog lica na naknadu štete. Napravljena je jasnija razlika između lica ovlašćenih na naknadu štete uvođenjem termina neopravdano kažnjeni. U ovim odredbama nisu učinjene neke suštinske intervencije osim izvesnih terminoloških pojašnjenja. Predviđena je shodna primena odredaba Zakonika o krivičnom postupku koje regulišu isti institut izuzev što su u Zakonu o prekršajima regulisani rokovi zastarevanja potraživanja naknade štete, a regulisano je i prethodno obraćanje ovlašćenog lica ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa radi sporazuma o postojanju štete i visine naknade.

Glava XXXV, čl. 307-323. Zakona reguliše izvršenje odluka.

Pored dostave, naplata novčanih kazni predstavlja drugi najveći problem prekršajnog postupka. Dosadašnja praksa prekršajnih sudova ukazuje da se naplata novčanih kazni od fizičkih lica i preduzetnika gotovo isključivo vrši tek pod pretnjom izvršenja kazne zatvora, a nakon što se sprovede postupak zamene neplaćene novčane kazne kaznom zatvora. Ovo često dovodi do nastupanja zastare izvršenja kazne, a kada bi se kazna i naplatila, dosuđeni troškovi postupka su po pravilu ostajali nenaplaćeni, obzirom da se oni ne mogu zameniti kaznom zatvora i tako padali na teret sudova. Na ovaj način zamena kazne je postala redovno sredstvo prinudne naplate, bez pokušaja sa stvarnom prinudnom naplatom, bez obzira da li su za to postojali realni uslovi ili ne.

U poslednje vreme, usled sve jače ekonomske krize sve veći broj građana radije pristaje na izvršenje zatvorske kazne nego na plaćanje novčane kazne, čime se troškovi države značajno povećavaju umesto da se naplatom novčanih kazni ostvaruje realan prihod. Pored toga, s obzirom da su zatvorski kapaciteti nedovoljni, postoji relana opasnost da mnogi učinioci prekršaja, čekajući da budu pozvani na izdržavanje zbog nastupanja zastarelosti nikad i ne izdrže zatvorsku kaznu, dok dug po osnovu izrečene novčane kazne i troškova postupka nikad ne bude naplaćen. S obzirom da se u praksi prekršajnih sudova pretnja zatvorske kazne pokazala kao najefikasnije sredstvo za naplatu novčanih kazni od strane fizičkih lica, ovim predlogom zakonom zamena nije ukinuta već je regulisana kao jedna opcija koja ravnopravno sa drugim sredstvima prinudne naplate stoji na raspolaganju sudu. Namera je da sudovi u svakom konkretno slučaju ceneći razloge celishodnosti i efikasnosti odlučuju na koji način će pristupiti izvršenju neplaćene novčane kazne. Na ovaj način sudovi će morati da razmotre sve mogućnosti za prinudnu naplatu pre nego što odluče o eventualnoj zameni novčane kazne kaznom zatvora ili radom u javnom interesu.

U postupku prinudne naplate po odredbama važećeg zakona, kada su u pitanju pravna lica ili fizička lica kod kojih zamena u zatvorsku kaznu nije moguća, prekršajni sudovi su prinuđeni da se oslanjaju na rad drugih organa ili redovnih sudova. Tako postupak prinudne naplate novčane kazne i drugih novčanih iznosa nad pokretnim i nepokretnim stvarima fizičkih lica pojedini prekršajni sudovi su pokretali pred redovnim sudovima, u svojstvu poverioca, po odredbama zakona koji reguliše postupak izvršenja i obezbeđenja. Drugi prekršajni sudovi, u nedostatku adekvatnog uputstva ovaj postupak nisu ni pokretali, smatrajući da se radi o naplati javnog prihoda te da je za to nadležan javni pravobranilac ili organi za prinudnu naplatu poreza. Za razliku od fizičkih lica, prinudna naplata novčanih kazni od pravnih lica se ne sprovodi pred redovnim sudom, po odredbama zakona koji reguliše izvršenje i obezbeđenje, već neposredno od strane Odeljenja za prinudnu naplatu Narodne Banke, u skladu sa Zakonom o platnom prometu. Ovo dovodi do nejednakog položaja stranaka u postupku u zavisnosti da li su u pitanju fizička ili pravna lica, što je protivno načelu iz člana 36. Ustava koje garantuje pravo na jednaku zaštitu prava i na pravno sredstvo i opštim načelima postupka koji garantuju jednakost stranaka u postupku.

Imajući u vidu navedeno, odredbe o prinudnoj naplati novčanih kazni i drugih novčanih iznosa su pretrpele značajne promene u cilju jačanja nadležnosti, a sa tim i veće odgovornosti prekršajnog suda koji je izrekao novčanu kaznu da tu kaznu i naplati odnosno izvrši.

Predlogom zakona je u odnosu na postojeći zakon napravljen svojevrsan otklon od Zakona o izvršenju i obezbeđenju. Postojeći zakon u pogledu prinudnog izvršenja predviđa supsidijarnu primenu izvršnog postupka iz ovog zakona. S obzirom da je po Zakonu o izvršenju i obezbeđenju („Službeni glasnik RS” br. 31/11 i 99/11), izvršni postupak stranački postupak, koji predviđa dužnika i poverioca, čini se da ovaj postupak nije odgovarajući za sprovođenje prinudnog izvršenja po osnovu neplaćenih novčanih kazni i drugih dosuđenih novčanih iznosa. Sud kao samostalni i nezavisni organ koji štiti slobode i prava građana, zakonom utvrđena prava i interese pravnih subjekata i obezbeđuje ustavnost i zakonitost prema članu 1 Zakona o uređenju sudova, („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11 i 101/11) ne bi trebalo da bude poverilac u korist države kada je u pitanju prinudno izvršenje njegovih odluka.

Nije bilo moguće predvideti da su za sprovođenje prinudne naplate novčanih kazni nadležni organi za prinudnu naplatu poreza i drugih javnih prihoda, bez obzira što su Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS” broj 93/12), u članu 14., novčane kazne svrstane u neporeske javne prihode. Iako bi bilo logično i sistemski ispravnije rešenje da su organi za prinudnu naplatu poreza i drugih javnih prihoda nadležni i za prinudnu naplatu novčanih kazni iz prekršajnog postupka, a što je inače slučaj u svim zemljama u okruženju kao i u velikoj većini evropskih zemalja, to nije bilo moguće s obzirom da Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS” br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 i 93/12) ovu nadležnost ne predviđa. Pored toga, ovaj zakon ima krajnje neuobičajenu odredbu u članu 3. stav 1. „Ako je drugim zakonom pitanje iz oblasti koju uređuje ovaj zakon uređeno na drukčiji način, primenjuju se odredbe ovog zakona”, koja onemogućuje da se ovim predlogom zakona na bilo koji način predvidi nadležnost poreskih organa za prinudnu naplatu novčanih kazni. Iz ovih razloga bilo je neophodno da se ovim predlogom zakona posebno reguliše postupak prinudnog izvršenja, kako bi prekršajno sud mogao sam da sprovede ovaj postupak i da u tom pogledu zavisi od rada drugih organa ili sudova, a što je najčešći razlog za sadašnju neefikasnost ili nesprovođenje prinudne naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnom postupku.

Po odredbama ovog predloga zakona, po isteku roka za dobrovoljno plaćanje sud donosi rešenje o izvršenju, kojim određuje kako će se sprovesti izvršenje neplaćene novčane kazne odnosno prinudno naplatiti drugi dosuđeni novčani iznosi. Sudu se daje mogućnost izbora da u svakom konkretnom slučaju, ceneći razloge celishodnosti i efikasnosti, rešenjem o izvršenju odluči da li će neplaćenu novčanu kaznu naplatiti prinudnim putem ili je zameniti kaznom zatvora ili radom u javnom interesu, pod uslovima iz člana 41. ovog zakona. Ako se odluči za prinudnu naplatu, sud ima na raspolaganju različita sredstva kojima vrši prinudna naplatu i to prenos novčanih sredstava sa računa kažnjenog lica, izvršenje na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima kažnjenog lica; popis, procena i prodaja pokretnih i nepokretnosti stvari u svojini kažnjenog lica, kao krajnje sredstvo naplate, ako se na drugi način ona nije mogla sprovesti.

Koje će sredstvo prinudne naplate primeniti sud takođe ceni u svakom konkretnom slučaju uzimajući u obzir sve činjenice od značaja, a posebno imovno stanje kažnjenog, njegova redovna primanja, posedovanje bankovnog računa, status zaposlenja i slično.

Ovde je važno skrenuti pažnju na član 196. Zakona koji reguliše saslušanje okrivljenog i koji u stavu 5. ovog člana u odnosu na sadašnji zakon širi spisak pitanja koja sud postavlja okrivljenom u pogledu njegovog imovnog stanja i na brojeve dinarskog i deviznog računa. S tim u vezi stav 6. ovog člana previđa mogućnost da sud okrivljenog kazni novčanom kaznom do 50.000 dinara za davanje netačnih podataka. Ovim se obezbeđuje da sud prilikom odlučivanja ima na raspolaganju sve potrebne informacije kako bi postupak izvršenja sproveo brzo i efikasno.

Član 314. Zakona utvrđuje kao osnovno pravilo da prinudnu naplatu novčane kazne i drugih dosuđenih novčanih iznosa izvršava prekršajni sud koji ih je izrekao, odnosno sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji se ima izvršiti.

Član 315. Zakona reguliše da po proteku roka za dobrovoljno plaćanje sud koji je doneo prvostepenu odluku koja se izvršava, odnosno sud na čijem području je izdat prekršajni nalog, donosi rešenje o izvršenju kojim određuje da li će se neplaćena novčana kazna zameniti u kaznu zatvora ili radom u javnom interesu ili naplatiti prinudnim putem.

Član 316. Zakona detaljno uređuje sadržinu rešenja o izvršenju.

Član 317. Zakona uređuje da kažnjeno lice može u roku od tri dana od dana prijema izjaviti prigovor na rešenje o izvršenju, ali iz samo zakonom predviđenih razloga. U pitanju su gotovo isti razlozi iz kojih se može izjaviti prigovor na rešenje o izvršenju na osnovu izvršne isprave iz člana 40. Zakona o izvršenju i obezbeđenju sa ciljem da se kažnjeni ne liši prava koje dužnik ima u okviru izvršnog postupka.

Prigovor ne zadržava izvršenje. Sudija protiv čijeg rešenja o izvršenju je izjavljen prigovor može i sam staviti van snage svoje rešenje ako nađe da su razlozi iz prigovora osnovani. U suprotnom, dostaviće prigovor sa spisima predmeta nadležnom veću od tri sudije tog suda. Na ovaj način sprečena je mogućnost odlaganja postupka izvršenja izjavljivanjem bezrazložnih prigovora, uz istovremeno omogućavanje kažnjenom licu da iz procesnih razloga ospori rešenje o izvršenju. Davanjem mogućnosti sudiji da u slučaju osnovanosti prigovora sam svoje rešenje stavi van snage dobija se na efikasnosti postupka i smanjenju troškova u vezi sa odlučivanjem tročlanog veća na samo one slučajeve kada je to neophodno zbog poštovanja načela dvostepenosti prekršajnog postupka (Član 95. ovog predloga zakona).

Član 318. Zakona određuje sredstva i predmeti prinudne naplate, prenos novčanih sredstava sa računa kažnjenog lica, izvršenje na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima kažnjenog lica; popis , procena i prodaja pokretnih i nepokretnosti stvari u svojini kažnjenog lica

Sredstva kojima se vrši prinudna naplata novčanih kazni, troškova postupka i ostalih novčanih iznosa, kao i predmete nad kojima se prinudna naplata ima sprovesti određuje sud rešenjem o izvršenju iz člana 315. stav 1. ovog zakona.

Posebno je važna odredba po kojoj sud, ako se tokom sprovođenja rešenja o izvršenju ustanovi da se prinudna naplata ne može sprovesti na sredstvima i predmetima izvršenja koji su određeni u rešenju, može preinačiti rešenje i odrediti drugo sredstvo i predmet izvršenja. U postupku prinudne naplate prvo se namiruju troškovi postupka.

Član 319. Zakona reguliše sprovođenje prinudne naplate na sredstavima sa računa kažnjenog lica. Po prijemu pravosnažnog rešenja o izvršenju, prinudnu naplatu novčanih kazni, troškova postupka i ostalih novčanih iznosa sa računa kažnjenih lica koji se vode kod poslovnih banaka sprovodi organ za prinudnu naplatu u skladu sa Zakonom o platnom prometu.

Ovde je reč o Odeljenju za prinudnu naplatu Narodne Banke, koje je nadležno za prinudnu naplatu sa računa svih klijenata banaka, bez obzira da li se radi o pravnim ili fizičkim licima (čl. 47. i 48. Zakona o platnom prometu, „Službeni list SRJ”, br. 3/02 i 5/03, „Službeni glasnik RS”, br. 43/04, 62/06, 111/09 - dr. zakon i 31/11). Nadležni organ za prinudnu naplatu obavezan je da u roku od trideset dana od dana prijema rešenja o izvršenju izvesti nadležni prekršajni sud o izvršenoj naplati ili o razlozima neizvršenja prinudne naplate.

Član 320. Zakona uređuje sprovođenje prinudne naplate na zaradi i drugim novčanim primanjima kažnjenog lica. Sud može rešenjem o izvršenju odrediti da se prinudna naplata sprovede plenidbom zarade, naknade odnosno penzije kažnjenog lica. Rešenjem se određuje zaplena na određenom delu zarade, naknade odnosno penzije i nalaže isplatiocu ovih prihoda da prilikom svake isplate tih prihoda, počev od prve naredne isplate od prijema odluke suda, pa sve do potpune naplate, vrši obustavu i uplati obustavljeni iznos na propisani uplatni račun. Isplatilac zarade, naknade odnosno penzije, je dužan da odmah postupi po rešenju suda, kao i da nadležni sud obavesti o promenama od uticaja na sprovođenje prinudne naplate najkasnije u roku od pet dana od dana nastanka promene.

Ako isplatilac zarade, naknade zarade, odnosno penzije, ne obustavi i ne uplati iznos zarade, naknade odnosno penzije, na kome se sprovodi prinudna naplata, na propisani uplatni račun, sud može doneti rešenje da se prinudna naplata sprovede iz novčanih sredstava sa računa isplatioca. Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, na prinudnu naplatu iz zarade, naknade, odnosno penzije kažnjenog lica shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbeđenje.

Ove odredbe su sačinjene po uzoru na odgovarajuće odredbe člana 96.a Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, br. 80/02, 84/02 - ispravka, 23/03 - ispravka, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 – ispravka i 93/12), kao i odredbe Glave IV Zakona o izvršenju i obezbeđenju („Službeni glasnik RS”, br. 31/11 i 99/11), koje regulišu izvršenje na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima dužnika.

Član 321. Zakona reguliše prinudnu naplatu na pokretnim ili nepokretnim stvarima kažnjenog lica. Zakon kao krajnju meru, u slučaju da nije moguće izvršiti prinudnu naplatu na drugi način, predviđa da sud može odlučiti da se prinudna naplata sprovede na pokretnim ili nepokretnim stvarima kažnjenog fizičkog lica, preduzetnika ili odgovornog lica.

Prekršajni sud koji je doneo ovu odluku dostaviće svoje rešenje o izvršenju stvarno i mesno nadležnom sudu u skladu sa zakonom koji reguliše postupak izvršenja i obezbeđenja da sprovede postupak prinudne naplate popisom, procenom i prodajom pokretnih odnosno nepokretnih stvari kažnjenog lica.

Glava XXXVI, čl. 324-336 Zakona uvode jedinstvene registre. Ovim zakonom ustanovljena su dva jedinstvena registra kao elektronske baze podataka o okrivljenim i izrečenim prekršajnim sankcijama. Konkretno, zakonom se uspostavlja Registar sankcija, kao jedinstvena evidencija izrečenih prekršajnih sankcija (članovi od 324 do 330) i Registar neplaćenih novčanih kazni, kao jedinstvena evidencija neplaćenih novčanih kazni i drugih dosuđenih novčanih iznosa (čl. 331–336. Zakona).

Odredbe zakona koje regulišu registre su u skladu sa načelima Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni glasnik RS”, br. 97/08 i 104/09), uzimajući u obzir primedbe od strane kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja, koje su radnoj grupi za izradu ovog zakona predočene tokom javne rasprave. Sa tim u vezi, Predlog zakona sadrži odredbe o uvođenju i formiranju registra, o tome ko je rukovalac podataka u registru, a koobrađivač podataka, koja je svrha registra, ko će

imati pristup podacima iz registra, ko će moći da podatke koristi, koliko će se podaci čuvati, kao i druge potrebne odredbe.

Član 324. Zakona određuje da se u svrhu vođenja jedinstvene evidencije izrečenih prekršajnih sankcija, uvodi Jedinstveni Registar sankcija. Registar sankcija je definisan kao centralizovana elektronska baza podataka u kojoj se čuvaju i obrađuju svi uneti podaci.

Član 325. Zakona reguliše čuvanje i rukovanje podacima u Registru sankcija. Registar se čuva na centralnom elektronskom nosaču podataka pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa koje je odgovorno za njegovo održavanje i čuvanje. Stavom 2. ovog člana utvrđena je obaveza ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa da preduzme tehničke, kadrovske i organizacione mere zaštite podataka u skladu sa utvrđenim standardima i postupcima, a koje su potrebne da bi se podaci zaštitili od gubitka, uništenja, nedopuštenog pristupa, promene, objavljivanja i svake druge zloupotrebe, kao i da utvrdi obavezu lica koja su zaposlena na obradi, da čuvaju tajnost podataka.

Član 326. Zakona reguliše pitanje Rukovaoca podataka u Registru Sankcija, određujući da predsednik prekršajnog suda imenuje rukovaoca podataka. Stav 2. ovog člana definiše ovlašćenja i obaveze rukovaoca da se stara o zakonitom, sistematičnom i ažurnom unosu, brisanju i izmeni podataka u registru; da obezbeđuje ovlašćenim licima uvid u registar; da izdaje overene izvode iz registra i potvrde da lice nije upisano u registar; da obezbeđuje čuvanje i arhiviranje dokumentacije koja predstavlja osnov za upis, brisanje ili izmene podataka u registru; da preduzima druge radnje neophodne za nesmetano i pravilno ažuriranje podataka u registru u skladu sa zakonom.

Član 327. Zakona određuje podatke koji se unose u registar sankcija, i to podatke o kažnjenom licu; navođenje pravosnažne odnosno konačne odluke kojom je izrečena prekršajna sankcija; pravna kvalifikacija učinjenog prekršaja; vrsta i opis izrečene prekršajne sankcije; trajanje izrečene zaštine mere; prekršajni sud koji je doneo odluku, odnosno organ koji je izdao prekršajni nalog; prekršajni sud koji je izvršio upis; datum upisa .

Član 328. Zakona reguliše unos podataka u registar sankcija, određujući da unos podataka iz člana 327. ovog zakona vrši sud koji je doneo meritornu odluku koja je osnov za unos, odnosno prvostepeni sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji je osnov za unos. Unos podataka u Registar sankcija vrši se odmah po nastupanju pravosnažnosti, odnosno konačnosti odluke kojom je izrečena prekršajna sankcija, o čemu nadležan sud vodi računa po službenoj dužnosti. Takođe je utvrđena i obaveza izdavaoca prekršajnog naloga, u skladu sa članom 171. stav1. tačka 3. ovog zakona, da odmah po isteku roka iz člana 171 stav 1. tačka 2. ovog zakona dostavi nadležnom sudu kopiju izdatog prekršajni naloga sa konstatacijom konačnosti i zabeležkom da li je novčana kazna plaćena, kako bi sud mogao da izvrši unos podataka u registre.

Član 329. Zakona reguliše brisanje podataka iz Registra sankcija, utvrđujući da se podaci brišu iz evidencije po službenoj dužnosti ako kažnjeno lice u roku od četiri godine od dana pravosnažnosti odluke kojom je izrečena sankcija ne učini novi prekršaj. Izuzetno od stava 1. ovog člana, izrečena opomena briše se u roku od godinu dana od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena. Maloletnom licu brisaće se izrečena kazna maloletničkog zatvora u roku od dve godine od kada je ta kazna izvršena, zastarela ili oproštena, ako ne izvrši novi prekršaj. Zaštitna mera se neće brisati iz prekršajne evidencije dok se ne izvrši ili dok ne istekne rok zastarelosti izvršenja .

Član 330. Zakona reguliše izdavanje podataka iz Registra sankcija, određujući da se podaci o kažnjenim licima iz Registra sankcija mogu izdati samo drugom sudu, nadležnom tužilaštvu, policiji i organima inspekcije, u vezi sa krivičnim postupkom ili postupkom za prekršaj koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo kažnjavano za prekršaj, organima nadležnim za izvršenje sankcija za prekršaje ili nadležnim organima koje učestvuju u postupku brisanja kazne. Građanima i pravnim licima se na njihov zahtev moraju dati podaci o njihovom kažnjavanju za prekršaje. Od građana i pravnih lica se ne može tražiti da podnesu dokaze da nisu kažnjavani za prekršaje, osim ako je to izričito predviđeno zakonom.

Član 331. Zakona uvodi i uređuje Registar neplaćenih novčanih kazni i drugih novčanih iznosa, određujući da se on vodi u svrhu efikasne naplate izrečenih novčanih kazni, naknade troškova postupka i naplate drugih novčanih iznosa dosuđenih po osnovu naknada štete, imovinsko - pravnog zahteva ili oduzimanja imovinske koristi. Kao i Registar sankcija, Registar neplaćenih novčanih kazni je centralizovana elektronska baza podataka u kojoj se čuvaju svi podaci uneti u registar. U registar se upisuju sve neplaćene novčane kazne, troškovi postupka i drugi novčani iznosi koji su izrečeni pravosnažnom i izvršnom odlukom suda ili putem konačnog i izvršnog prekršajnog naloga.

Na čuvanje i rukovanje podacima u Registru neplaćenih novčanih kazni shodno se primenjuju odredbe o Registru sankcija iz člana 322. i 323. ovog predloga zakona.

Član 332. Zakona reguliše koji podaci se upisuju u Registar neplaćenih novčanih kazni. To su podaci o kažnjenom, o odluci o kažnjavanju, o sudu koje je doneo odluku, o dugovanom iznosu, datum dospeća, datum upisa itd. Posebno je regulisano da se neplaćene novčane kazne i drugi dosuđeni novčani iznosi evidentiraju i vode u Registru novčanih kazni kao dug prema Republici Srbiji.

Član 333. Zakona reguliše unos podataka u Registar neplaćenih novčanih kazni, određujući da unos podataka vrši sud koji je doneo meritornu odluku koja je osnov za unos, odnosno prvostepeni sud na čijem području je izdat prekršajni nalog koji je osnov za unos. Unos podataka u Registar novčanih kazni vrši se po isteku roka za dobrovoljno plaćanje o čemu nadležni sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Član 334. Zakona reguliše brisanje i promena podataka u Registru neplaćenih novčanih kazni, određujući da je nadležan sud obavezan da odmah izvrši brisanje podataka ,odnosno upiše odgovarajuću promenu u Registar novčanih kazni kada se za to steknu uslovi. Novčana kazna i troškovi postupka, podaci o kažnjenom licu, kao i svi ostali podaci u vezi sa time brišu se iz registra odmah nakon što kažnjeni plati celokupan dugovani iznos, odnosno po proteku roka od četiri godine od dana kada su prekršajni nalog ili osuđujuća presuda postali pravosnažni.

Član 335. Zakona reguliše pristup i izdavanje podataka iz Registra neplaćenih novčanih kazni, određujući da su podaci iz Registra dostupni svim prekršajnim sudovima kao i organima nadležnim za vođenje postupaka iz člana 333. ovog zakona.

Na izdavanje podataka iz Registra neplaćenih novčanih kazni, shodno se primenjuju odredbe o Registru sankcija iz čl. 323. i 327. ovog predloga zakona. Zahtev za izdavanje podataka iz Registra novčanih kazni može se podneti bilo kom prekršajnom sudu. Pristup podacima iz Registra novčanih kazni odobrava i bliže uređuje posebnim aktom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Član 336. Zakona reguliše posledice upisa u Registar neplaćenih novčanih kazni. Ovim članom je određeno da se u svrhu naplate izrečenih novčanih kazni, troškova postupka i drugih dosuđenih novčanih iznosa koji su evidentirani u Registru

neplaćenih novčanih kazni, kažnjenom licu, dok u potpunosti ne izmiri dugovani iznos neće dozvoliti: izdavanje dozvola ili uverenja za čije su izdavanje nadležni organi uprave, osim onih koja se odnose na lični status; povraćaj oduzetih ličnih i drugih dokumenata koja su oduzeta po osnovu člana 195. ovog zakona; registracija odnosno promena registracije pravnog lica ili registracija preduzetničke delatnosti koja podrazumeva promenu poreskog identifikacionog broja;

Važno je napomenuti da je i novim Zakonom o prekršajima Crne Gore („Službeni list CG” br. 01/11, 06/11 i 39/11) uskraćivanje izdavanja vozačke dozvole ili produženja registracije vozila formalizovano kao pasivno izvršenje preko Registra novčanih kazni (Član 235), odnosno kao jedan od način prinudnog izvršenje neplaćene novčane kazne .

XXXVIII , čl. 339 – 342. Zakona su predviđene prelazne i završne odredbe

Član 339. Zakona propisuje period od dana stupanja na snagu ovog zakona do 1.jula 2014. u kojem će svi zakoni ili uredbе, odnosno odluke organa skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada i Skupštine grada Beograda kojima su propisani prekršaji uskladiti sa odredbama ovog zakona.

Član 340. stav 1. Zakona propisuje da će se primenjivati odredbe ovog zakona, počev od dana njegove primene na sve prekršajne postupke koji nisu okončani pravnosnažnom odlukom.

Član 340. stav 2. Zakona propisuje da na odluke koje su postale pravnosnažne pre početka primene ovog zakona primenjuju se odredbe izvršnog postupka zakona koji je bio na snazi do početka primene ovog zakona.

Član 340. stav 3. Zakona propisuje nadležnost drugostepenog prekršajnog suda i za rešavanje po žalbi na rešenja organa uprave, a s tim u vezi u stavu 4. ovog člana propisuje se obaveza svih prekršajnih sudova da predmete u kojima nije doneta odluka po žalbi na rešenja upravnih organa do dana stupanja na snagu ovog zakona, predmete ustupe drugostepenom prekršajnom sudu. Ovo zbog toga što je ovim zakonom ukinuta nadležnost za vođenje prekršajnog postupka organa uprave, a samim tim i nadležnost prekršajnog suda za odlučivanje po žalbi na njihova rešenja.

Član 341. Zakona stavlja van snage Zakon o prekršajima danom početka primene ovog zakona ali propisuje i navodi odredbe Zakona o prekršajima koje se odnose na nadležnost organa uprave i koje ostaju na snazi od dana primene ovog zakona do 1. jula 2014. godine. Period od godinu dana je period u kojem nadležni organi uprave usaglašavaju svoje propise i tim periodom se utvrđuje potrebno vreme za prenos starih i uređenje novih nadležnosti organa uprave u skladu sa ovim zakonom. Predmeti organa uprave koji nisu okončani do 1. jula 2014. godine utupiće se prekršajnom sudu na dalju nadležnost.

Član 342. Zakona propisuje odloženu primenu odredaba ovog zakona koje se odnose na prekršajni nalog, evidencije i brisanje sankcija i registar novčanih kazni, i propisuje početak primene ovog zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna posebna finansijska sredstva.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1. *Određivanje problema koje nacrt zakona treba da reši*

Važeći Zakon o prekršajima donet je 21. novembra 2005. godine („Službeni glasnik RS”, broj 101/05). Odredbom člana 308. tog zakona bilo je određeno da će se zakon primenjivati nakon što istekne nešto više od godinu dana, odnosno od 1. januara 2007. godine, ali je njegova primena naknadno odložena do 1. januara 2010. (član 25. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prekršajima iz 2008. god.), tako da je Zakon počeo da se primenjuje posle četiri godine od donošenja. Do početka primene, Zakon je dva puta menjan i dopunjavan i to prvi put 2008. godine („Službeni glasnik RS”, broj 116/08) i drugi put 2009. godine („Službeni glasnik RS”, broj 111/09).

Ustanovljavanjem posebnih prekršajnih sudova i prevođenjem sudija za prekršaje iz upravne sfere u pravosudni sistem rešeno je jedno od najvažnijih i najkontroverznijih pitanja našeg prekršajnog prava i time udovoljeno ustavnopravnom i međunarodnopravnom zahtevu da o pravima i dužnostima građana, posebno o njihovom kažnjavanju, može konačno da odlučuje samo nezavisni sud. Međutim, na procesnom planu Zakon o prekršajima, uprkos veoma nezadovoljavajućem stanju u toj oblasti, nije doneo nikakve značajne promene. Ova situacija ima sličnosti sa onim što se desilo u Republici Hrvatskoj. Prva reforma prekršajnog prava iz 2002. godine, slično kao naša, nije obuhvatila prekršajni postupak, pa je posle alarmantnog povećanja neefikasnosti, nakon nepune tri godine pripremljen predlog novog Zakona koji donosi brojne novine usmerene primarno na povećanje efikasnosti prekršajnog postupka.

Najvažniji razlog za nastavak započete reforme prekršajnog prava leži u sadašnjoj disfunkcionalnosti prekršajnog postupka, koji ni približno nije u stanju da ostvari ciljeve zbog kojih je ustanovljen. Kako je danas postavljen taj postupak, organi koji ga vode sve teže mogu da savladaju sve veći broj predmeta. Nekoliko desetina hiljada prekršajnih predmeta godišnje zastareva uglavnom usled opstrukcije stranaka, koja je važećim zakonom široko omogućena.

Prema podacima iz objavljenih godišnjih izveštaja Vrhovnog kasacionog suda o radu sudova opšte i posebne nadležnosti, prekršajni sudovi su u 2010. godini primili 639.997 predmeta, a ukupno u radu su imali 1.077.077 predmeta. Ovi sudovi su rešili 570.004 predmeta. U 2011. godini prekršajni sudovi su primili 602.761 predmet, a ukupno u radu je bilo 1.108.990 predmeta, što je nešto više u odnosu na 2010 godinu. Ostalo je nerešeno 467.293 predmeta. Dakle, u 2011. godini prekršajni sudovi su takođe u radu imali preko milion predmeta, priliv predmeta je savladan, ali u odnosu na ukupan broj predmeta ostao je veliki broj nerešenih predmeta.

Najzad, u 2012. godini prekršajni sudovi su primili 558.533 predmeta, a ukupno u radu imali 1.025.826 predmeta. Rešili su 601.648 predmeta i ostalo je nerešeno na kraju godine 424.178 predmeta. Dakle, u odnosu na podatke o radu u 2011. godini, u njihovom radu je bilo manje za 83.164 predmeta, priliv predmeta je bio manji za 44.228 i rešeno manje za 43.197 predmeta, ali je i broj nerešenih predmeta manji za 39.967.

Imajući u radu ovako veliki broj nerešenih predmeta uspešnost funkcionisanja prekršajnih sudova ima veliki uticaj na opštu percepciju građana o pravosuđu.

Ako se ima u vidu da je važeći apsolutni rok zastarelosti vođenja prekršajnog postupka samo dve godine, verovatnoća je da će veliki broj nerešenih predmeta usled nastupanja zastarelosti biti obustavljen.

Prema podacima prekršajnih sudova u 2011. godini 11,67% predmeta je zastarelo u postupku u odnosu na ukupan broj predmeta u radu, a u prvih šest meseci 2012. godine 7,26 % dok je u 2011. godini 9,40% predmeta zastarelo u postupku izvršenja u odnosu na ukupan broj predmeta na izvršenju, a u prvih šest meseci 2012. godine 5,06%.

Ovome treba dodati i da je prema izveštaju o radu za prva tri meseca 2012. godine, procenat izvršenih predmeta Prekršajnog suda u Beogradu 14,3 %; Prekršajnog suda u Zrenjaninu 32,5%; Prekršajnog suda u Valjevu 16,8%; Prekršajnog suda u Kikindi 30,6 %; Prekršajnog suda u Leskovcu 23,7%; Prekršajnog suda u Aranđelovcu 16,3%. Ovako veliki broj neizvršenih predmeta predstavlja veliki problem u radu prekršajnih sudova kako sa stanovišta efikasnosti rada sudova tako i u smislu negativnog ekonomskog efekta na budžet Republike Srbije.

Pored navedenog, u sadašnjoj praksi prekršajnih sudova se najčešće javljaju poteškoće u vezi sa pozivanjem i obezbeđivanjem prisustva okrivljenog i drugih učesnika u postupku, suviše kratkim rokovima za postupanje, loša procesna disciplina stranaka, neaktivnost ovlaštenih podnosilaca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka u postupku pred sudom i njihova nezainteresovanost za uspešan ishod postupka, problemi u procesuiranju stranih fizičkih i pravnih lica i dr.

2. Cilj koji se postiže

U cilju rešavanja problema u radu prekršajnih sudova bilo je potrebno izraditi novi zakon o prekršajima koji će regulisati rešavanje prekršajnih predmeta na ekonomičan i efikasan način i u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava i drugim važećim međunarodnim dokumentima. Potreban je, savremeniji, svrsishodniji, efikasniji i ekonomičniji postupak koji mnogo uspešnije uspostavlja ravnotežu između opštih, odnosno društvenih i individualnih interesa.

3. Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešavanje problema?

Ostvarivanje postavljenih ciljeva nije moguće bez odgovarajućeg zakonskog okvira za čiju izradu je neophodno donošenje novog zakona. Novi zakon je potreban s obzirom na neophodnost izmena velikog broja postojećih zakonskih normi i potrebe usvajanja novih, savremenijih, zakonskih rešenja. Radna grupa za izradu Zakona o prekršajima formirana je od strane ministra pravde sa zadatkom da predloži izmene koji će u opštem smislu doprineti povećanju efikasnosti rada prekršajnih sudova. Tokom svog rada radna grupa čiju veliku većinu čine praktičari, sudije prekršajnih sudova razmatrala je sva moguća rešenja za ostvarivanje postavljenih ciljeva. Pri tome su razmatrani važeći zakoni od uticaja na prekršajni postupak kao i podzakonski akti. Takođe su razmatrana zakonska rešenja svih zemalja bivših republika SFRJ, kao i važeća međunarodna dokumenta i jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava.

Pre nego što je formirana ova radna grupa, prethodna Komisija Višeg prekršajnog suda takođe je došla do zaključka o neophodnosti izmene velikog broja normi postojećeg zakona koje je i predložila upravo imajući u vidu probleme uočene u primeni važećeg Zakona o prekršajima. Ova radna grupa je otišla korak dalje usvajanjem određenih novih zakonskih rešenja, u skladu sa savremenim tendencijama koja su u oblasti prekršaja dobila svoju praktičnu primenu i potvrdu kroz ostvarivanje dobrih rezultata u većini evropskih zemalja.

4. Zašto je donošenje zakona najbolje rešenje problema?

Tokom rada radna grupa je od terminoloških do suštinskih izmena izvršila intervencije u 220 članova važećeg zakona. Pored toga, uvedeni su novi instituti,

nova poglavlja, dok su neki delovi zakona izuzeti. S obzirom da se na taj način više od polovine članova osnovnog teksta zakona menja odnosno dopunjuje, pristupilo se izradi novog zakona. Ovaj nacrt ima za osnov važeći zakon. Kako bi se obezbedila lakša primena novog zakona izvršene su samo neophodne izmene, dok su norme koje nisu stvarale problema u praksi ostale nepromenjene. Zadržana je osnovna struktura postojećeg zakona uz dodavanje novih i brisanje nepotrebnih glava zakona.

U odnosu na postojeći zakon, detaljnije su uređene ili uvedene kao nove sledeće najvažnije oblasti:

–Prekršajna odgovornost pravnih lica, što je bilo potrebno kako bi se sprečila praksa da pravna lica putem izmena u svom statusu izbegavaju prekršajnu odgovornost ili obavezu plaćanja kazni;

–Rad u javnom interesu, čijim su preciznijim uređenjem stvoreni uslovi da i ova sankcija dobije širu primenu, što bi bilo od nesumnjive koristi kako za počinioca prekršaja tako i za državu.

–Rokovi zastarelosti, utoliko što su rokovi zastarelosti produženi sa jedne na dve godine, odnosno kod apsolutnih rokova sa dve na četiri godine. Kratak rok zastarelosti je redovno istican kao razlog za često nastupanje zastarelosti prekršajnog gonjenja ili izvršenja prekršajne sankcije.

–Obaveza suda da utvrdi materijalnu istinu je zamenjena odredbom da je teret dokazivanja obeležja prekršaja i prekršajne odgovornosti na podnosiocu zahteva za pokretanje prekršajnog postupka. („Sud izvodi dokaze na predlog stranaka; Stranka je dužna da pribavi dokaze čije je izvođenje predložila; Izuzetno, sud može po službenoj dužnosti pribaviti dokaze u korist okrivljenog ako nije u stanju da to sam učini ili je to opravdano iz razloga celishodnosti i efikasnosti vođenja postupka...“). U sadašnjem tipu postupku celokupan teret dokazivanja je zapravo na sudu što ga dovodi u izuzetno nepovoljnu situaciju s obzirom na poslovičnu neaktivnost stranaka u postupku uz često izbegavanje prijema poziva ili pojavljivanja na ročištima. Čak i ovlašćeni podnosioci zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka se ponašaju neaktivno i nezainteresovano za obezbeđivanje svojih dokaza. Uvođenjem osnovnog pravila da je stranka dužna da pribavi dokaze čije je izvođenje predložila značajno će se poboljšati procesna disciplina stranaka s obzirom da je u nesumnjivom interesu stranaka da sudu pribave dokaze u korist svojih tvrdnji. U cilju zaštite prezumpcije nevinosti kao i radi poštovanja načela jednakosti oružja pred sudom, sud može pribaviti dokaze u korist okrivljenog ako on nije u stanju da sam učini.

–Dostavljanje je detaljnije regulisano. Pismena će se dostavljati preko pošte ili druge službe ovlašćene za dostavu, čime se uvodi mogućnost konkurencije pošti , kao načina da pošta podigne nivo uspešnosti dostave. Uvodi se nov način dostavljanja kad za to postoje uslovi - elektronsko dostavljanje. Posebno je regulisano – dostavljanje na kućnu adresu, dostavljanje na radnom mestu i dostavljanje odsutnom licu. Takođe je uvedeno pravilo da sud može naložiti stranci da pozove i obezbedi prisustvo svedoka čije je saslušanje predložila.

Neuspešna dostava predstavlja jedan od najvećih problema prekršajnog postupka. U velikim gradovima , kao što su Beograd, Novi Sad ili Niš, procenat uspešnih dostava ne prelazi 20% , što posledično dovodi do neopravdano dugog trajanja postupka kao i do čestog nastupanja zastarelosti postupka. Zbog ovih razloga odredbama o dostavi je poklonjena posebna pažnja sa ciljem njihovog detaljnog uređivanja, kako bi se svela na minimum mogućnost zloupotrebe i izbegavanja prijema u cilju odugovlačenja postupka i izbegavanja prekršajne odgovornosti.

–Uveden je prekršajni nalog koji predstavlja nov pravni institut koji se uvodi ovim zakonom. Prekršajni nalog je našao svoju primenu u zakonima susednih zemalja, kao i u većini evropskih zemalja, u kojim je pokazao vrlo dobre rezultate u praksi. Njime se pojednostavljuje procesuiranje blažih prekršaja uz značajno smanjenje troškova za državne organe. Kako se počinocima prekršaja izdavanjem naloga nudi mogućnost da u slučaju plaćanja polovine izrečene kazne u roku za dobrovoljno plaćanje ostvare značajnu uštedu, za očekivati je značajno povećanje broja dobrovoljno plaćenih kazni, a samim tim i povećanje ukupnog prihoda za budžet Republike Srbije po osnovu naplate ovih kazni. Njegovom primenom pretaće mogućnosti za plaćanje fiksne novčane kazne na licu mesta čime se smanjuje mogućnost korupcije policijskih i inspekcijjskih organa.

Kako bi se stekli svi potrebni uslovi za njegovu primenu, zajedno sa nekim drugim odredbama ovog zakona, ovaj institut počeo bi da se primenjuje po isteku jedne godine od stupanja zakona na pravnu snagu. U tom periodu sprovela bi se odgovarajuća obuka ovlašćenih organa i obezbedili drugi uslovi za nesmetanu primenu ovog instituta.

Prekršajnim nalogom organi uprave će dobiti efikasno sredstvo za sankcionisanje blažih prekršaja za koje je propisana novčana kazna u fiksnom iznosu. Izdavanjem naloga ovlašćeni organi direktno će primenjivati zakone iz svoje nadležnosti s obzirom da nalogom izriču novčanu kaznu čija je visina unapred zakonom utvrđena.

Za sve druge prekršaje za koje je propisana novčana kazna u rasponu ili predviđena neka druga prekršajna sankcija, za čije izricanje je neophodna individualizacija propisane kazne uz procenu svih konkretnih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti i činjenica, organi uprave će biti u obavezi da nadležnom prekršajnom sudu ponesu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka. Za razliku od postojećeg zakona, organi uprave više neće moći da za određene prekršaje pokreću i vode prekršajni postupak i odlučuju, odnosno izriču prekršajne sankcije. Time je ovaj nacrt zakona otišao korak dalje ka usaglašavanju sa međunarodnim standardima, od kojih je važan onaj da se postupci u kojima se izriču kaznene sankcije vode isključivo od strane nepristrasnog suda uz poštovanje procesnih prava učesnika u postupku u skladu sa međunarodnim standardima koji se odnose na vođenje sudskih postupka. Iz jurisprudencije Evropskog suda za ljudska prava (Maresti v/s Republike Hrvatska) proizilazi stav da međunarodno pravo ne pravi razliku između prekršajnog i krivičnog postupka, da vođenje jednog isključuje mogućnost vođenja drugog, po pravilu ne bis in idem, te da za oba postupka važe isti pravni standardi kada su u pitanju položaj i prava okrivljenog u postupku.

–Odredbe o postupku prinudne naplate – Pored dostave, naplata novčanih kazni predstavlja drugi najveći problem prekršajnog postupka. Dosadašnja praksa prekršajnih sudova ukazuje da se naplata novčanih kazni od fizičkih lica i preduzetnika gotovo isključivo vrši tek pod pretnjom izvršenja kazne zatvora, a nakon što se sprovede postupak zamene neplaćene novčane kazne kaznom zatvora. Ovo često dovodi do nastupanja zastarelosti izvršenja kazne, a kada bi se kazna i naplatila, dosuđeni troškovi postupka su po pravilu ostajali nenaplaćeni i tako padali na teret sudova, s obzirom da se oni ne mogu zameniti kaznom zatvora.

Na ovaj način zamena kazne je postala redovno sredstvo prinudne naplate, bez pokušavanja stvarne prinudne naplate i bez obzira da li su za to postojali realni uslovi ili ne. U poslednje vreme, usled sve jače ekonomske krize sve veći broj građana radije pristaje na izdržavanje zatvorske kazne nego na plaćanje novčane kazne, čime se troškovi države značajno povećavaju umesto da se naplatom novčanih kazni ostvaruje realan prihod. Pored toga, s obzirom da su zatvorski kapaciteti nedovoljni, postoji realna opasnost da mnogi počinoci prekršaja, čekajući

da budu pozvani na izdržavanje kazne, zbog nastupanja zastarelosti nikad i ne izdrže zatvorsku kaznu, dok dug po osnovu izrečene novčane kazne i troškova postupka nikad ne bude naplaćen. Imajući u vidu navedeno, odredbe o prinudnoj naplati novčanih kazni i drugih novčanih iznosa su pretrpele značajne promene u cilju jačanja nadležnosti, a sa tim i veće odgovornosti prekršajnog suda koji je izrekao novčanu kaznu da tu kaznu i naplati.

– Ovim zakonom ustanovljena su dva jedinstvena registra kao elektronske baze podataka o okrivljenim i o izrečenim prekršajnim sankcijama. Konkretno, zakonom se uspostavlja Registar sankcija kao jedinstvena evidencija izrečenih prekršajnih sankcija i Registar neplaćenih novčanih kazni, kao jedinstvena evidencija neplaćenih novčanih kazni i drugih dosuđenih novčanih iznosa. Registri su uvedeni radi centralizovane evidencije o svim izrečenim prekršajnim sankcijama i počinocima, o čemu do sada nije postojala precizna i jedinstvena evidencija, kao i radi vođenja evidencije o neplaćenim novčanim kaznama i drugih dosuđenih novčanih iznosa, a radi njihove efikasnije naplate. Odredbe zakona koje regulišu registre sačinjene su u skladu sa načelima Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni glasnik RS” br. 97/08 i 104/09), uzimajući u obzir primedbe od strane kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, koje su radnoj grupi za izradu ovog zakona predložene tokom javne rasprave. S tim u vezi, zakon sadrži odredbe o uvođenju i formiranju registra, o tome ko je rukovalac podataka u registru, a ko obrađivač podataka, koja je svrha registra, ko će imati pristup podacima iz registra, ko će moći da podatke koristi, koliko će se podaci čuvati kao i druge potrebne odredbe.

5. Na koga i kako će uticati predložena rešenja?

Predložena rešenja u ovom zakonu će imati uticaja na sudove za prekršaje, ovlašćene podnosiocima prekršajnih prijava, kao i na sve građane i pravna lica koji budu procesuirani za učinjene prekršaje. Posebne promene će se odnositi na organe, koji su po odredbama važećeg zakona, kao i na osnovu odredbi posebnih zakona u prvom stepenu pokretali, vodili i donosili odluke u pogledu procesuiranja određenih prekršaja iz svoje nadležnosti. Stupanjem na snagu odredbi o prekršajnom nalogu, ovi organi više neće imati ovu nadležnost. Na raspolaganju će im biti mogućnost da izdavanjem prekršajnog naloga izriču kazne u fiksnom iznosu ili da zahtevaju pokretanje prekršajnog postupka pred sudom. Time će se značajan broj ljudskih resursa u ovim organima rasteretiti vođenja prekršajnog postupka, čime će se stvoriti uslovi da se bave drugim poslovima iz nadležnosti ovih organa.

Treba pomenuti što se tiče strukture predmeta u prekršajnim sudovima i u Višem prekršajnom sudu, da je prema podacima Vrhovnog kasacionog suda, u 2010. godini od ukupno 53.294 predmeta u radu Višeg prekršajnog suda u okviru kog broja je novoprimljenih 33.396 predmeta, a od tog broja 6457 predmeta iz oblasti carinskih, poreskih i deviznih prekršaja rešeno 96% predmeta. Najveći broj predmeta, oko 56%, bio je iz oblasti bezbednosti saobraćaja, zatim 11,7% iz oblasti javnog reda i mira i 11,8% iz oblasti carinskih, poreskih i deviznih prekršaja i u odnosu na raniji izveštajni period prema oceni Vrhovnog kasacionog suda u ovom izveštaju za 2010. godinu, taj odnos je ustaljen jer nisu zapažene nikakve promene. U 2011. godini od ukupnog broja predmeta u radu Višeg prekršajnog suda 60%, je bilo iz oblasti bezbednosti saobraćaja, a ti predmeti su bili preovlađujući i u 2012. godini kada je od ukupno 38.046 predmeta u radu ovog suda (povećan broj predmeta, kao i priliv za 3405 predmeta) tih predmeta bilo u radu 21.507 (56,52%). Predmeta je iz oblasti finansija i carine u njihovom radu bilo 3939 (10,35%).

Što se tiče strukture predmeta prekršajnih sudova, što je od značaja, u 2010. godini su takođe preovlađujući predmeti u radu bili po Zakonu o bezbednosti saobraćaja (52,26%), u oblasti privrede (11,76%) i u oblasti javnog reda i mira (oko

10%). U 2011. godini od ukupnog broja predmeta u radu 48,51% je bilo iz oblasti saobraćaja, zatim 11,37% iz oblasti privrede i 10,30 % iz oblasti javnog reda i mira. U 2012. godini takođe je najveći broj predmeta u radu bio iz oblasti bezbednosti saobraćaja (479.977 ili 46,78%), privrede (135.736 predmeta ili 13,34%), javnog reda i mira (102.639 predmeta ili 10%) i finansija i carina (91.991 predmet ili 8,96%).

6. Koje troškove će primena Zakona izazvati građanima i privredi, posebno malim i srednjim preduzećima?

Zakon neće izazvati posebne troškove građanima i privredi, odnosno malim i srednjim preduzećima.

7. Da li pozitivne posledice donošenja Zakona opravdavaju troškove njegove primene?

Iz više razloga može se osnovano očekivati da će pozitivni efekti donošenja Zakona opravdati troškove koje će on eventualno stvoriti. Ne radi se pri tome o troškovima prema građanima i privredi, odnosno malim i srednjim preduzećima već o eventualnim nepredviđenim troškovima, a koji će se rasporediti u okviru odobrenih budžetskih sredstava. Putem povećanja efikasnosti rada sudova, a posebno značajnog povećanja prihoda u budžet Republike Srbije po osnovu naplaćenih novčanih kazni, korist koja će se time ostvariti svakako višestruko opravdava eventualne troškove.

Primer za to je šira primena sankcije rada u javnom interesu čime bi se ostvarile značajne i nesumnjive koristi kako za počinioce prekršaja tako i za državu. U kratkom vremenskom periodu, putem ušteda na ime troškova izdržavanja zatvorskih kazni i koristi od rada u javnom interesu, eventualni izdaci bi bili kompenzovani, i istovremeno bi se stvorili preduslovi za dugoročnu društvenu korist.

Drugi primer ostvarivanja značajne koristi jesu očekivani rezultati uvođenja prekršajnog naloga. Nalogom će organi uprave na brz i ekonomičan način procesuirati počinioce blažih prekršaja. Njime će se zameniti sadašnje vođenje prekršajnog postupka od strane organa uprave. Na taj način ne samo da će se izbeći troškovi vođenja ovih postupaka već će se značajan broj kvalifikovanih pravnika u ovim organima rasteretiti ovih poslova i osloboditi za bavljenje drugim poslovima iz nadležnosti ovih organa. Sa druge strane, može se očekivati od prekršajnog naloga i da značajno poveća procenat dobrovoljno plaćenih novčanih kazni čime će se povećati i ukupan prihod za budžet Republike Srbije po ovom osnovu.

Početak primene instituta prekršajnog naloga oslobodiće stručni sudijski resurs vođenja skupog sudskog prekršajnog postupka za blaže prekršaje i primereno zaokupiti njihovu pažnju ka rešavanju predmeta sve složenijih prekršaja i na taj način nesumnjivo uticati na povećanje efikasnosti prekršajnog postupka.

8. Da li se Zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Predlogom zakona, s obzirom na materiju koju uređuje, direktno se ne podstiče stvaranje novih privrednih subjekata ili tržišna konkurencija. Međutim, uvođenjem efikasnijeg i ekonomičnijeg prekršajnog postupka koji bi rezultirao i u podizanju svesti kod privrednih i svih drugih subjekata i građana o izvesnosti kažnjavanja i izvršenja izrečenih sankcija za učinjene prekršaje, stvaraju se preduslovi za jačanje vladavine prava, za stvaranje boljeg tržišnog ambijenta u kome bi se zakoni poštovali, a poslovni odnosi razvijali po pravilima slobodnog tržišta i tržišne konkurencije.

9. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Kao osnov za svoj rad radna grupa je imala ranije sačinjene predloge za izmenu postojećeg Zakona od strane Komisije Višeg prekršajnog suda, predloge dobijene od strane sudija Višeg prekršajnog suda iz Beograda i odeljenja u Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu, kao i predloge velikog broja prekršajnih sudova i organa ovlašćenih za pokretanje prekršajnog postupka.

Na predlog Ministarstva pravde i državne uprave, Odbor za pravni sistem i državne organe Vlade je, Zaključkom 05 broj 011-7237/2012, odredio Program javne rasprave o radnoj verziji Zakona o prekršajima kojim je određeno trajanje javne rasprave do 23. novembra 2012. godine sa učesnicima javne rasprave i to organa i organizacija i drugih ovlašćenih podnosilaca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, pravosudnih organa, međunarodnih organizacija, udruženja građana i drugih predstavnika civilnog društva, stručne javnosti, kao i profesora i akademika. Određeno je postavljanje teksta radne verzije zakona na sajtu Ministarstva pravde i državne uprave i određen način dostavljanja primedaba, predloga i sugestija.

Radna verzija Zakona je objavljena na sajtu Ministarstva pravde i državne uprave i javna rasprava posebno organizovana u Palati Srbija dana 23. oktobra 2012. godine kada je detaljno predstavljena radna verzija Zakona, kao i ekspertski izveštaj prof dr Zorana Stojanovića, profesora Pravnog fakulteta u Beogradu o usklađenosti radne verzije zakona sa Krivičnim zakonikom. Na javnu raspravu su u skladu sa zaključkom Odbora Vlade posebno pozvani zainteresovani predstavnici organa i organizacija i ovlašćenih podnosilaca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, pravosudnih organa, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva finansija i privrede, Ministarstva rada, zatim ministarstava nadležnih za infrastrukturu, za spoljnu i unutrašnju trgovinu i telekomunikacije, zatim predstavnika svih programa USAID, međunarodnih organizacija, ambasada stranih država, Poverenika za ravnopravnost polova, nevladinih organizacija i udruženja, Agencije za borbu protiv korupcije, Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Državne revizorske institucije, profesori i drugi zainteresovani organi, ustanove i organizacije.

Pored toga, na zahtev Zajednice preduzetnika Privredne komore Srbije, od 25. 10 2012. godine u prostorijama Komore je posebno predstavljena radna verzija Zakona zbog velike zainteresovanosti preduzetnika i njihove želje za učešćem u raspravi, a nakon toga još jedan sastanak sa istim ciljem.

Posebno je predstavljen tekst zakona i u prisustvu najvećeg broja sudija svih prekršajnih sudova na redovnom godišnjem savetovanju sudija prekršajnih sudova početkom decembra 2012. godine omogućena je diskusija o predloženim zakonskim rešenjima, a pre svega navedenog, Radna verzija nacrtu zakona je predstavljena predstavnicima svih prekršajnih sudova u okviru godišnjeg savetovanja koje organizuje Vrhovni kasacioni sud održanog na Zlatiboru od 7–9. oktobra 2012 godine.

Sastavni deo ovog izveštaja o sprovedenoj javnoj raspravi, uključujući primedbe, predloge i sugestije tokom rasprave čini transkript sa javne rasprave održane dana 23.10.2012. godine, kao i tabelarni prikaz svih prispelih predloga, primedaba i sugestija tokom javne rasprave. Rezultat sprovedene javne rasprave je Predlog zakona koji u obrazloženju sadrži razloge opredeljenja za odgovarajuća rešenja, a nakon što je svaki predlog, sugestija i primedba prethodno razmotrena pri čemu je veliki broj njih i uvažen i unet u konačnu verziju nacrtu zakona.

10. Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem Zakona namerava?

U cilju sprovođenja Zakona neophodno je preduzeti zakonodavne i organizaciono-institucionalne mere, tehničko-tehnološke, podsticajne i finansijske mere i mere jačanja pozitivne percepcije građana o radu prekršajnih sudova.

Od strane Pravosudne akademije biće organizovana obuka sudija prekršajnih sudova u vezi sa izmenama postojećih i novim zakonskim rešenjima. Ministarstvo pravde i državne uprave ima dogovorenu saradnju sa USAID – Projektom za reformu pravosuđa i odgovornu vast o podržavanju obuke kako sudija prekršajnih sudova tako i državnih organa, ovlašćenih podnosilaca prekršajnih prijava.

U okviru navedenog projekta obezbeđena su sredstva za tehničko opremanje svih prekršajnih sudova odgovarajućom kompjuterskom opremom. Takođe, u velikom broju prekršajnih sudova izvršena je rekonstrukcija prostorija, dok će se u naredne tri godine nastaviti sa poboljšanjem uslova rada i u drugim prekršajnim sudovima.

Kako je navedeno, Predlog zakona predviđa uspostavljanje dve centralizovane baze podataka za potrebe vođenja postupka. Neophodna oprema i softver biće obezbeđeni od strane USAID Projekta za reformu pravosuđa i odgovornu vlast, dok bi Ministarstvo pravde i državne uprave obezbedilo neophodan prostor, stručni nadzor i odgovarajuće elektronske veze sa prekršajnim sudovima.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa putem posebnog akta propisaće sadržinu i formu prekršajnog naloga. Kako bi se stekli svi potrebni uslovi za njegovu primenu, zajedno sa određenim drugim odredbama ovog zakona, prekršajni nalog počeo bi da se primenjuje po isteku jedne godine od stupanja zakona na pravnu snagu. U tom periodu sprovela bi se odgovarajuća obuka ovlašćenih organa i obezbedili drugi uslovi za nesmetanu primenu ovog instituta.

Potrebno je preduzeti odgovarajuće organizacione mere kako bi se na konsultativni način blagovremeno svi propisi koji sadrže prekršajne odredbe uskladili sa ovim zakonom.